

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
696

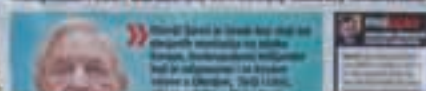
Subotica, 19. kolovoza 2016. Cijena 50 dinara

Salašari somborski devetnaesti

OGA SVE U SRBIJI PLAĆA AMERIČKI TAJKUN
Soroš za kaos dao
991.940.146 din!

» Najbolje para isplaćena 2013. i 2014. od strane penzije stolanske
Vučića na vlast » **Opasnost:** Soroš finansira NVO, novinare,
manjenska i LGBT udruženja, ali i sudije, tužilače, fakultete...

Soros i par
milijuna plaćenika

Nasukani ribnjaci

U Monoštoru
Bodrog fest

INTERVJU
Marija Pavković

**Bože, daj svakomu
njegov vlastiti kruh**
(Rilke)

SADRŽAJ

MANIFESTACIJA

12-13

Srem folk fest u Srijemskoj Mitrovici
KULTURA BRIŠE GRANICE

RAZGOVOR

19

Goran Kaurić, predsjednik Udruge banatskih
Hrvata
**ZA BUDUĆNOST SE SAMI MORAMO
IZBORITI**

ŠIROM VOJVODINE

22-23

Festival tradicije, glazbe i hrane u Monoštoru
Bodrog fest, 12. put
**VEĆ VIĐENO,
ALI OPET NEPONOVLJIVO**

KULTURA

30-31

Književna večer Katoličkog društva
Ivan Antunović
U SLAVU NAŠIH VELIKANA

SPORT

50

OLIMPIJADA 2016., RIO DE JANEIRO

SPORT

51

Matej Sabanov, tenisač
**IGRANJE NA VIŠOJ
PROFESIONALNOJ RAZINI**

Novi antibarbarus

Miroslav Krleža je objavio svoj polemički spis *Dijalektički antibarbarus* u mjesečniku *Pečat* davne 1939. Bio je to Krležin pokušaj da se slijepo pokorna partijska disciplina svrgne s prijestolja i izbaci iz prakse lijevog pokreta, kojem je i on pripadao. Dijalektički antibarbarus je u stvari literarna polemika, ali sa svojim posljedicama politička. Krleža polemizira s netalentiranim piskaralima, koji su u stvari tek vojnici partije s umišljenim književnim ambicijama. Ovim polemičkim djelom Krleža je jasno ustvrdio da se ni jedna ideja ne promiče lošom literaturom.

U doba objavljivanja *Dijalektičkog antibarbarusa* objavljen je i Krležin roman *Banket u Blitvi I.-II.* u kojemu književni junak Niels Nielsen, govoreći o pisanju, kaže i sljedeće: »Ima li uopće kakve koristi od izgovorenih istina? Nema, jer za istinom, kao takvom, već su vijekovima raspisane tjeralice.«

Uz te riječi, pomislim – treba li nam danas jedan novi *Dijalektički antibarbarus*, ali kojim bi se polemiziralo s većinom ovdašnjih političara. Počev od njihovih javnih nastupa, skandaloznih izjava; polemiziralo s njihovom praksom i ciljevima, te raspravljalo o činjenici da većina političara neprestano nešto izjavljuje i tvrdi, ali ne dokazuje! Dakle, taj *Novi antibarbarus* bi morao biti prilično obiman, ali da sada nakratko ostanemo tek kod omalovažavajućih, potcjenjivačkih, agresivnih i svađalačkih izjava.

Znamo tko je među političarima prvak po broju uvredljivih i vulgarnih izjava u posljednjih 26 godina, vicešampionsko mjesto dijele brojni, a ostale istaknute sudionike u natjecanju izrečenih nepristojnih, bahatih i bezobraznih izjava nemoguće je izbrojati. Kada bih počeo takve izjave citirati, one od početka devedesetih, pa do danas, trebale bi mi sve stranice u mnogo budućih brojeva našeg tjednika.

A taman sam pomislio nakon izbora Vlade, hoću reći – završene skupštinske sjednice da će uslijediti bar mala pauza s takvim izjavama, kad eto ti na početku prošlog vikenda Dačića. Ministar vanjskih poslova je presudu Karadžiću, objavlenu prije skoro pet mjeseci, protumačio kao »oslobađajuću presudu Slobodanu Miloševiću«. Potom je počasni predsjednik Dačićevog SPS-a Mrkonjić najavio da će tražiti podizanje spomenika Miloševiću. Onda je počeo rat priopćenjima i izjavama za medije – je li Milošević ratni zločinac ili nije. Pomislim – hoće li sad trebati napisati i novi *Kontejner s pet zvjezdica*? Prema političkoj satiri koju je 1999. napisao Dušan Kovačević o čovjeku koji je ponizan građanin, bezrezervno odan režimu Miloševića. Riječ je o siromašnom profesoru koji je izbačen s fakulteta i ostavši bez ičega završio je na kontejneru. Pa ipak, on ne okrivljuje tadašnju Miloševićevu vlast za svoj pad, nego fanatično obožava onoga koji ga je doveo do kontejnera. Dakle, ne bi bio loš ni nov *Kontejner s pet zvjezdica*, budući da smijeh oslobađa čovjeka.

A kad smo već kod kontejnera, najavljeno je da će Izvršni bord direktora MMF-a 30. kolovoza donijeti zaključak četvrti i pete revizije koja je završena tijekom posljednjeg posjeta misije MMF-a Beogradu. MMF će i dalje inzistirati na programu štednje, a višedesetljetni svjetski rast ekonomske nejednakosti, strahovito socijalno i ekonomsko raslojavanje će se nastaviti, a građani Srbije nisu izuzetak u toj situaciji. Izgleda da je krajnje vrijeme i za jedan *Ekonomski antibarbarus* namijenjen moćnicima. Samo tko će ga napisati?

Z. S.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTORI:

Jelena Dulić-Bako
Zlatko Romić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
(tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica)
(jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Sajnos doo Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација

у публикацији Библиотека

Матице српске, Нови Сад

32+659.3(497.113=163.42)

VUKOVAR

Obilježen Dan logoraša

Kako su u ponedjeljak, 14. kolovoza, prenijeli mediji u Hrvatskoj, sjećanje je to na posljednju veliku razmjenu zatočenika srpskih koncentracijskih logora koja se dogodila u Nemetinu. Toga dana, prije 23 godine, na način »svi za sve« na hrvatski teritorij pušteno je 714 logoraša. Kroz logore je tijekom Domovinskog rata prošlo više od 30.000 ljudi, među kojima 3.000 žena i 500 djece. Oko 300 osoba ubijeno je ili umrlo od posljedica zlostavljanja i mučenja. Na putu u logor stradalo je još oko 2.500 ljudi. Najmlađa ubijena osoba u srpskim koncentracijskim logorima imala je

samo šest mjeseci, a najstarija 104 godine. Dosad nitko nije odgovarao za zločine.

Predsjednik Hrvatskog društva srpskih koncentracijskih logora (HDLSKL) **Danijel Rehak** kazao je kako je na području Srbije i u okupiranim dijelovima postojalo 70-ak logora. Od 30-ak tisuća logoraša taj status ostvarilo je nešto manje od 8.000 osoba koje je popisao Međunarodni Crveni križ. To je jedan veliki problem koji niti do danas nije riješen. Tako priznat nije ni logor na Ovčari gdje je bilo zatočeno oko 4.000 osoba i gdje je ubijeno 260 osoba, rekao je Rehak. Na ovogodišnju obljetnicu

zadnje velike razmjene došli su i tri ministra u tehničkoj Vladi **Tomislav Panenić**, **Tomo Medved** i **Josip Buljević**. »U Srbiji moraju prihvatiti da su na njenom području postojali logori i to ne jedan ili dva nego 70. Prava koja proistječu iz mučenja i zvjerstava moraju biti priznata jer to je jedni put prema pomirenju«, rekao je ministar gospodarstva Panenić. Ministar obrane Buljević kazao je kako je Dan logoraša veoma važan za stvaranje moderne Hrvatske kao i da je u Vukovar tim povodom došao s porukom da se tako nešto nikada više neće niti ne smije dogoditi. Vrijeme je da se srpske poli-

tičke elite suoče s tim da su logori postojali i da je Srbija izvršila agresiju na Hrvatsku, te da se u skladu s tim i ponašamo, rekao je Buljević. Ministar branitelja Tomo Medved kazao je kako je kako zajedno trebamo tražiti način za senzibiliziranje hrvatske javnosti oko jedinstvenog stava za sve što se događalo u vrijeme Domovinskoga rata. Uz aktualni pristup Srbije EU žrtvama treba omogućiti nesmetan pristup pravosudnim tijelima i adekvatno obeštećenje kao i načine na koji će ta prava biti ostvarena. Hrvatska će na tome inzistirati, rekao je Medved.

H. R.

TV DEBATA PLENKOVIĆ – MILANOVIĆ

Javna rasprava bez pobjednika

Televizijsku debatu predsjednika Hrvatske demokratske zajednice **Andreja Plenkovića** i Socijaldemokratske partije **Zorana Milanovića**, koju je 12. kolovoza organizirala Hrvatska radio-televizija, pratilo je 12,7 posto opće populacije gledatelja prema istraživanjima gledanosti, odnosno njih 521.712., kako prenosi HRT.

Nakon debate čini se da bi zadovoljno trljati ruke moglo i HDZ-ovo i SDP-ovo biračko tijelo, a ima mnogo dojmova i da se dvosatna debata na kraju pretvorila u zamornu emisiju.

Kad je u pitanu prvi dojam, Milanović je u studio stigao pripremljeniji i upućeniji, slažu se sugovornici *Jutarnjeg lista*, politolog **Višeslav Raos** i komunikacijski stručnjak **Krešimir Macan**.

»Oboje su imali šala bahtere s kojih su govorili, ali Milanović

je puno više od Plenkovića inzistirao na priči o sebi kao iskusnom političaru i državniku, s puno staža i utakmica u nogama. Plenkovića kao da je pokušavao svesti na »briselskog Plenkija«, prikazati ga kao bezličnog čovjeka koji odbija odgovarati na pitanja, a zatim poantirati na inače HDZ-ovu terenu, dakle nacionalnim pitanjima, što se pokazalo teškim poslom«, pojasnio je politolog Raos.

»Dok je Milanović uglavnom govorio o sebi i u jedini, Plenkovićev govor bio je u množini, a uglavnom se svodio na stranku i poruku o jednom novom vodstvu HDZ-a koje neće ljude odmicati od stranke«, zaključio je Raos, priznavši šefu SDP-a da je u studio stigao pripremljeniji i oboružan brojkama.

Komunikacijski stručnjak Krešimir Macan rekao bi čak da

je u ovoj prvoj debati Milanović za prsa pobijedio, prikazavši Andreja Plenkovića kao sugovornika kojemu je debata pomalo i zamorna, iako su obojica, kaže, dobro držala koncentraciju i pratila tempo.

»Ova debata neće utjecati na promjene u glasačkom tijelu, ali ostalo je za njima nekih zanimljivih izjava, poput one Plenkovićeve da neće pristati na uvjete MOST-a da **Božo Petrov** postane premijer. Dakle, imali smo premijersku debatu i ako ona bude dobro primljena u javnosti, izgledno je da ćemo do kraja imati debate Milanović – Plenković, čime bi priča o premijeru iz kvote MOST-a automatski otpala iz igre«, kaže Macan.

»Obojica su vjerojatno uspjeli sačuvati svaki svoje birače, ali ni jedan nije digao vlastiti elektorat na noge, još manje da

bi povećao svoj glasački bazen. Iduće će sučeljavanje – realno je očekivati – biti mnogo dinamičnije. Prvi dvoboj nakon više od desetljeća između lidera SDP-a i HDZ-a okončan je neriješeno. Bilo je to tek zagrijavanje za ono što slijedi«, piše novinarka **Jelena Lovrić**.

Hrvatska radio-televizija u utorak, 16. kolovoza, započela je i s redovitim praćenjem izborne kampanje za skorašnje izvanredne parlamentarne izbore u skladu s pravilima koje je prihvatilo i odobrilo Državno izborno povjerenstvo. Veliko predizborno sučeljavanje svih političkih stranaka, koje prema anketama u bilo kojoj od izbornih jedinica osvajaju više od četiri posto, trebalo bi se održati 8. rujna, odnosno tri dana prije održavanja predstojećih izbora.

Z. S.

DSHV-A POZIVA HRVATSKE DRŽAVLJANE

Obavite aktivnu registraciju za izbore

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini poziva sve građane Republike Hrvatske s pravom glasa koji imaju prebivalište na teritoriju Republike Srbije, a napose svoje članove i simpatizere, da obave aktivnu registraciju kako bi mogli pristupiti glasanju na parlamentarnim izborima u rujnu. Predsjednica Republike Hrvatske 16. je srpnja 2016. donijela Odluku o raspisivanju prijevremenih izbora za zastupnike u Hrvatski sabor. Izbori u Republici Hrvatskoj

održat će se u nedjelju 11. rujna 2016. godine. Hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj imaju pravo birati narodne zastupnike za Hrvatski sabor u zasebnoj, 11. izbornoj jedinici.

Pravo glasa na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor imaju svi hrvatski državljani s navršених 18 godina života. Kako bi ostvarili svoje biračko pravo, građani moraju biti upisani u registar birača, što se za hrvatske državljane koji nemaju prebivalište ne teritoriju Republike

Hrvatske ostvaruje podnošenjem zahtjeva za aktivnu registraciju u konzularnim odjelima.

Zahtjevi za aktivnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva RH u Beogradu (ul. Kneza Miloša 62) ili u Generalnom konzulatu RH u Subotici (ul. Maksima Gorkog 6) zaključno do srijede 31. kolovoza 2016. godine u vremenskom razdoblju od 9 do 13 sati. Obrazac zahtjeva za aktivnu registraciju može se naći na sljedećim mrežnim strani-

cama <https://uprava.gov.hr/print.aspx?id=14485&url=print>. Napominjemo da se zahtjevi mogu predati i putem e-maila i to na sljedeće adrese: crocons.beograd@mvep.hr i gkrh.subotica@mvep.hr. Birači koji imaju e-osobnu iskaznicu ili su podnijeli zahtjev za izdavanjem iste, ne moraju se aktivno registrirati već će, po službenoj dužnosti, biti aktivno registrirani prema adresi prebivališta iz e-osobne iskaznice.

Tomislav Žigmanov,
predsjednik DSHV-a

IZABRANA NOVA VLADA SRBIJE

Drugi premijerski mandat Vučića

Vlada izabrana gotovo četiri mjeseca nakon republičkih izbora * Ključni elementi programa Vlade, koje je Vučić izložio u ekspozeu su i dalje ekonomske reforme, rast BDP-a i nova radna mjesta * Na sjednici se više polemiziralo o svemu drugom nego o sadržini ekspoeza

Srbija je 11. kolovoza dobila novu Vladu na čijem je čelu ponovno **Aleksandar Vučić**, a koja broji 19 ministara. Vlada je izabrana gotovo četiri mjeseca nakon republičkih izbora. Sjednica o izboru Vlade počela je prošloga utorka, kada je Vučić šest sati izlagao program i ciljeve, te predstavio nove ministre, čija smo imena i zaduženja naveli u prošlom broju našeg tjednika, ali sjednica nije bila zvršena kada smo zaključivali taj broj.

Sutradan, u srijedu, zastupnici su 12 sati raspravljali o izboru nove Vlade, kada je oko 22 sata, na prijedlog mandataru Vučića, odlučeno da se sjednica nastavi u četvrtak, kada je, također nakon cjelodnevne rasprave, javnim glasanjem izabrana nova Vlada.

Za izbor Vlade i njen program glasovalo je, od 250 zastupnika 163, a protiv su bila 62. Protiv Vučićevog prijedloga sastava Vlade i njenog programa glasovali su zastupnici oporbenih stranaka – Srpske radikalne stranke, Dosta je bilo, Demokratske stranke, Socijaldemokratske stranke, Demokratske stranke Srbije, Dveri, Liberalno-demokratske partije i Lige socijaldemokrata Vojvodine.

Novoizabrani članovi Vlade su, u prisustvu predsjednika države **Tomislava Nikolića**, položili prisegu, čime su i službeno stupili na dužnost. Ovo je druga Vlada koju je sastavio Vučić, a od uvođenja višestranačja prije četvrt desetljeća, ovo je tek treći premijer koji je dva puta dobio mandat. Prije Vučića

premijeri u dva mandata bili su **Mirko Marjanović** i **Vojislav Koštunica**.

Ključni elementi programa Vlade, koje je Vučić izložio u ekspozeu su i dalje ekonomske reforme, rast BDP-a i nova radna mjesta. No, na sjednici se više polemiziralo o svemu drugom nego o sadržini ekspoeza. Naprednjaci su ipak između polemika mandataru i zastupnika iz oporbe govorili o onome što je Vučić zacrtao kao cilj, a većina je ekspoeze opisala kao »znanstveni rad koji treba sačuvati.«

Početak Vučićevog ekspoeza odnosio se na rješavanje rasta bruto domaćeg proizvoda i smanjenje deficita, kao i rješavanje statusa poduzeća u državnom vlasništvu. Druga i treća točka ekspoeza obuhvatile su smanje-

nje nezaposlenosti i ulaganje u radna mjesta, povezivanje Srbije sa svijetom, koje podrazumijeva izgradnju koridora, luka i željeznica, kao i ulaganje u energetiku i razvoj turizma. Točka četiri je za temu imala pokretanje poljoprivrede, dok je peta točka bila posvećena reformi svih razina obrazovanja i uvođenju dualnog obrazovanja.

Šesta točka je obuhvatala stavljanje zdravstva na »zdrave noge«, a sedma garantiranje pravnog društva i borbe protiv korupcije, kao i potporu onima kojima je najpotrebnija kroz pravičniji sustav socijalne zaštite. Deveta točka ekspoeza se odnosila na sigurnost države i borbu protiv kriminala, dok se posljednja, 10. točka, odnosila na put Srbije u EU.

Z. S.

DUŽIJANCA

Uobličena stvarnost ljudskog postojanja

Dužijanca kao svetkovina završetka žetve koja se u Subotici slavi više od 100 godina, izvorni je običaj koji se stoljećima njegovao i čuvao u salašarskim obiteljima naroda s ovih prostora * To je vjera u rad, vjera u Boga, živi etnološki muzej, kulturološki fenomen, praznik koji nadilazi okvire nacionalne i vjerske pripadnosti

Parafraza **Rilkeovog** stiha, »Bože, daj svakomu njegov vlastiti kruh!« vrlo dobro izražava samu bit žetvenih svečanosti, Dužijance. Jednostavna i drevna ljudska matrica koja u jednu cjelinu objedinjuje napor i rad, znanje, uspjeh, nagradu, upućenost ljudi jednih na druge, zahvalu Bogu te slavlje i veselje, svoj svečani izričaj još jednom je oplodotvorila u ovogodišnjim žetvenim svečanostima.

Stotinu i šesta svetkovina *Dužijance* proslavljena je trodnevnom završnom manifestacijom na glavnom gradskom trgu u Subotici proteklog vikenda.

Ta sveukupnost bića Bunjevaca Hrvata, to složeno tijelo, koje se nabijeno unutarnjom snagom širi u nekoliko protega, ta *Dužijanca* naša, koju je već treću godinu zaredom organizirala Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, ponovno je obasjala svoj blistavi izvor, obiteljsku dužijancu koju je župnik župe svetog Roka **Blaško Rajić** 1911. godine uzdigao na razinu javnosti.

Dužijanca je završena, ali će se još dugo razgovarati o dojmovima, prepričavati zgode i nezgode, komentirati odluke povjerenstava, pamtit tko je kakvu

nošnju obukao i je li je znao nositi.

Završna manifestacija središnje proslave *Dužijance* započela je u petak, 12. kolovoza.

Nastup tamburaških ansambala, predstavljanje predvoditelja žetvenih svečanosti – bandaša i bandašice, svečani paradni mimohod mladih u nošnjama

ljepše aranžiranih izloga, sve su to sadržaji koji su i ove godine obilježili tamburašku večer. Program koji se toga dana završio već prije 22 sata, otvorio je tamburaški ansambl *Nesanica* iz Subotice. Večer je gostima na trgu potom uljepšao ansambl *Hajo* i ansambl *Uspomena*, a katedralni je župnik monsinjor

Ninoslava Radaka i bandašicu **Natašu Vojnić Tunić**.

Na improviziranom salašu na glavnom gradskom trgu zasvirali su tamburaši HKC *Bunjevačko kolo*, a potom je počela promenade mladosti, ljepote i nošnje. Stas, hod i nastup, izgled glave, lica i frizure, izgled i usklađenost nošnje, obuće i

kruh je predan gradonačelniku Subotice Bogdanu Labanu

te izbor i proglašenje pratitelja bandaša i bandašice, uručenje nagrada autorima naj-

Stjepan Beretić predstavio ovogodišnje nositelje središnje proslave *Dužijance* 2016. bandaša

detalja te opći dojam mladih u nošnjama obučenih po svom izboru, ocjenjivalo je petočlano

povjerenstvo. Između 7 momaka i 10 djevojaka, predsjednica **Dajana Šimić, Zolika Baka, Senka Horvat, Senka Davčik** i **Kristina Križan**, izabrali su 3 para pratitelja bandaša i bandašice. Za prvu pratilju proglašena je **Jasna Kujundžić** s Klise, a prvi pratitelj je **Marko Kujundžić** iz Subotice. Titulu druge pratilje ponijela je **Marija Piuković**, a drugog pratitelja **Matija Bonić**, dok su treći par pratitelja činili **Dajana Harangozo** i **Mario Vojnić Hajduk** iz Subotice.

Tijekom tamburaške večeri su također uručene nagrade autorima najljepše aranžiranih

su postavljene u izlogu butika *Mondo*, a treću **Ljubica Mandić** iz Subotice za izlog dućana *Simpo* pod nazivom *Majka nam je šila i šlingovala*. Nagrađeni su dobili novčane nagrade, sliku, dar Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*, te knjige Novinsko-izdavačke ustanove *Hrvatska riječ* i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Nakon proglašenja najboljih aranžera, publiku je zabavljao **Marko Križanović** i ansambl *Ruže*.

Duhovni sadržaji *Dužijanice*, koja je zahvala Bogu i pohvala čovjeku, dobili su svoj izraz u subotu, 13. kolovoza u katedra-

Lazo Jaramazović te djeca, **Josipa Kujundžić, Lana Šimić** i **Dunja Šimić**, dočekali su risare na salašu te je uslijedila pogodba.

Nakon skupštine risara i pogodbe uslijedio je nastup folklornih skupina iz Austrije, Hrvatske, Tavankuta, Horgoša i Subotice.

Program folklorne večeri otvorili su koreografijom *Bunjevačko momačko kolo* domaćini, folklorasi najstarije hrvatske udruge u Subotici, Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo*. Svoje plesove publici su zatim poka-

jeće pokazao plesni ansambl *Gubanc* Kulturno-umjetničkog društva *Béla Bartók*, a poslije njih Kulturno-umjetničko društvo *Ogranak seljačke sloge* iz Posavskih Brega u Hrvatskoj. Najstarije subotičko društvo, koje preko 70 godina radi na njegovanju i očuvanju tradicije naroda i narodnog stvaralaštva gotovo svih nacija koje žive u našem gradu, okolini i državi, KUDŽ *Bratstvo* prikazalo je svoje umijeće, kao i Mađarski kulturni centar *Népkör* iz Subotice koji je čuvar tradicije mađarskog folklora već 145 godina.

ŽIVJETI JEDNI ZA DRUGE

Kraljičkim pjesmama te blagoslovom ispraćeni su bandaši i bandašice iz župe sv. Roka u Keru.

Stožerno, euharistijsko slavlje *Dužijanice* u katedrali bazilici svete Terezije Avilske predvodio je požeški biskup msgr. dr. **Antun Škvorčević**, koji je među ostalim u propovijedi rekao:

»Došao sam u goste, na *Dužijancu*. Pokušavam razumjeti što je to vaša subotička dužijanica. Ono što vidim, lijepo je. Vi mladi odjenuli ste lijepe bunjevačke narodne nošnje i s ponosom svjedočite kroz njih svoju povijest, a i svoju ljepotu. Pred oltar je doneseno žito koje smo blagoslovili, a sinoć je postavljena pred oltar prelijepa kruna od slame koju je napravila Jozefina Skenderović. Hvala vam, dragi sudionici Dužijanice da ste nas kroz ovo žito i kroz ovu krunu htjeli upozoriti na čudo koje se događa pokraj nas. Zrno mora najprije umrijeti da bi donijelo žito. Zatim, moramo samljati zrnje pšenice, mora umrijeti i ono što je kao plod izraslo da bismo dobili brašno, a onda brašno umijesiti i još jedanput staviti u neko umiranje, na vatru da bi se onda ispekao onaj mirisni kruh da bi onda taj kruh prešao u snagu našega života. Na ovim prostorima, ovdje gdje raznorodne, različite nacionalnosti živite,

u katedrali svete Terezije Avilske

izloga. U gradu je ukrašeno 11 izloga od kojih su tri nagrađena. Odluku o tome koja tri izloga su najbolje odgovorila na temu risa i žetvenih svečanosti donijelo je tročlano povjerenstvo: predsjednica **Jozefina Skenderović, Senka Davčik** i **Dejan Kovač**, a nagrade je uručio predsjednik Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*, **Andrija Anišić**. Prva nagrada pripala je **Mariji Bošnjak** iz Male Bosne za aranžman pod nazivom *Zahvala Bogu – Dužijanica* u izlogu butika *Veruška*. Drugu nagradu osvojila je **Tanja Dulić** iz Subotice za *Vodonoše* koje

li bazilici svete Terezije Avilske kada je održana svečana večernja. Himne, psalme i hvalospjeve pjevao je katedralni zbor *Albe Vidaković* pod ravnanjem dirigenta **Miroslava Stantića**, a za orguljama je bio **Andro Čalo**. Nakon svečane večernje, položen je vijenac od žita na spomenik *Risaru* i spomen bistu **Blaška Rajića** u parku ispred Gradske kuće, a u 20 sati je na salašu u središtu grada počela *Skupština risara i smotra folklornih ansambala*.

Gazda i gazdarica salaša **Davor Šimić** i **Dajana Šimić**, majka i dida, **Ružica Šimić** i

zali gosti, gradišćanski Hrvati KUD-a *Hajdenjaki* iz Dolnje Pulje u Austriji. Društvo okuplja mlade iz skoro svih hrvatskih sela Sridnjega Gradišća, a nastalo je s ciljem da sačuvaju svoj hrvatski identitet u državi kojoj žive. Brojna publika na trgu nadalje je pratila nastup Hrvatskog-kulturno prosvjetnog društva *Matija Gubec* iz Tavankuta, koje ove godine proslavlja 70-tu obljetnicu postojanja, potom KUD-a *Zlatko Baloković*, iz Krapinskih Toplica u Hrvatskoj, KUD *MAK* iz Trnovca u Varaždinskoj županiji. Na bini je potom svoje umi-

Najljepši pratioci bandaša i bandašice

ima mogućnosti pobjeđivati ako ne živimo svatko za sebe, za svoju sebičnost već jedni za druge i to u bogatstvu našeg postojanja, pripadnosti različitim nacionalnim tradicijama. Postoji vaša bunjevačka hrvatska tradicija koja je bogatstvo ovih prostora, koje se ne trebate i ne smijete sramiti nego se njome ponositi.

ŠPALIR NARODNOG BOGATSTVA

Nakon mise svečana povorka krenula je od katedrale do Gradskog trga. Svečani mimohod od katedrale do Trga predvodio je na konju čilašu barjaktar **Marko Vojnić Purčar**. Gazda i gazdarica salaša, Davor Šimić i Dajana Šimić, kao i dida Lazo Jaramazović i majka Ružica Šimić, te dica, **Josipa Kujundžić, Lana i Dunja Šimić**, dočekali su potom jahače u graničarskim odijelima, veliku krunu od žitnog vlača na karucama, koja je jedan od simbola dužijance, djecu iz vrtića **Marija Petković Sunčica i Biser**, u nošnji. Građani Subotice, gosti i turisti, koji su cijelim putem od katedrale do Trga načinili špalir, pozdravili su potom ljelje, kraljice župe sv. Roka iz Kera i župe svetog Marka Evangeliste iz Žednika i veliki klas koji je nosio momak sa šest mladih djevojaka. Potom je na Trg stigao radni dio povorke. Tu se mogla vidjeti skupina risara i risaruša u narodnim nošnjama s radnim priborom te najbolji risarski parovi s takmičenja risara u Đurđinu, **Marinko Kujundžić i**

Ruža Juhas, Stipan Kujundžić i Rozalija Bajić i Marijan Marcikić i Ana Dulić. Iza njih u povorci je bila i Radna skupina *Moba* iz Županje iz Hrvatske. Na kraju su stigli i mereš i kola s džakovima žita, djeca i muškarci koji pucaju bičevima, gajdaši, a nakon njih i kulturno umjetnička društva. Gosti ovogodišnje dužijance bili su Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Đurđin* iz Đurđina, Njemačko udruženje *Maria Theresiopolis* iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo željezničara *Bratstvo* iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo *Ogranak seljačke sloge* iz Posavskih Brega u Hrvatskoj, Mađarski kulturni centar *Népkör* iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo *Šokadija* iz Ladimirevaca u Hrvatskoj, Omladinsko kulturno-umjetničko društvo *Mladost* iz Subotice, Kulturno-umjetničko društvo *Zlatko Baloković* Iz Krapinskih Toplica, Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Matija Gubec* iz Tavankuta, Gradišćanski Hrvati okupljeni u Kulturno-umjetničkom društvu *Hajdenjaki* iz Dolnje Pulje u Gradišću u Austriji, Kulturno-umjetničko društvo *MAK* iz Trnovca u Hrvatskoj i članovi Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* odjeveni u unikatne i raritetne nošnje koje se mogu vidjeti samo na Dužijanci. Subotičani su do trga ispratili i svečane zaprege, haptike, fijakere, karuce okićene žitim vlačem, s mladima u narodnim nošnjama, seoske bandaše i bandašice s krunom. To su bandaš i bandašica iz Žednika

– **Vladimir Gršić i Danijela Siracki**, iz Lemeša – **Josip Knezi i Ivka Brkić**, iz Tavankuta – **Darko Prčić i Marina Crnković**, Sombora – **David Antunić i Katarina Budimčević**, Male Bosne – **Igor Babičković i Kristina Francišковиć**, Đurđina – **Josip Dulić i Nina Vojnić Purčar**. Iza njih je išla skupina mladih jahača a potom karuce ergele *Bunford* i ergele *Kelebija* s pratiteljima bandaša i bandašice.

Gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban** i direktor Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* i predsjednik organizacijskog odbora *Dužijance 2016*. **Marinko Piuković** na bini su dočekali predvoditelji slavlja bandaša **Ninoslava Radak** i bandašicu **Natašu Vojnić Tunić** koji su prinijeli krunu Dužijance i gradonačelniku predali kruh ispečen od novoga brašna. Tom je prigodom Gradonačelnik Subotice **Bogdan Laban** rekao: »Dužijanca kao svetkovina završetka žetve koja se u Subotici slavi više od 100 godina, izvorni je običaj koji se stoljećima njegovao i čuvao u salašarskim obiteljima naroda s ovih prostora. To je vjera u rad, vjera u Boga, živi etnološki muzej, kulturološki fenomen, praznik koji nadilazi okvire nacionalne i vjerske pripadnosti. Ova manifestacija njeguje i pobuđuje u nama najbolje osobine, a to su marljivost, ustrajnost i težnja k zajedništvu. Ona svojim značajem i veličinom odavno nadilazi lokalni karakter. *Dužijanca* simbolično sadrži najznačajnije osobine žitelja Subotice, ali i cijele Vojvodine. Zato je današnji dan

praznik zajedništva, rada i smjernosti i on oslikava svu ljepotu i raznolikost ovog dijela naše zemlje. Nema mnogo manifestacija koje se mogu pohvaliti da traju cijelo jedno stoljeće. A traje između ostalog i zato što sadrži trajne vrijednosti. Dužijanca u sebi nosi simboliku sreće, jedinstva i ljubavi. Cijenimo i poštujemo svaku nacionalnu zajednicu koja drži do sebe, čuva i njeguje svoje običaje, gaji kulturu i ne gubi identitet. Obveza svih nas iz lokalne samouprave je da vam u tome pomazemo i da jedni drugima služimo za primjer, da jedni drugima pokazemo snagu i vjeru u zajednički rad i trud koji uvijek doprinose zajednici i donose rezultate. Isto tako, Dužijanca treba sačuvati svoje istinske i iskonske vrijednosti.«

Svetkovina sjaja, dostojanstva, ponosa, zahvale, na sunčanom je gradskom trgu uz ansambl *Hajo* u Veliko bačko kolo okupila sudionike povorke i sve one koji dužijancu osjećaju kao svoju svečanost i svoju zahvalu.

Predvečer su bandaš i bandašica posjetili grob **Blaška Rajića** na Kerskom groblju, a ove godine i grob **Bele Gabrića**. *Bandašicino kolo* na trgu i ove godine je okupilo veliki broj onih koji vole bunjevačke, ali i plesove naroda s kojima Bunjevci žive. Središnji je trg bio ispunjen živošću, mladošću, u kolo kao simbol zajedništva svih onih koji slave završetak žetve i rada i kojima je nagrada jednako kruh koji su priskrbili kao i međusobno zajedništvo.

Nela Skenderović

SJEDNICA SENATA UBH DUŽIJANCA

Počeci restrukturiranja *Dužijance*

»Članovi Senata Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca*, na svom drugom zasjedanju, održanom 10. kolovoza, razmatrali su nekoliko pitanja od vitalnog značaja za funkcioniranje i napredak najveće i najznačajnije manifestacije grada Subotice – *Dužijance*«, navodi se u priopćenju ove

udruge i podsjeća da »Senat čine svi predsjednici Organizacijskih odbora (od 1993.) dosada održanih manifestacija *Dužijance*. Uloga Senata, kao posebnog počasnog tijela UBH *Dužijanca*, jeste dati smjernice i kritičke osvrte na organiziranje i provedbu sadašnje manifestacije *Dužijance*.«

Sjednici Senata je predsjedavao, kao najstariji senator, **Lazo Vojnić Hajduk**, a temeljna tema sjednice bila je: Počeci restrukturiranja *Dužijance* u Subotici.

»Očevidno je da je osuvremenjivanje te velike manifestacije bunjevačkih Hrvata doista potrebno, te Senat daje punu potporu rukovodstvu Udruge kako bi se planirane novine i ostvarile«, ocjena je Senata.

U priopćenju se dalje navodi kako su »u razgovoru nakon uvodnog izlaganja Lazara Vojnić Hajduka, senatori podržali korake oko izmjena u organiziranju *Takmičenja risara* i istaknuli kako će ta priredba, ako bude dobro organizirana, biti od izuzetnog značaja za grad Suboticu, a napose za naselje Đurđin, u kojem će se ubuduće svake godine održavati priredba *Takmičenje risara*. Senatori smatraju da će to na poseban način pomoći selu Đurđin, koje tako može postati značajna turistička destinacija. Samim tim to može biti korisno i za kulturni i gospodarski razvoj sela.«

U priopćenju se ističe kako »senatori posebno podupiru radnje koje će *Dužijancu*

učiniti značajnom turističkom ponudom našega Grada. Manifestacija *Dužijanca* je specifična, izvorno narodna, prepletena duhovnim, kulturološkim i tradicijskim elementima stoga joj, po mišljenju senatora, pripada javni i značajniji status u gradu. Senatori su jednoglasno zaključili da su novi pravci u organiziranju *Dužijance* potrebni, a do sada učinjeni postupci su dobri i već čine *Dužijancu* prepoznatljivom u novom ruhu.

Na 2. sjednici Senata bili su prisutni Lazo Vojnić Hajduk, **Marin Skenderović**, **Grgo Kujundžić**, **Marinko Piuković** i mons. dr. **Andrija Anišić**, u svojstvu predsjednika UBH *Dužijanca*. Nisu nazočili **Vojislav Sekelj** i **Davor Dulić**.«

Suradnja Sombora i Biograda na Moru

Gradonačelnik Biograda na Moru **Ivan Knez** i **Ivan Čupić** zadužen za europske projekte posjetili su Sombor. Delegacija Biograda ponudila je u razgovoru s gradonačel-

nikom Sombora **Dušankom Golubović** suradnju u oblasti gastronomije i pripreme europskih projekata. Prema riječima gradonačelnika Kneza Biograd je općina u Hrvatskoj koja je privukla najviše sred-

stava iz EU fondova za realizaciju manjih projekata, vrijednih između 15 i 30 tisuća eura. Također, kao što Sombor ima svoju manifestaciju *Somborski kotlić* tako i Biograd ima svoju kulinarsku feštu, što također

može biti spona suradnje ova dva grada.

Susret čelnika Biograda i Sombora upriličen je zahvaljujući gradu Baji, s kojim surađuju i Sombor i Biograd.

Z. V.

Edukacija mladih o ljudskim pravima

Povjerenica za zaštitu ravnopravnosti **Brankica Janković** i ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Srbije **Mladen Šarčević** ocijenili su na sastanku održanom u utorak 16. kolovoza da je zajednički cilj Ministarstva i povjerenika edukacija mladih o ljudskim pravima, ravnopravnosti i zaštiti od diskriminacije kroz obvezne školske programe. U priopćenju iz kabineta

Brankice Janković navodi se da je Šarčević bio u prvom zvaničnom posjetu od kada je preuzeo dužnost, povjereniku za zaštitu ravnopravnosti i da je potvrđena spremnost Ministarstva da sudjeluje u projektu koji povjerenik realizira u suradnji s UNICEF-om, prenose srbijanski mediji

Projekt obuhvaća izradu priručnika za zaposlene i roditelje o prepoznavanju diskrimi-

nacije u školama, izradu priručnika za učenike i edukacijskog materijala koji će djeci i mladima objasniti njihovu ulogu u borbi protiv diskriminacije. U tome će aktivno sudjelovati panel mladih povjerenika za zaštitu ravnopravnosti kako bi sadržaj bio što dostupniji mladima i u skladu s njihovim očekivanjima i razumijevanjem borbe protiv diskriminacije, piše u priopćenju.

Dogovorena je i zajednička organizacija obuke prosvjetnih radnika i prosvjetnih savjetnika, inspektora i svih zaposlenih u sustavu obrazovanja. Brankica Janković i ministar Šarčević smatraju da je takav pristup neophodan da bi mladi blagovremeno naučili poštovati različitost i prednosti života u društvu bez diskriminacije i nasilja.

MARIJA PAVKOVIĆ SNAŠA, TAMBURAŠKA ZVIJEZDA I ISTAKNUTI HUMANITARAC

Izabrala sam život

Godišnje u Hrvatskoj 1000 žena umire od raka, a tako ne mora biti, jer život je dar Božji i ako smo oboljeli, nemamo pravo odustati od borbe za njega

Razgovor vodio Ivan Andrašić

Gledatelji Vinkovačke televizije, kojih u podunavskom dijelu Bačke nije malo, nestrpljivo iščekuju jesensku shemu, kako bi ponedjeljkom u 21 sat opetovano začuli pozdrav »Faljen Isus i Marija, vesela je Šokadija«, kojim ljepušasta, crnomanjasta voditeljica započinje svoju autorsku emisiju *Snašin sokak*. Četrdesetdvogodišnja **Marija Pavković Snaša** poznata je i kao velika tamburaška zvezda, koja se glazbom i plesom bavi od 90-ih godina. Iako joj je život popraćen pjesmom, u jednom trenutku obrnuo se naglavce. Za Božić 2014. godine dijagnosticiran joj je karcinom dojke. Pjesma je zastala nakratko, samo dok je Marija u bolnici proživljavala svoje najteže trenutke nakon operacije, ali ubrzo se vratila u svoj svijet, pokazujući snagu koju crpi iz vjere i ljubavi prema životu. Veliki dio svojega vremena od tada je posvetila humanitarnom radu. Rođena je u Vinkovcima, a i danas živi u Starim Mikanovcima, gdje je završila osnovnu školu i postala članica KUD-a *Šokadija*. Srednju školu završila je u Vinkovcima i otisnula se u novinarske vode u *Glasi Slavonije*, *Vinkovačkom listu*, na Hrvatskom radiju i Narodnom radiju. Prvu pjesmu i prvi CD pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma RH, kao suvenir Vukovarsko-srijemske županije, snimila je 1995. godine. Pripada župi sv. Klare, a zbog brojnih humanitarnih nastupa proglašena je počasnom građankom ove župe.

HR: Za mnoge je malo poznato da ste u prvoj polovici devedesetih godina prošloga stoljeća kruh zarađivali novinarskim poslom. Gdje i kako?

Još 1990.-91. godine sam kao 17-godišnjakinja u Starim Mikanovcima, pri Kriznom stožeru, bila dio tima Radio postaje Mikanovci, jer su zbog ratnih zbivanja radio postaje Vinkovci i Vukovar imali smanjenu čujnost. Tu sam i zaražena novinarskim virusom. Poslije smirivanja rata u mom okruženju i povratka u selo nakon evakuacije malodobnika, počela sam djelovati kao novinar *Glasa Slavonije*, *Vinkovačkog lista*, a potom Hrvatskog radija i Narodnog radija, usporedo s djelovanjem u KUD-u *Šokadija* u Mikanovcima. Sve to do 1995. godine, kad sam snimila prvu pjesmu *Zdravo Marija* autora **Karla Oršolića**, a u suradnji sa **Šimom Jovanovcem**, TZ Vinkovci i Ministarstvom turizma RH iste godine sam snimila i prvi CD.

HR: Danas ste ikona šokačke tamburaške pjesme u Slavoniji i dijelu Vojvodine. Kako i kada ste ušli u svijet glazbe?

Ne mislim za sebe da sam ikakva ikona niti kraljica, samo sam obična žena jako istančanih osjetila. Izuzetno sam osjetljiva i senzibilizirana za sve što vidim, čujem i osjećam i mislim da to moram iskazati pjesmom. Sama sam autor šezdesetak tekstova pjesama, osim mnogih

koje sama pjevam, čast mi je reći da ih pjevaju i **Kiće, Marta Nikolin, Vlatka Kopic Tena, Đuka Čaić**, tamburaški sastavi *Zvona, Slavonski dukati*....

HR: Vaš uspon mnogi povezuju s Tamuraškim sastavom *Mladi 6*, danas *Slavonski dukati*. Što je to što Vas je diglo u sam vrh tamburaške glazbe?

Mnogi se varaju, čak mislim da sam svojom osobnom odlukom bila na neki način zarobljena kao šesti član *Slavonskih dukata* i tih 15 godina provedenih s njima imali smo i ja i mediji zabranu isticanja osobnog imena ispred imena benda. Bila sam samo broj, član benda koji vuče razglas, opremu, pjeva, presvlači se u kombiju, bili smo izjednačeni u svemu, mada to muškarac i žena nisu i nikad neće biti. Žena je žena! Do ulaska u bend izdala sam četiri samostalna CD-a i otpjevala svoje najslušnije pjesme, poput *Moj garavi gotovo je, Diko moja*

lobove, Moj jablane. U bend sam ušla svojevoljno, misleći tada kako je dobro imati uz sebe usviranu ekipu, uvijek spremnu za nastup. Međutim, kako je vrijeme prolazilo, vidjela sam da se prednost daje muškom vokalu, a pristojnost i kućni odgoj nisu mi dopuštali proturječiti starijem, manageru i producentu benda. No, unatoč svoj toj farsii, koja je izvana izgledala posve dobro, nekako su se sve pjevačice poudavale, rađale djecu, uposlile se, jedina koja je bila i ostala konstantno prisutna u posljednjih 20 godina, pored **Vere Svobode**, bila je i ta Snaša, mada nimalo ugodno kako se činilo. Puno i teško se radilo i nastupalo, dok moje tijelo nije počelo 2014. zakazivati.

HR: Karijeru ste uporno, ne samo svirkama na koncertima. Zbog čega mnogi izbjegavaju svirke na svadbama, zabavama i sličnim prigodama?

Ja nikad nisam bila pobornik biranja gdje, kome i što ćemo pjevati. Ako te netko zove i cijeni to što radiš, ideš mu pjevati i u Gabelu, Špičkovinu, Zagreb, Sydney, Pittsburgh, Vodince. Pjevaš jer te netko želi čuti na krštenju, rođendanu, svadbi, mladoj misi, čak i na sprovodu ukoliko je to nekom bila zadnja želja. Publiku ne biraš, publika je ta koja bira ili ne bira tebe!

HR: Prošle godine ste se razili s *Dukatima* i posvetili se karijeri solistice i TV voditeljice. Iz kojih razloga?

Početak moje bolesti 2014. godine samo je ubrzao odluku o razlazu sa *Slavonskim dukatima*. Iako sam po izlasku iz benda veliki dio svojega vremena posvetila liječenju, nastavila sam samostalno nastupati uz mnoge druge tamburaške sastave. To je jednostavno bilo jače od mene, to je bio moj način borbe s rakom, ujedno i davanje primjera drugim oboljelim, jer sam mislila da ću bar neke potaknuti da se uhvate u koštac s ovom opakom bolešću, da se nipošto ne predaju.

HR: Autorsku emisiju *Snašin sokak* na *Vinkovačkoj televiziji* započnete pozdravom »Faljen Isus i Marija, vesela je Šokadija«, a i danas živite u srcu slavonske Šokadije, u Starim Mikanovcima. Zbog čega se niste preselili u neku od urbanih sredina?

Nekako sam vezana za selo, mada prevladava mišljenje da sredina u kojoj dominiraju konji, krave, svinje, blato, ne idu pod ruku s estradnom slavom. Ja ne mislim tako. To je moje. Nikad me i nigdje nije bilo niti će biti stid reći da sam iz Starih Mikanovaca. Gdje god da pođem, u Stare Mikanovce se uvijek vratim. Puno je kuća, ali je samo jedan dom!

HR: Uspon Vaše karijere prekinula je podmukla bolest. Koliko ste bili iznenađeni i kako je spoznaja o pojavi opake bolesti djelovala na Vas?

Tijelo nam uvijek poručuje kada se nešto događa, samo ga mi ne slušamo. I ja sam mnoge signale ignorirala. Među ostalim, počela sam osjećati umor, preznojavala sam se, imala sam glavobolje, ali to sam stalno pripisivala iscrpljenosti od puno rada. Oko Božića 2014. godine, slučajnom kontrolom kičme zbog navedenih simptoma, otkrilo se da imam hormonski ovisan rak. Zahvatio je dojku i limfne čvorove u lijevoj ruci. Od tada je Klinička bolnica Osijek postala moj drugi dom. Operacijom je uklonjen rak, ali preventivno liječenje je nastavljeno sa 16 kemoterapija i 25 zračenja do rujna 2015. Prva kontrola pokazuje da se rak širi. Radim i nastupam i dalje. U prosincu 2015. hitno vadim jajnike i maternicu, s 40 godina ulazim u menopauzu. Praktički prestajem biti žena i mirim se s činjenicom da nikad neću roditi i biti nekom majka. Uporna i tvrdoglava ostajem. Dvadeset dana nakon druge operacije ulazim u studio, počinjem snimanje svog petog samostalnog CD-a i spota za pjesmu *Srce mi je bolno*, uz nove suradnike, **Ivicu Plivelića**, **Tihu Ivanetića** i svesrdnu pomoć **Želimira Babogredca** iz *Croatia recordsa*. Nedugo poslije te operacije, nova. U svibnju 2016. u prometnoj nesreći slomila sam ključnu kost, izgubila funkciju lijevog ramena, tj. ruke. Sve to vrijeme od veljače 2016. voditeljica sam svoje emisije na *Vinkovačkoj televiziji* *Snašin sokak*. Nastupam i pjevam i dalje. Snimam nove pjesme. Operacija uspješno prolazi iako ćemo u veljači 2017. sličnu morati ponoviti kako bi izvadili pločicu iz ramena. Pjesmu za festival u Pitomači *Zabranjeno voće* snimila sam, ali nisam nastupila zbog bolova. Ciklus *Snašinog sokaka* završavam u nadi da ćemo ga nastaviti od listopada. Konačan odmor od svega u posljednje dvije godine je odlazak na more prije nepunih mjesec dana. Kao dokazani baksuz, odmah prvog dana slomim, pri padu, lijevu nogu, pa ću do

kraja kolovoza ostati s gipsom i štakama, što me naravno nije spriječilo da održim dogovoreni koncert za hrvatske branitelje početkom kolovoza, naravno s gipsom. Pjesma me gura dalje, pjesma je moj vjetar u leđa!

HR: Iako i sami teško oboljeli, puno svojega vremena posvetili ste humanitarnom radu. Imate li i sljedbenike u svijetu estrade?

Sve to vrijeme od 2014. godine naovamo maksimalno sam se aktivirala na Facebooku, gdje mi se ljudi i žene u velikom broju i često javljaju. Uvijek sa svima osobno komuniciram, jer mi je nezamislivo da imam svog admina. Ako ti je već netko poklonio svoje povjerenje i slobodno mogu reći naklonost, držim da je jedino pristojno toj svojoj vjernoj publici vratiti potporu koju su mi iskazali.

HR: Kako je pokrenuta i koje je domete postigla humanitarna akcija *Žena ženi*?

Akciju *Žena ženi* i prvi hrvatski tamburaški band aid organizirale su moje kolegice pjevačice tamburaške glazbe, koje su mi snimanjem pjesme i spota *Moja drugo*, u čemu sam i ja, iako pod terapijama, iscrpljena i bolesna, sudjelovala, iskazale potporu u borbi protiv raka. Naravno, moja želja je bila da prihod od velikog koncerta i prodanih CD-ova ide za pomoć Udrugama žena liječenih od raka dojke, a ujedno i osvježavanje javnosti po pitanju raka općenito, kako nitko nije imun na tu strašnu bolest i da se ona ne događa nekom drugom. Naravno, moja je poruka i to da zbog obitelji, svoje djece, svojih dragih, zbog Boga i na kraju sebe samih, nemamo pravo odustati.

HR: Odrasli ste u šokačkoj, katoličkoj obitelji. Kakvu ulogu je u Vašem životu imala, a ima li je i danas, vjera?

Kako sada, tako je bilo i na početku borbe protiv raka, ja sam o tome progovorila u medijima, koji su pratili moj rad. Razlog mog otvorenog razgovora o bolesti i problemima koje

nosi jeste želja da pomognem i u tom lošem stanju u kojem sam se našla, upozorim na sve znakove koje tijelo pokazuje a mi ne reagiramo. Željela sam i uspjela u tome da se otvoreno progovori o raku koji je bolest današnjice, ali ju nekako skrivamo. Godišnje u Hrvatskoj 1000 žena umire od raka. Ne mora tako biti. Život je dar Božji i ako smo se i našli u situaciji da smo oboljeli, nitko nema pravo odustati. To je ravno samoubojstvu, a znamo što o tome kažu Deset Božjih zapovijedi. Kad sam se suočila s bolešću, bila sam na velikom raskrižju. Odustati ili se boriti, što medicinom što alternativnim metodama. Izabrala sam borbu, akciju, izabrala sam život. Tako su me učili na satima vjeronauka u crkvi sv. Klare u Mikanovcima, mada je najvećeg utjecaja na svakodnevnu molitvu i toliku vjeru u Boga, ljubav, nadu i ufanje imala moja baka **Terezija**, koja je živjela i umrla s molitvom na usnama.

HR: Kako vidite sebe deset godina?

Planova velikih nemam, mada ne mirujem nikada. Dugoročno planiranje nije mi prioritet. Živim svaki dan punim plućima! Uvjeren sam da moja bolest, koja je sad pod kontrolom, mada je na meni ostavila trajne posljedice, dana mi je kao kušnja. Bog kad zatvori vrata, otvori prozor! Nikad ne odustati od sebe! Željela bih nastaviti s radom na *Vinkovačkoj TV* u jesen po povratku s kanadsko-američke turneje, na koju ću krajem ovog mjeseca. Želja mi je i završiti CD, pa ga izdati u 2017. godini i naravno, biti dobra supruga mom zaručniku, koji me je sa svim mojim manama prihvatio i s kojim ću se vjenčati koncem listopada. Nisu to veliki planovi, to je jednostavno život kojim živim i za koji sam se uz veliku pomoć obitelji i okoline izborila i idem dalje, ko uvijek, unatoč svemu, s pjesmom na usnama. Široki su ovi naši drumovi i mada je svašta na njima, glavu gore i idemo dalje!

SREM FOLK FEST U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Kultura briše granice

Tijekom tri dana od 12. do 15. kolovoza, na Žitnom trgu u centru grada velikom broju gledatelja predstavilo se oko 600 izvođača, 16 folklornih skupina iz 12 zemalja

Srijemska Mitrovica je i ove godine, trinaesti put zaredom, bila domaćinom najvećeg i najposjećenijeg Međunarodnog festivala folkloru u Srbiji – *Srem folk festa*. Tijekom tri dana od 12. do 15. kolovoza, na Žitnom trgu u centru grada velikom broju gledatelja pred-

stavilo se oko 600 izvođača, 16 folklornih skupina iz 12 zemalja: Argentine, Meksika, s Kanarskih otoka, Cipra, iz Slovenije, Belgije, Poljske, Makedonije, Italije, Hrvatske Bosne i Hercegovine i Srbije. Iz grada domaćina prve festivalske večeri predstavili su se ansambli *Branko Radičević*,

domaćin Festivala, Hrvatski kulturni centar *Srijem*, Mađarsko kulturno umjetničko društvo *Srem* i Društvo za njegovanje ukrajinske kulture *Kolomejka*, a potom i ansambli iz Slovenije, Belgije, Poljske, sa Sjevernog Cipra, iz Hrvatske i Meksika. Veliki broj sudionika iz gotovo

cijele regije potvrdio je i ovoga puta da kultura apsolutno briše granice. Od prošle godine srijemskomitrovački festival folkloru djeluje u okviru Međunarodne federacija folklornih festivala CIOFF, poštujući vrhunske standarde u organiziranju folklornih manifestacija.

Nastup Meksikanaca

DUŠA SUVREMENE I MODERNE SRIJEMSKJE MITROVICE

Punih trinaest godina Mitrovica otvara svoje srce i prima folklorne ansamble iz gotovo cijelog svijeta.

»Tijekom tri večeri predstavljani su folklorni ansambli iz mnogih država, a prvi puta ove godine na Festivalu su se predstavili ansambli iz Meksika i Poljske. I ove godine Festival se održava u organizaciji *Sirmiumarta*, koji su i njegovi osnivači, a pod pokroviteljstvom Grada Srijemska Mitrovica, koji je prepoznao značaj Festivala, kako u kulturnom, turističkom i ekonomskom smislu«, istaknuo je direktor Festivala **Petar Samardžić**.

Za *Srem folk fest* kažu da je brend Srijemske Mitrovice, što su potvrdili i čelnici grada:

»*Srem folk fest* je najveći brend Srijemske Mitrovice. I ako za Carsku palaču kažu da je srce antičkog Sirmija, onda za naš *Srem folk fest* možemo reći da je duša suvremene i moderne Srijemske Mitrovice, jer je tu spoj antičkog, tradicionalnog i modernog«, istaknuo je načelnik

gradske uprave za sport, obrazovanje i omladinu **Ilija Nedić** koji je otvorio Festival, dodajući da je velika čast biti domaćinom gostima iz cijele regije:

»Kultura je ta koja briše apsolutno sve granice. Iskreno se nadam da će *Srem folk fest* biti i potvrda ove moje konstatacije. Nadam se jednoj dobroj suradnji u regiji, ne samo na polju kulture nego i na svim ostalim poljima. Jer to je jedan jedini put i pravi način da svi zajedno težimo boljem životu i ostavimo nešto u amanet našoj djeci.«

PROMIDŽBA MULTIKULTURALNOSTI

Veliki broj sudionika iz 12 zemalja svijeta, s više kontinenta, govori u prilog da ovaj međunarodni festival promovira multikulturalnost, ali i lokalnu tradiciju, povezujući različite narodnosti na svjetskoj razini:

»Mi sudjelujemo svake godine od kada je osnovan *Srem folk fest*. Veoma je važno doći i sudjelovati, jer se na ovakvim manifestacijama povezuju ljudi i države. A tako se i nama otvaraju vrata za mnoge nastupe,

kao i za dalji opstanak. Svakako da je Festival mnogo važan i za naš grad i kulturno-umjetnička društva koja postoje u Srijemskoj Mitrovici«, istaknuo je predsjednik Mađarskog kulturno-umjetničkog društva *Srem* iz Srijemske Mitrovice **Zlatko Šimunjek**.

A bogatstvo hrvatske narodne tradicije i izvornu ljepotu narodnih nošnji, osim domaćina HKC *Srijem – Hrvatski dom*, predstavili su i članovi folklorno-glazbenog ansambla CTK *Varaždin* iz istoimenog grada u Hrvatskoj, dobitnici brojnih priznanja u zemlji i u svijetu:

»Festivali su, pa tako i ovaj u Srijemskoj Mitrovici, upravo dobro došli da nas spoje a ne da nas razdvoje, tim više što znamo da je između Srbije i Hrvatske oduvijek bila nekakva napetost i uvijek je bilo nekakvih problematičnih situacija. Mi ovdje takvih situacija nemamo i gdje god se pojavimo, naiđemo na dobar odjek publike. Folklor je onaj koji pokazuje otkuda smo, što smo i on je glavni pokazatelj našeg identiteta. Zato zaboravimo sve ono što se događa na nekim višim instancama, jer narod se među

sobom razumije i sve ono što mislimo da je različito, to nas u stvari spaja«, izjavio je direktor folklornog ansambla Centra tradicijske kulture iz Varaždina **Krešimir Plantak**.

A kakve će dojmove ponijeti gosti iz Srijema, napose oni koji su prvi puta ovdje, iznijela nam je gošća iz Hrvatske:

»I mi u Varaždinu imamo festival međunarodnog karaktera. Upravo je suradnja s Mitrovčanima i počela kada je kod nas gostovao KUD *Branko Radičević*. Ovdje nam je jako lijepo, veselo i živopisno i nismo se nadali ovako srdačnom prijemu. Čuli smo da je ovo veliki festival u što smo se i sami uvjerali. Imamo predivna iskustva iz Srijema i ponijet ćemo lijepe uspomene«, rekla je **Aleksandra Viković** iz Varaždina.

Tijekom trajanja Festivala svakodnevno je organiziran defile folkora ulicama grada, a posljednjeg dana, 15. kolovoza, nakon službenog završetka Festa, organizirana je Tamburaška večer na kojoj su nastupili tamburaški orkestri iz Srijemske Mitrovice, Šašinaca, Rume i Šida.

S. Darabašić

LISTAMO DNEVNU ŠTAMPU NA PRIMJERU, PRIMJERICE, INFORMERA:

Soros i par milijuna plaćenika

Tekst o »zloglasnom američkom tajkunu« samo je primjer mukotrpnog iznalaženja stranih plaćenika i domaćih izdajnika od kojih Informer svakodnevno, za samo 20 dinara po broju, štiti nacionalni interes oličen u premijeru Aleksandru Vučiću * Politička pornografija ove tiskovine, na radost najmlađih i čitatelja koji ne poznaju sva slova, ilustrirana i onom pravom u epizodi »Miloš i Caca se...«, e pa čitajte

Nekako mu dođe kao opće mjesto činjenica da je povijest podaničko-difamatorskog novinarstva na ovim prostorima uspješna i duga. Međutim, koliko god poznata bila, uloga medija u ovdašnjim »društvenim gibanjima« nije u dovoljnoj mjeri istražena, a samim tim niti vrjednovana. Napose s pravnog aspekta.

Tako se nekadašnja *Politikina* rubrika »Odjeci i reagovanja« – za koju ni danas ne manjka onih koji će reći da ju je pisala Slobina misao – danas čini tek kao zbirka infantilnih uradaka senilnih akademika i profesora u odnosu na ono što se naknadno iz nje izrodilo.

LJUDI MOJI, JE LI TO MOGUĆE?

A izrodilo se za ovih tridesetak godina toliko toga svega i svačega da mu broja i naravi ni Svevišnji ne zna. Razgrnimo zato na tom putu veterane poput **Milijane Baletić** i **Smiljka Šagolja**, **Milutina Mitrića**, **Vinkovačkog vjesnika** ili **Glasa javnosti** i spustimo se na samo dno: do *Informera*! Iako nećete pogriješiti ako iz korpe za otpatke uzmete bilo koji primjerak, mi vam za ovu priliku savjetujemo nešto friško: broj 1308 od utorka, 16. kolovoza ovog ljeta Gospodnjeg.

Uzmete li ga, recimo, presavijenog – i to obvezno bez prisustva pismene djece – od gore vrišti prostački naslov (baš onakav kakvim su nedavno častili i **Đorđa Balaševića**): »Hrvatske

pizde Pobjegli od meča sa našim 'delfinima'«, dok vas ispod naziva ove tiskovine čeka samo jedna riječ: »Ekskluzivno«. Razvijete li ga u punom formatu, na naslovnici ćete naići na nadnaslov »Objavljujemo spisak svih plaćenika američkog tajkuna od 2011. do 2014.«, a ispod njega naslov »Soroš za kaos u Srbiji platio čak 391.940.146 din«. To, međutim, nije sve, jer se ispod ove apokaliptične opasnosti za Srbiju navodi i to da »Soroš finansira NVO, medije, manjinska i LGBT udruženja, ali i sudije, tužioce, fakultete«.

Oduvče li vas obična ljudska znatiželja do strane 4, već u uvodnoj rečenici »ekipa Informera« (kako je tekst potpisan) složeno zaključuje: »Zloglasni američki tajkun Džordž Soroš, čovek koji stoji iza takozvanih obojenih revolucija na istoku Evrope, beskrupulozni milijarder koji je odgovoran za krvavi rat u Ukrajini, ne žali silne pare ne bi li i Srbiju gurnuo u totalni kaos!«. U, za *Informer* respektabilni broj utrošenih slovnih karaktera ekipa njegovih potpisnika tvrdi kako je jasno da su pod krinkom razvoja demokracije i unaprjeđenja civilnog društva milijuni Georgea Sorosa »gotovo isključivo namenjeni za urušavanje Srbije kao države i dovođenje na vlast američkih marioneta!«.

Ono čega bi se možda, čak i skupa, posramili i *Happy* i *Kurir*, *Informer* uzima kao krunski primjer novinarske časti i poštenja, jer se »ekipa« hvali time što je prepisala »spisak Soroševih

plaćenika« nakon upada hakera »u kompjuterski sistem američkog tajkuna«, te slavodobitno objavljuje kako je, upravo zahvaljujući Informeru, javnost u Srbiji prvi put u prilici vidjeti koga (u Srbiji) financira fondacija Soros. Čitatelj *Informera* nakon toga će otvorenih usta gutati slova koja otkrivaju da je »zloglasni američki tajkun« od 2011. do 2014. financirao

Centar za kulturnu dekontaminaciju, Helsinški odbor za ljudska prava, Fond za humanitarno pravo, Medija centar, Nezavisno udruženje novinara Srbije, Fond »Ana i Vlade Divac«, Fond B 92, ANEM, *Peščanik*, *Vreme*, *Danas* (kog je Božanski nazvao tabloidom!) i slične udruge i medije za projekte »koji su direktno usmereni protiv premijera Aleksandra Vučića i Vlade Srbije«.

»Ekipa *Informera*« za potrebe ovog teksta uzela je i izjave uglednih sugovornika: urednika *Novog standarda* **Željka Cvijanovića**, koji kaže da je lista Soroševih uplata za Srbiju »ozbiljan alarm«, te stoga dobro namjerno Vladi savjetuje »distanciranje od tih organizacija« kao prvi korak »u borbi protiv Soroševih namjera u Srbiji«. U pomoć Cvijanoviću na kraju teksta priskače i perjanica nepristrasnog novinarstva, bivši član Izvršnog odbora Socijalističke partije Srbije i republički zastupnik te stranke u vrijeme dok je bio generalni direktor Radio-televizije Novi Sad, a zatim i Radio-televizije Srbije i sadašnji urednik *Pečata* **Milorad Vučelić** za njega jedinim logičnim zaključkom kako je – nakon što je devedesetih plaćao za rušenje Jugoslavije – ovo druga Soroševa investicija »korupcionašima« koji, naravno, »rade

direktno protiv Srbije«. Da se Pink ne srami ovakvih tekstova pokazao je njegov vlasnik **Željko Mitrović** iz čijeg prilično nejasnog izlaganja u okviru razaznajemo da Georgea Soroša naziva Đole, a njegove plaćenike gušterima »koji misle da su krokodili«. I za kraj opisa tekstualnog dijela u drugom okviru **Dragomir Anđelković**, koji je po profesiji politički analitičar (!), ispravno primjećuje kako Soros već desetljećima financira nevladine organizacije i medije »u cilju prepariranja našeg društva kako bi nam nametnuli antinacionalni pogled na svet«!

SPISAK – ZA OPERACIJU VRISAK

Koliko su zbog stranica koje slijede u utorak novca izgubili a koliko dobili, neka ostane poslovna tajna direktora **Damira Dragića** i glavnog ured-

nika **Dragana J. Vučićevića**. Ali, pobrojana »ekipa« objelodanila je inkriminirajuće podatke o tomu koji su nositelji i menadžeri koje godine za koje projekte zahtijevali koliko dinara, te koliko im je odobreno i isplaćeno. Sve precizno, poput *Slobodnog tjednika* **Marinka Božića** početkom devedesetih kada je – upravo zbog prirode ovakvih tekstova i spiskova – više od 200 ljudi širom Dalmacije imalo stanovitih problema, ponajprije tjelesnih, ali i onih u vezi s otpuštanjima s posla, telefonskim, ili osobnim uvredama i prijetnjama. Otežavajuća okolnost za njih – kao i za Soroševe plaćenike u *Informeru* – bila je ta što su na spiskovima tretirani kao udbaši, orjunaši, kosovci ili jednostavno Srbi, a olakšavajuća za *Slobodni tjednik* ta što je sve to – baš kao i na primjeru *Informerove* obrane premijera – rađeno u interesu »zaštite nacionalnih interesa«. Ali, ne moramo nužno ovakve primjere tražiti samo u Hrvatskoj: sjetimo se samo sudbine nekih ljudi u Hrtkovcima nakon što je sličan spisak u tom srijemskom mjestu pročitao duhovni otac Aleksandra Vučića, predsjednik Srpske radikalne stranke **Vojislav Šešelj** ili pak kako je prošao **Slavko Ćuruvija** nakon objavljivanja teksta u *Dnevnom telegrafu*, odnosno naknadne orkestrirane hajke *Politike* i *Politike ekspres* protiv njega.

Nakon šoka zbog crno-bijele činjenice s kolikim su brojem stranih plaćenika i domaćih izdajnika suočeni premijer i (netom izabrana) Vlada Srbije, čitateljima se u drugom dijelu *Informera* nude informacije, također od nacionalnog značaja, ali malo opuštenijeg sadržaja. Tako na središnjim stranim, primjerice saznajemo da je »Seve zabranila srpske zastave na bini«, a nešto što bi valjda trebalo biti nadnaslov uvodi nas u vijest »Novak Đoković domaćin 57. sabora« (u Guči). Krem se, ipak, nalazi u rubrici »Showtime«, gdje je teško odrediti što više privlači pozornost: naslov »Miloš i Caca

se seksali na plaži« ili fotografija »farmera i učesnice 'Parova'« koja »opisuje« da su oni u tim trenucima bili »u zanosu«. Ova opskurna i u vrlo određenom smislu oskudna slikovnica na stranici 19, koju potpisuje **I. Gajić**, ne služi samo kao slinavo praćenje po bestijalnosti neprevaziđenih sadržaja na, recimo, *Happyju* ili nego i otkriva pravu narav uređivačke politike *Informera*, a koja se temelji na političko-estradosportskom voajerizmu kao valjda najvažnijim granama društvenog života.

Ali, što bi rekli u malo bolje plaćenim reklamama, to nije sve.

Nakon što ste svom anđelčicu objasnili što to rade **Miloš** i **Caca** (a što kamere *Happyja* nisu uspjele snimiti) na vojnosportskim stranicama *Informera* (»Razbićemo svakog rivala«, »Hrvatske pizde...«, dobro, to je već bilo) obavezno mu protumačite i rezultate ankete koja na originalno prostački način njeguje duh uvažavanja i ljubavi prema drugim nacijama. Naime, u anketi od utorka saznajemo da je na redakcijsko pitanje »Zašto su hrvatski vaterpolisti pobjegli od duela sa Srbijom?« 57 posto uzoraka izabralo najjednostavniji šovinistički odgovor: »zato što su Hrvati«, 31 posto odlučilo se za ratničku opciju »zato što bismo ih razbili«, dok se 12 posto njih odlučilo za odgovor neutvrđenog smisla »da ne bi morali da beže posle meča« (od koga i zašto?).

I tako, nakon što ste umjesto javnog tužitelja – koji je očito od početka na zaposlenja na to radno mjesto očito na godišnjem odmoru, a što nesmetano objavljivanje *Informera* najbolje potvrđuje – svarili pročitane i odgledane sadržaje evo i jedne ekološke pitalice u kojoj je, naravno, svaki odgovor točan. Dakle, što uraditi kada ugledate *Informera*?

- a) okrenuti glavu i praviti se da se ništa nije dogodilo
- b) zvati komunalnu policiju
- c) uzeti rukavice i pustiti ga niz vodu

Z. R.

DOMAĆE RIBARSTVO U ZAPEČKU

Ribnjaci nasukani u plićeaku

*Pod šaranskim ribnjacima oko 14.000 hektara, a pastrvskih je deset puta manje *
Tri četvrtine riba koju potroše kupci u Srbiji se dobiva iz uvoza * Ciklus razvoja konzumnog šarana
traje tri godine i toliko vremena prođe dok šaran iz ribnjaka ne bude spreman za trgovine*

U Srbiji je 2012. godine obavljen sveobuhvatan popis poljoprivrede, prvi poslije nekoliko desetljeća. No, iako se iz tog popisa mogu iščitati razni podaci o poljoprivrednim gazdinstvima i proizvodnji kojom se bave nigdje se

za proizvodnju ribe, a i kada ima proizvodnje ona se završava na konzumnoj ribi bez dalje prerađivanja, koja može donijeti i veću zaradu.

Prema podacima Gospodarske komore u Srbiji je pod ribnjacima tek oko 14.000

49 milijuna kilograma, odnosno 49.000 tona. Ako taj podatak ukrstimo s 12.000 tona koliko se proizvede u domaćim ribnjacima (odnosno oko 1,2 kilograma šarana i oko 700 grama pastrve po glavi stanovnika) matematika kaže da se tri četvrtine

da ove površine pod ribnjacima budu višestruko veće itekako ima. »Šaranski ribnjaci prostiru se na oko 14.000 hektara, a onih pastrvskih deset puta je manje. Postojeći ribnjaci uglavnom su na teritoriju Vojvodine. To su ribnjaci velikih površina, a najveći onaj u Ečki ima 2.000 hektara. Ribnjaci južno

POGLAVLJE 13

Ribarstvo će biti predmet pregovora u približavanju Srbije Europskoj uniji, jer se ribarstvom bavi poglavlje 13 koje Srbija planira otvoriti naredne godine. Ribarstvo je za EU značajna gospodarska grana i oko 15 posto poljoprivrednog fonda EU izdvaja se u razvoj ribarstva.

ne može naći podatak o površini ribnjaka i količini proizvedene ribe. I uopće, ribarstvo je grana poljoprivredne proizvodnje o kojoj se najmanje govori, a čini se i grana poljoprivrede čiji se razvoj i najmanje potencira. Zato i ne čudi što se danas koristi tek desetak posto kapaciteta

hektara. Dominiraju šaranski ribnjaci i proizvodnja šarana dominantna je ribarska proizvodnja u Srbiji, koja godišnje proizvede oko 12.000 tona ribe. U istom tom periodu stanovnici Srbije pojedu oko sedam kilograma ribe, što znači da je ukupna godišnja potrošnja oko

potreba za konzumnom ribom namiruje iz uvoza.

ŠARAN, NAŠA ŠANSA

U razgovoru za naš list prof. dr. sc. **Zoran Marković** s Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu kaže da mogućnosti

od Save i Dunava mnogo su manji od nekoliko pa do 10, 15.000 hektara. Potencijalnih površina pogodnih za podizanje šaranskih ribnjaka ima oko 200.000 hektara, što znači da bi se sadašnje površine pod ribnjacima mogle višestruko povećati. To je jedan od potencijala za razvoj ribarstva. Drugi preduvjet je proizvodnja hrane za ribe, a u toj proizvodnji Srbija još uvijek ovisi o nekim uvoznim komponentama. Treća važna stavka je šaranska mlađ i Poljoprivredni fakultet već desetak godina radi na selekciji šarana i prvi rezultati ove selekcije očekuju se za dvije godine», kaže profesor Marković. Prema njegovim riječima najveća manjkavost u

ovom lancu je činjenica da se u Srbiji ribarstvo uglavnom završava na prodaji svježe konzumne ribe. »Primjerice ako mi našeg šarana iskoristimo kao sirovinu i od njega napravimo

nih država koje imaju razrađene mjere poticaja proizvodnje i izvoza. Na primjer, Hrvatska subvencira izvoz ribe s 50 eurocenti po kilogramu. Uvođenje poticaja u cilju održavanja kon-

zašto tog izvoza nema. Tu je na potezu država koja bi trebala poraditi na tome da administrativnih prepreka za izvoz bude što manje. Druga stvar je da pomogne da domaći šaran bude konkurentan na tržištu. Recimo naš šaran nije konkurentan onom iz Hrvatske iz prostog razloga što Hrvatska već 10 godina daje poticaje za ovu proizvodnju, od jednog eura po kilogramu. Kod nas su poticaji uvedeni tek 2011. godine i trenutno je poticaj osam eurocenti, što nije nimalo stimulativno, s obzirom na to da je PDV na ribu 10 posto. Kilogram šarana u trgovini je oko 300 dinara, što znači da ste od države kao poticaj dobili 10 dinara, a za PDV ste dali 30 dinara. Onda i ne čudi što se dio prometa konzumne ribe odvija u ilegalnim tokovima«, kaže profesor Marković.

Takva je trenutna situacija u domaćem ribarstvu, koje pliva u pličaku bez strategije na koji način razvijati ovu oblast poljoprivrede. Tim prije što se površine pod ribnjacima povećavaju i za posljednje desetljeće povećane su za 10 do 15 posto i

organiziranjem rekreacijskog ribolova i ribnjaci su samo prateći dio ove ponude.

Ono što vlasnici legalnih ribnjaka predlažu i na koncu i očekuju je povećan nadzor nadležnih inspekcija kako bi se ribnjaci koji rade ilegalno stavili u legalne tokove. Mnogi ribnjaci podignuti su bez prateće dokumentacije, a promet obavljaju van legalnih tokova. To praktički znači da ovakvi ribnjaci ne plaćaju korištenja vode, porez na promet ribe, pa su nelojalna konkurencija ribnjacima koji rade legalno.

Isplati li se i pored nelojalne konkurencije ilegalnih ribnjaka i odsustva ozbiljnih poticaja onda podizati ribnjake i upuštati se u ovu proizvodnju? Odgovor može dati jedna prosta računica. S jednog hektara pod pšenicom ove godine rodilo je pet tona. Ukoliko se ukalkulira cijena od 17 dinara po kilogramu račun kaže da je prihod 85.000 dinara. Jedan hektar pod ribnjakom godišnje daje oko 1,5 tona šarana. Ako se ta količina pomnoži s maloprodajnom cijenom od samo 300 dinara račun

SVIJET U BROJKAMA

Svjetska proizvodnja ribe godišnje u svijetu premašuje 52 milijuna tona, odnosno 100 milijardi eura. Svjetski prosjek potrošnje ribe po stanovniku je oko 17 kilograma, u Europi 21 kilogram, a u Srbiji tek sedam kilograma godišnje. Europskoj uniji godišnje nedostaje oko 1,5 milijuna tona ribe, a Rusiji milijun tona, a taj nedostatak nadomješta se uvozom.

čitav niz prerađevina s kojima se možemo pojaviti na europskom ili svjetskom tržištu onda imamo šansu. Možemo tog našeg šarana primjerice udimiti, iskombinirati s povrćem i začinima. Takvim proizvodima ima mjesta na EU tržištu koje je inače najveći uvoznik ribe na svijetu. Dakle riba, a potenciram šarana, koja bi dolazila na europsku trpezu iz naše proizvodnje bila bi samo kap u moru. Namjerno govorimo o proizvodnji šarana, jer su kada je riječ o proizvodnji pastrve neke druge europske zemlje uzele primat. Drugo, Norveška je razvila proizvodnju lososa koja godišnje sada dostiže milijun tona. Ona je dominantna na tržištu i teško bi se Srbija mogla probiti sa svojom pastrvom i uvjeriti kupce da je naša pastrva bolja od norveškog lososa. Trenutačno kod nas godišnja proizvodnja pastrve iznosi oko 1.200 tona. Ona bi se mogla povećati nekoliko puta, pa i za deset puta, ali što se tiče izvoza pastrve nemamo neku veliku šansu. Svakako treba povećati proizvodnju, ali ne zbog izvoza već da bi zadovoljili domaće potrebe s obzirom na to da se godišnje uvozi oko tisuću tona pastrve«, kaže profesor Marković.

»Osim uvezene morske ribe u Srbiju, domaćoj proizvodnji je sve veća konkurencija uvezena slatkodvodna riba iz susjed-

kurentnosti proizvodnje riba je neophodno u Srbiji«, kaže predsjednik grupacije za ribarstvo Gospodarske komore **Krum Anastasov**.

KAKO BITI KONKURENTAN BEZ POTICAJA?

Ako proizvodnja šarana u ribnjacima ima svog smisla, kako zbog tražnje domaćih kupaca tako i zbog mogućeg izvoza,

pitanje je onda zašto ribnjaka nema više i zašto se ne ulaže u razvoj ove proizvodnje. A i ovdje je ključna stvar kome prodati ono što se proizvede. »Navika naših proizvođača je da prodaju živog šarana. Godišnje na domaćem tržištu prođe do 9.000 tona šarana. Sve iznad toga moglo bi ići u izvoz. Pitanje je onda

zanimljivo je u tom istom periodu broj ribnjaka je udvostručen. Ovaj nas razmjer povećanja površina i broja ribnjaka dokazuje da se uglavnom podižu ribnjaci malih površina. Ti obiteljski ribnjaci malih površina osim gajenja ribe bave se i uzgojem drugih domaćih životinja, pružanjem ugostiteljskih usluga i

kaže da je prihod 450.000 dinara. Razlika je očigledna, ali za pravu usporedbu isplati li se i koliko ulagati u podizanje ribnjaka trebalo bi prihodnu stranu usporediti sa svim rashodima, a koliko su ti rashodi znaju oni koji se bave uzgojem ribe u ribnjacima.

Zlata Vasiljević

Pratite li Olimpijske igre?

ANTUN JAKŠIĆ,
Sonta

Robovanje novcu

Olimpijadu redovito pratim. Veseli me svaki uspjeh naših, kako hrvatskih, tako i srbijanskih sportaša, ali i sportaša iz svih država ove regije. Neke druge pojave postale su mi vrlo odbojne. Prvo, ne mogu se oteti dojmu da sportašima više nisu toliko bitna odličja, nego materijalna korist koju donose. Po objavljenom u medijima vidim da im mjesto na pobjedničkom postolju donosi popriličnu svotu novca i neku buduću mirovinu za zaslužne. Dosta onih s kojima sam razgovarao na tu temu kaže da se i u tom segmentu u ovim danima siromaštva moglo postaviti malo štedljivije, no, tko sluša nas obične smrtnike. Danas je u sportu dominirajuća stavka novac, pa bismo, ukoliko bismo bili štedljiviji, vrlo lako mogli ostati i bez najboljih sportaša. Najupečatljiviji primjer mi je Katar sa svojom rukometnom reprezentacijom. Okupili su i igrače i stožer, dobro ih platili i eto, sada su među favoritima za najviši plasman. Po meni, bilo je poštenije na nekadašnji način, kad igraču koji je već nastupao za jednu državu, na olimpijskim igrama nikada više nije bilo dopušteno nastupiti za nekog drugog, a isto tako, Olimpijada je bila natjecanje sportaša amatera. Jasno mi je da se cjelokupni odnosi, pa tako i u sportu, mijenjaju i da ne vrijedi žaliti za prošlim vremenima. Činjenica je da se u sportu posljednjih godina vrti sve više novca i da financijska moć pojedinim institucijama daje mogućnost da prekrajaju pravila kako žele, odnosno onako kako će im donijeti još više novca. A sportaši umješno koriste takvu situaciju, gledajući kako će ostvariti što veću korist za sebe.

A. I.

KARLO OSTROGONAC,
Subotica

Najzanimljiviji vaterpolo

Sobzirom na to da sam u mirovini, imam mogućnosti gledati olimpijski program i tijekom cijele noći, jer nemam prijednevnih obveza. Volim gledati sportske događaje uživo, a baš kad nešto propustim onda pogledam snimku u dnevnom terminu. Najzanimljivije mi je gledati vaterpolski turnir, jer mi je to omiljeni sport i trudim se pogledati sve susrete koji su u televizijskom prijenosu. Osim vaterpola, gledam i druge momčadske sportove, jer sam nekako navikao na loptu i svaki sport s ovim rekvizitom mi je mnogo interesantniji od pojedinačnih sportova. Što se tiče dosadašnjih rezultata Hrvatske i Srbije na vaterpolskom turniru mogu samo kazati kako su mi veoma čudni, ali mislim kako će se prava igra pokazati tek u nastavku natjecanja za medalje. Igra u skupinama je nešto posve drugačije, i još uvijek ima prostora za popravni, no kada dođu izlučni susreti četvrtfinala sve će biti mnogo drugačije. Generalno gledano, sama Olimpijada je nekako drugačija i tako je to već odavno, jer je sve i suviše profesionalizirano. Prva i osnovna ideja olimpizma je već odavno napuštena, a amaterski duh, kao nekadašnja osnova olimpijskih igara je potpuno izgubljen. Što se tiče potencijalnih olimpijskih odličja za Hrvatsku i Srbiju zbilja je teško prognozirati koliko će ih biti do kraja jer svako osvojeno odličje u ovako jakoj konkurenciji predstavlja veliki uspjeh. Hrvatska do sada ima tri osvojene medalje, od toga dvije zlatne što je za svaku pohvalu, ali predstoje još druga natjecanja u kojima će sigurno biti još koja medalja i za Hrvatsku i za Srbiju.

D. P.

DRAŽEN PETREKANIĆ,
Subotica

Sportovi s loptom

Da, Olimpijske igre pratim redovito, svaki dan. Što se tiče mojih ukućana, supruga mi nije zainteresirana za sport, a sin i kćerka su mi još mali za to. Iako je velika vremenska razlika između nas i Ria, ne gledam ništa odloženo, pratim što mogu uživo, a što ne, pročitam rezultate na internetu. Općenito najviše volim sportove s loptom, tako da na Olimpijadi najviše pratim košarku, rukomet i vaterpolo, ali volim gledati i atletiku. To znači da ove sportove gledam i s najviše navijačkog žara, ali najviše od svih volim nogomet, koji sam prije redovito trenirao. Moram primijetiti da na ovoj Olimpijadi nogomet baš i nije na nekoj zavidnoj razini. Hrvatska je dobro počela, trenutačno ima tri medalje, a ima još u najavi, dok su sportaši iz Srbije iznenađujuće podbacili i za sada nemaju niti jednu medalju. No, mislim da će biti koja do kraja Olimpijade. Nemam sportaša favorita, ali što se tiče hrvatskih sportaša, mislim da **Sandra Perković** ima šanse za medalju u bacanju diska, kao i rukometaši i vaterpolisti. Za Srbiju najveće šanse imaju košarkaši i vaterpolisti, a možda i **Ivana Španović** uspije u skoku u dalj. Ispadanje **Novaka Đokovića** je bilo veliko iznenađenje i razočaranje, jer je on bio siguran osvajač medalje za Srbiju. Međutim, kao i u životu, tako i u sportu, ništa nije sigurno. Na Olimpijadi sudjeluju najbolji sportaši svijeta tako da nitko nikoga ne može lako pobijediti. Prve Olimpijske igre koje sam pratio bile su u Barceloni 1992. godine.

J. D. B.

RAZGOVOR POVODOM OSNIVANJA UDRUGE BANATSKIH HRVATA U ZRENJANINU

**GORAN KAURIĆ,
PREDSJEDNIK UDRUGE**

Za budućnost se sami moramo izboriti

jedino na taj način povećao naš demokratski kapacitet. Tako bi se pomoglo našoj zajednici na razini cijele Srbije u očuvanju identiteta i izbjegavanju asimilacije.

Postoji li način sprječavanja asimilacije Hrvata u Banatu?

Hrvati su dio Banata, dio Vojvodine i stvarali su, skupa s pripadnicima mnogih drugih nacija, povijest ovih prostora. Upravo to nas je dovelo do ideje o stvaranju Udruge banatskih Hrvata. Krajnje je vrijeme da putem jedne ovakve institucije pokrenemo aktivniji rad na afirmaciji onoga što jesmo i što smo kroz povijest bili. Prva zadaća nam je razbiti strahove od ponavljanja devedesetih, koji su još uvijek prisutni u puku. Moramo poduprijeti Hrvate kojih je još uvijek u Banatu lijep broj, da se tako i počnu izjašnjavati i upisivati u posebni birački popis. Još jedan vrlo, vrlo bitan segment nam je među prioritetima. Sve je manje onih kod kojih je u svakodnevnoj uporabi bilo koja varijanta hrvatskog govora. I to moramo pronaći, zapisati, snimiti, jer živi govor je vrlo bitna identitetska odrednica jednoga naroda.

Devedesete su odavno ostale za nama. Odakle ti strahovi u puku još i danas?

Jedna od najugroženijih nacionalnih zajednica u Vojvodini bila je upravo hrvatska, osobito u mjestima gdje Hrvata nema u većem broju. Poruke, kako izravne, tako i posredne, koje je tadašnja vlast odašiljala, pridonijele su da Hrvati nekako zašute, da se na popisima počnu izjašnjavati kao Vojvođani, Jugoslaveni ili ostali. Siguran sam da je to u Banatu, Beogradu, ili južnije, poprimilo velikog maha i da je na taj način umjetno smanjen službeni broj Hrvata u Srbiji. Upravo to je i razlog što jedino u Starčevu broj Hrvata prelazi 1 postotak ukupnog broja stanovnika, iako zasigurno znam da nas u stvarnosti ima više. Jednim aktivnim pristupom promoviranju našega identiteta u Banatu mislim da bi se taj broj znatno popravio. U kontaktima sam s našim župnicima, od njih čujem da na misama ima dosta Hrvata, ali jednostavno nisu spremni za aktivnije uključivanje u javni i politički život naše zajednice. Spreman sam sa svojim suradnicima u

Udruzi banatskih Hrvata poraditi upravo na razbijanju tih strahova.

Kako je došlo do osnivanja Udruge banatskih Hrvata?

Ideja je bila moja, a slijedom svojih političkih aktivnosti bio sam u prilici razgovarati s Hrvatima u Perlezu, Boki, Starčevu, i na temelju tih razgovora zaključio da jedino kroz udruhu možemo artikulirati zajedničke interese i tako pridonijeti vraćanju određenih prava koje bi Hrvati trebali imati u društvenom životu Banata. Utemeljenje političke organizacije Hrvata u Banatu mislim da nije realno i da je put preko udruge jedini koji u perspektivi može dovesti do većeg političkog angažmana. No, ponavljam, jedan od bitnih uvjeta, ako ne i najbitniji, bila bi promjena izbornog sustava u Srbiji. Ideju o osnivanju udruge prihvatilo je i nekoliko vrlo utjecajnih ljudi s prostora Banata, razradili smo sve aspekte i održali osnivačku skupštinu. Sada je pred nama naporan sustavni rad, a prva zadaća nam je omasovljavanje udruge.

Što će biti prioritet u radu vaše udruge?

Najjednostavnije rečeno, svi vidovi rada. I kultura i etno tradicija i povijest međusobno se prožimaju i jedno bez drugog ne može. Nažalost, Hrvati ipak jedino preko politike mogu najjasnije artikulirati svoje interese, odnosno elemente zaštite svojega identiteta. Najveći dio svojega vremena sada ću posvetiti upravo radu u udruzi, a pokušat ću što više mladih ljudi, neopterećenih naslijeđem devedesetih, uključiti u taj rad. Svakako, u tom radu očekujem i potporu Hrvatske, ali i tijela Republike Srbije i AP Vojvodine. Nadam se da razgovori dužnosnika Srbije i Hrvatske neće ostati samo na riječima i da će kroz konkretnu i izravnu pomoć rad ovakvih udruga biti afirmiran. Znatnu potporu, kako materijalnu, tako i moralnu, najviše očekujem od HNV-a. Meni ništa neće značiti neko buduće pozivanje u Suboticu. Dužnosnici HNV-a, DSHV-a i hrvatske diplomacije trebali bi osjetiti trenutak i potrebu za dolazak među puk na ovim prostorima. Najpogubnije za rad naše udruge bilo bi njihovo neprisustvo bilo kojoj našoj manifestaciji.

Ivan Andrašić

Goran Kaurić iz Zrenjanina, po obrazovanju diplomirani profesor tjelesnog odgoja i sporta – master, uposlenik je Pokrajinskog tajništva za gospodarstvo i turizam. Instruktor je ronjenja, lovac i veliki štovatelj tradicije sve malobrojnijih banatskih Hrvata. Prvi je predsjednik novoosnovane Udruge banatskih Hrvata. Udruga za cilj ima očuvanje identiteta Hrvata u Banatu, a osnovana je 1. srpnja 2016. godine u Zrenjaninu.

Vaši korijeni su na Jadranu, a rođeni ste i živite u srcu Banata. Kako je došlo do toga?

Dijelu moje obitelji po očevoj liniji korijeni su u okolici Splita. Moji preci doselili su iz okolice Gline u Klariju, danas u Rumunjskoj, po pisanim izvorima 1801. godine. Moj pradjed se, prije nešto više od sto godina nastanio u tadašnjem Bečkerek u i od tada smo u kontinuitetu Zrenjaninci, sada već starosjedioci.

Iskusan ste političar, a dobro vam je poznato stanje među pripadnicima hrvatske zajednice u Banatu. Mogu li se Hrvati politički organizirati unutar svoje nacionalne stranke ili im preostaje članstvo u drugim političkim opcijama?

S obzirom na postojeći izborni sustav u Srbiji, koji je krajnje nepravedan prema manjinskim nacionalnim zajednicama, osobito prema hrvatskoj, moramo iznaći način kako spriječiti rasipanje naših glasova. Zbog toga su mnogi Hrvati angažirani u strankama koje nemaju hrvatski predznak. Mislim da to nije dobro i trebalo bi inzistirati na promjeni izbornog sustava u Srbiji u smislu omogućavanja nacionalnim zajednicama da mogu nastupati na razini cijele države tako što bi se njihovi glasovi zbrajali, čime bi se izbjegla velika disperzija. Mislim da bi se

Kapela i stari zavjet

NEKAD
i
SAD

Od davnina se u Subotici štuje sv. Rok (obilježava se 16. kolovoza) i među vjernicima smatra zaštitnikom grada. »Dan sv. Roka, kao zavjetni blagdan, ustanovljen je 1738. godine, kada je u gradu harala kuga, 'crna smrt'. Na osnovu predanja, epidemija kuge je prestala 16. kolovoza 1738. godine, a Subotičani su na prijedlog franjevac započeli izgradnju zavjetne kapele...« (mr. **Valéria Beszédes**, feljton tjednika *Dnevnik – Subotičke*, 1. prosinca 2006). Vjernici su se zavjetovali na stogodišnji post na dan svetog Roka. Stotinu godina kasnije zavjet Subotičana protiv kuge je obnovljen za narednih sto godina. I danas mnogi ostaju vjerni tom običaju, koji se prenosi s generacije na generaciju.

Kapela sv. Roka i danas je na istoj lokaciji. Podignuta je prije nego što je Subotica dobila status komorskog grada i civilnu vlast (u vrijeme statusa Vojnog šanca). U međuvremenu se grad urbano razvijao i širio, bilo je prijedloga i o pomicanju ovog sakralnog objekta zbog regulacije ulica i prometa, ali je svaki takav prijedlog odbijen, sjećanjem na simboliku i zavjet koji se pronose kroz sva pokoljenja. Lokacija kapele je ostala, ali njen prvotni izgled nije. Nekada je to bio mali, skromni objekt, pa je proširivan, rušen, ponovno građen, restauriran, i traje i danas. Izvjesno vrijeme je imao ulogu župne crkve, tijekom gradnje crkve sv. Terezije Avilske.

Zdanje kapele koje danas postoji izgrađeno je 1884. godine u stilu neorenesanse po projektu arhitekta **Titusa Mačkovića**.

K. K.

Prvo novci, pa onda gradi

Završetak posljednje sedmice obilježilo je nekoliko važnih, dugo očekivanih događaja. Prvi se dogodio u Skupštini Srbije u kojoj je pred novim (starim) zastupnicima mandatar održao svoj maratonski prikaz budućeg programa nove vlade. Osobno sam uvijek smatrao da je »važan« sastanak koji traje duže od sat vremena neuspjeli sastanak, a tijekom moje karijere ovo se više puta obistinilo. Na znanstvenim skupovima obično predavač dobije 30 do 45 minuta za svoje izlaganje. Pokojni profesor **Ranko Radović**, koji je doktorirao u Parizu na Sorboni, govorio je da je za svoju obranu doktorata dobio svega 20 minuta. Što želim reći? Količina izgovorenih riječi nije jednaka i kvaliteti programa koji se prezentira, po meni više služi kao kamuflaža, da se slušatelji uspavaju. To se upravo desilo i meni, lijepo sam prespavao veći dio mandatarovog izlaganja. Nisam bio mnogo nesretan zbog ovog, znajući da novi Vladin program mogu i detaljno pročitati, ako baš želim, ali mogu čitati i komentare. Najbolji prikaz govora je napisala jedna novinarka, koja je rekla da je razlika između uvodnog izlaganja od prije dvije godine i sadašnjeg samo u tome što je mandatar sada upotrijebio deset riječi više. Tamo gdje je prošli put upotrijebio samo dvije. Da parafraziram romanopisca: »u Srbiji ništa novo«. Zato mi se čini da je zasad nepotrebno komentirati bilo što, nego vratimo se temi, kako je Subotica vlastitim snagama postigla svoj vrhunac u razvoju.

POČETAK OBLIKOVANJA CENTRA GRADA

Gradonačelnik **Károly Bíró**, po riječima **Istvána Frankla** naslijedio je kaotične uvjete u

gargulj (izbacivač kišnice s krova Gradske kuće)

gradskoj kasi, koje je trebao konsolidirati. Slično je tvrdio prije četiri godine i tadašnji podpredsjednik, sadašnji premijer, koji sada tvrdi da smo prilike u proračunu stabilizirali zahvaljujući štednji i reformama. Mislim da su prilike i u to doba bile slične sadašnjim, jer Frankl piše: »većina poreznih obveznika, ako ne mora ne plaća porez, napose onda kada to čini iz domoljublja« (iz prosvjeda prema centralnim vlastima Monarhije, prim. a.). Rukovodstvo grada je nakon četiri godine mandata (1906.) počelo ozbiljno razmatrati gradnju nove gradske kuće, jer stara je dotrajala, nije bilo dovoljno prostora. Prvobitno su razmišljali o dogradnji još jednog, (drugog) kata (podsjeca me na adaptaciju i dogradnju Narodnog kazališta). **Károly Bíró** je učinio genijalni financijski potez i stvorio je 1905. godine »Fond za izgradnju Gradske

kuće« prodavši 2.000 jutara (oko 1.150 ha) pjeskovitog područja na teritoriju Gornjeg Tavankuta i Čikerije, koji gradu nisu baš donosili mnogo prihoda. Ubrzo je sakupljeno preko 1,5 milijuna kruna i gradonačelnik je na temelju toga uspio da u gradskoj skupštini izglasaju plan izgradnje nove Gradske kuće. Kasnije je neki Bíróov nasljednik smislio da izgradnju novog kazališta financira uglavno »državnim novcima« (po 40 posto Republika i Pokrajina, 10 posto grad) nažalost ova računica, mada su potpisani tzv. čvrsti ugovori, uopće nije imala realne osnove. Toliko o vrijednostima ugovora s državom kod nas.

DRŽAVNI ANONOMNI NATJEČAJ

Na temelju odluke Skupštine grada raspisan je državni anonimni natječaj za projekte s dvije

alternative: prva da se zadrže postojeće zgrade Gradske kuće i Gimnazije (adaptacija) ili da se izgradi nova zgrada na postojećim parcelama. Jedan od uvjeta je bio da u prizemlju bude 2.400 m² prodajnog prostora. U zadanom roku pristiglo je deset radova, mada je natječaj bio alternativan, ocjenjivački sud na čelu s Bíróom odlučio je razmatrati samo one radove koji nude potpuno novi objekt. Takvih je bilo šest. Tri projekta su nagrađena, a tri su otkupljena. Svaki rad je morao sadržavati i predračun koštanja radova. Prvonagrađeni rad (šifra: *Pod tornjem*) bio je projekt **Marcella Komora** i **Jakaba Dezsóa**, koji je bio drugi najskuplji (1.232.000 kruna). Oni nisu bili nepoznata imena Subotičanima, jer su 1902. godine izgradili Sinagogu koju je financirala tadašnja židovska zajednica grada. Za potrebe oblikovanja trga oko nove Gradske kuće srušeno je desetak zgrada, a gradnja je počela 1908. godine ujesen, ali glavni radovi su izvršeni sljedeće godine. Prosječno je bilo angažirano preko 320 radnika, koji su osnovnu konstrukciju zajedno s tornjem podigli za manje od dvije godine, bez ikakve mehanizacije (kada ima novca, ima i rada, op.a.).

Epilog: iz »Fonda za izgradnju Gradske kuće« financirana je i izgradnja i rekonstrukcija banje Palić. Također je bio raspisan državni natječaj, na kojem nije pobijedio tandem Komor i Jakab, ali na koncu su oni dobili izradu projekata. Od novca iz Fonda preteklo je i za rekonstrukciju vodovoda i kanalizacije. Za sada za kazalište novci ne da su pretekli nego samo kapaju, i pitam se hoćemo li imati novca za održavanje kazališta kada bude konačno gotovo?

REKORDNI ULOV VLADIMIRA PATARČIĆA

Divlji šaran težak 15 kilograma

Koncem srpnja na Tisi poznati subotički šaran-džija i nekadašnji svjetski prvak u ovoj ribičkoj disciplini **Vladimir Patarčić** ulovio je svoj rekordni primjerak. Divlji šaran od 15 kilograma i 100 grama uhvaćen je na njegovu udicu, uspješno proveden do mreže, potom izmjerjen i fotografiran, te na koncu, u duhu pravog sportskog ribolova, pušten nazad u svoja rječna prostranstva.

»Ovakva riba se jednostavno mora pustiti nazad u život, meni ostaje radost i ponos zbog ovog rekordnog ulova«, nasmijao se Vlado na početku ove priče o nesvakidašnjem ribičkom pohvatu.

MAMAC, OPREMA I MJESTO

Svatko tko se i malo razumije u ribičiju zna dobro kako ulov u velikoj mjeri ovisi o dobrom, kvalitetnom mamcu. Vladimir Patarčić već godinama nastoji usavršiti svoj recept:

»Rekordni primjerak šarana divljaka uhvatio sam na bojlu (stručni naziv mamca koji kori-

sti) svoje proizvodnje, koju dorađujem i usavršavam već četiri godine. U njoj se primjerice nalazi 17 vrsta sastojaka, među ostalim pšenični griz, kukuruzno i sojino brašno, hrana za kanarinke, konoplja, keks i još druge raznorazne 'specije' koje doprinose njenoj specijalnosti.«

Za ulov ovoliko velikog primjerka zasigurno je nužno imati i kvalitetnu ribičku opremu bez koje ovakav uspješan rezultat ne bi bio izvodiv. S kakvom opremom Vlado lovi:

»Pecam sa štapovima *prologic C3*, tri 3 m dužine i 3 libre jačine, mašine su *shimano medium by tranner* (najnovija serija), dok je debljina najlona 0,40 mm, a struna na koju je vezana udica ima nosivost 20 libri (oko 10 kg). Ako slučajno dođe do njenog pucanja, ribi u ustima ostaje samo udica, ne vuče cijeli najlon sa sobom, i ona nju poslije dva do tri dana poslije ispljune bez ikakvih posljedica. Osnov pravog sportskog ribolova ogleda su u maksimalnom nastojanju da se ribi nikako ne naudi.«

Treći, također izuzetno važan faktor dobrog ulova je i

mjesto na kojemu se riba lovi. Ono se mora prije svega pronaći, a potom u dužem razdoblju njegovati redovitom prihranom. Kolos od 15 kilograma plod je višegodišnjeg truda.

»Prošle godine sam na istom mjestu uhvatio jedan primjerak od 12 kilograma i 200 grama, a tijekom proteklih nekoliko godina još mnogo drugih primjeraka

različitih težina. Mjesto se mora konstanto njegovati i održavati redovitom prihranom. Ukoliko toga nema, vjerojatno neće biti više ni boljih, većih primjeraka.«

DAN ZA PAMĆENJE

Vlado će se zasigurno zauvijek sjećati dana kada se na njegovom štapu zakačio divlji

RIBIČIJA NA RIJECI

Mnogo je teže pecati na divljim vodama u odnosu na stajaće površine, jer ovdje se mora biti mnogo više pažljiv, i voditi računa o mnogo više faktora, jer riba migrira i ukoliko se uplaši možda više nikada neće dolaziti na to mjesto.

rekorder. Kako je izgledao slijed događaja koji su prethodili golemom ulovu otkriva nam u sljedećem odgovoru:

»Počeli smo pecati prethodnog dana, negdje od podneva. Isprva smo hranili, a oko pet sati poslijepodne se već javio jedan lijepi primjerak oko 5 kilograma. Potom nije bilo ničega značajnoga sve do kasno u noć, kada je oko dva sata iza ponoći uhvaćen jedan šaran od 2 kilograma, te pola sata kasnije još jedan iste težine. Do sedam sati ujutro više nije bilo ničega, da bi se tada na štap zakačio jedan lijepi primjerak od 8,5 kilograma. Na istom štapu, nakon samo 20 minuta, uhvatio se ovaj kapitalac od 15 kilograma.«

Naše čitatelje će sigurno zanimati koliko je trajala borba s ovim zbilja respektabilnim primjerkom, jer sigurno nije lako ukrotiti tolikog vodenog gorostasa.

»Borba nije trajala nešto previše dugo, otprilike 15 minuta, jer pecam u blizini panjeva koji se nalaze u samoj rijeci i zbilja se mora brzo reagirati u ovakvim situacijama kada je na udici nešto veliko. Zato je najvažnije bilo

ribu prije svega odvojiti od panjeva koji se od mog mjesta nalaze 2,5 m i odvući je prema dubini. Čim osjetim kako je uhvaćena veća riba, ulazim u čamac koji je privezan uz obalu, odgurnem se prema sredini i cilj mi je odvući ribu u sred riječnog toka gdje poslije imam dovoljno vremena za borbu s njom. U protivnom, postoji realna opasnost da se riba uplete među panjeve, što poslije njen izlov čini jako teškim. I tako sam ga nakon nekih petnaestak minuta polako privukao prvo čamcu, a potom i u mrežu. Osjećao sam kako je u pitanju veći primjerak, no bio sam ugodno iznenađen kada sam konačni vidio njegovu stvarnu veličinu.«

SPORTSKI RIBOLOV

Kao pravi ljubitelj sportskog ribolova Vladimir Patarčić je svog ulovljenog kapitalca pustio nazad u rijeku, no prethodno ga je izvagao i dokumentirao njegove performanse.

»Kao što sam već rekao na mjerenju je šaran težio 15 kg i 100 grama, uz zbilja respektabilnu dužinu od 107 cm. Uvijek uza sebe imam digitalnu vagu, na kojoj sam ga izvagao i zbilja sam ga odmah pustio nazad, jer nisam ga htio ni trena dulje mučiti izvan vode, jer ovako lijepa riba zaslužuje živjeti u svom vodenom svijetu. Geslo sportskog ribolova je dobro poznato svima koji ga istinski prakticiraju: 'uhvati, slikaj i pusti za sljedeće generacije'. Tako je i bilo, a osjećaj ponosa zbog rekordnog ulova ostaje zauvijek. Šaran divljak od 10 kilograma je reprezentativan ulov, ali od 15 kg se ne hvata tako često. Presretan sam i osjećam kako mi je ovaj kapitalac nagrada za četverogodišnji trud i uloženo vrijeme oko njegovanja mjesta na kojemu pecam i unaprjeđivanju bojila s kojima hvatam ribu. On neka samo živi dalje svoj divlji život«, nasmijao se na kraju razgovora Vladimir Patarčić.

Dražen Prčić

TJEDAN U BAČKOJ

Smrad (drugi dio)

Ima tome mjesec dana kada sam u ovoj istoj rubrici pisala tjedni pregled, a tema je bio smrad. Smrad koji Somborce guši i davi i to godinama. I umjesto da se taj problem rješava, smrad je sve nepodnošljiviji. E sada sigurno već komentirate dokle će ona o tom smradu, ima li u tom Somboru neka ljepša i mirisavija tema? Ima, sigurno da ima, ali ja moram opet o smradu. Moram, jer pokazalo se da su oni glasni i hrabri, okupljeni oko inicijative *Tužimo somborsku kafileriju* bili u pravu i da se tu radilo mnogo toga mimo propisa. No, žalosno je da se trebala dogoditi (odlukom Vlade Srbije) smjena čelnog čovjeka pa da se u kafileriji pojavi inspekcija i konstatira čitavu listu prekršaja. Svatko normalan pita se da li bi se to dogodilo i bez smjene direktora ili bi nas i dalje uvjeravali kako je sve u redu i kako mi eto u Somboru imamo izgleda preosjetljive nosiće kojima smeta i malkice neugodnog mirisa iz pogona koji rade punom parom. Na našu sreću smjena se dogodila, e sada da li iz političkih ili nekih drugih razloga za ovu priču nije ni bitno. Bitno je da je konačno u ove pogona zakoračila inspekcija za zaštitu okoliša i ovaj pogon (koji se službeno zove ustanova?!) stavila pod poseban nadzor.

A ono što se da iščitati iz birokratskog inspektorskog zapisnika dokaz je da je *Proteinka* u blizini svojih pogona zakopavala (a riječ je o nepoznatim količinama) mesno koštano brašno, i još gore – bez prethodnih analiza sastava i značajki otpada skladištila ga na mjesta koja nisu predviđena za prijem i odlaganje ovakve vrste otpada. Zato je *Proteinki* naloženo ispitivanje onečišćenosti zemljišta i pored toga i monitoring emisije zagađujućih materija. Da ovo naloženo kafilerija i izvrši treba se pobrinuti Pokrajinsko tajništvo za urbanizam i zaštitu okoliša.

Hoće li ovo biti početak rješavanja problema koji Somborce i doslovce davi desetljećima? Hajde da vjerujemo da hoće. Mogu se prerađivati i životinjski leševi i klanični otpad, a da to sve izgleda (i miriše) kao ljekarna. Znam, odmahujete sada glavom, kao što to ona priča (i piše) kakva ljekarna, pa daleko smo mi još od toga. Pa možda ste i u pravu, jer sjećam se nekih svojih novinarskih uradaka od prije dvadesetak godina – tema ista: smrad iz kafilerije i kako ga riješiti. Očito teško. Ali za utjehu barem je netko priznao da nisu u pitanju preosjetljivi nosići razmaženih Somboraca, već da problem stvarno postoji. Tu na nekoliko stotina metara od najurbanijeg dijela Sombora.

Z. V.

FESTIVAL TRADICIJE, GLAZBE I HRANE U MONOŠTORU *BODROG FEST*, 12. PUT

Već viđeno, ali opet neponovljivo

Manifestacija je osmišljena s idejom da se kroz stare zanate, domaće proizvode, tradicionalna jela, piće, običaje, nošnje, igre i pjesme, kao i prirodne ljepote Gornjeg Podunavlja ovo selo gostima predstavi kao turistička destinacija

Bio i prošao još jedan *Bodrog fest*. I manje-više sve već viđeno i pret-hodnih 12 godina. Red folklor, red dobre hrane, red zanatlijske ponude. Ali ima neke draži u svemu tome, već viđenome, toliko da posjetitelja ne manjka.

Josip Đipanov

Oni vjerni pratitelji ove monoštorske fešte reći će možda da ih je manje nego li ranijih godina, ali čak i da je tako još uvijek se *Bodrog fest* može pohvaliti zavidnim bojem gostiju. Što je to tako privlačno i neodoljivo u ovoj monoštorskoj fešti? Rekla bih da je to upravo raznolikost onoga što se nudi, pa tko što voli. Od ranog prijepodneva do navečer.

MONOŠTOR NA SLICI

Za mene je *Bodrog fest* počeo u rano prijepodne, jer uvijek u

strahu da ne propustim nešto važno poranim u Monoštor, još dok se zanatlije raspremaju, a kuhari raspaljuju vatre na kojima će se pržiti riba i kuhati paprikaši. Ali ima netko tko je već tu. Na istom mjestu, čini mi se svih 12 bodroških godina. Slikar **Stipan Kovač Malanka**, rođeni Monoštorac, ali po adresi stanovanja Somborac već desetljećima. Redovit je na svakom *Bodrog festu*, pa su organizatori odlučili da ove godine službeno otvore njegovu izložbu. No, i bez otvorenja Stipanove slike

s motivima prašnjavih monoštorskih sokaka, trščara, starih majkica u šokačkoj nošnji, slike s motivima blatne ravnice i težaka nešto su pred čime se zastaje. Ne stižemo ni nekoliko rečenica prozboriti, a Stipu već vuku na stranu i zapitkuju o slikama, što na našem jeziku, što na engleskom. Krajičkom uha »hvatam«

razgovor s jednim gospodinom koji već ima dvije Stipine slike i rado bi im pridodao još jednu. Neću da smetam pa teška srca odvajam pogled od Stipinih slika i krećem dalje u pohod. A duž sokaka pored crkve naređale se tezge s raznolikom ponudom svega onoga što se može svrstati u neki oblik ručnog rada i starog zanata. I tako sve do centralne bine. A od centralne bine, na onu drugu stranu sve kotlić do kotlića, pa onda po koja *katlan-ka*, tanjurača, ražanj, roštilj. Tek su se raspaljivale vatre i spre-

malo rakije, pa onda čašu crnog vina, prošlogodišnjeg. Probam od svega po malo. Da se ne lažemo: godi grlu, ali mislim tek je počeo dan, posao me čeka, pa se zahvaljujem i na vrijeme vraćam nepopijenu čašu. Vrtim se još tu okolo čekajući otvorenje

Bodrog festa. Vidim pristigli i čelnici grada sve u pratnji onih lokalnih, iliti seoskih čelnika, što znači da podne samo što nije, jer baš u podne gradonačelnica će primiti raport od **Josipa Đipanova**, vlasnika *štale Bodrog* što je i službeni početak *Bodrogefesta*. Čeka Josip spreman, kako i dolikuje ovoj prilici, na svojoj kobili s crvenim pokrovom. Čekaju strpljivo i jahači i jahačice i uparadene zaprege i fijakeri, jer poslije predaje raporta slijedi parada ulickanih konja, fijakera, *štajervogni* i dakako ponositih jahača

malo meso. Gledam ima tu i divljači i ribe, kuhane, pržene, pa izgleda da gladan iz Monoštora nitko otići neće. A ni žedan, jer taman kad vam se grlo osuši od pogleda na svu tu hranu koja se sprema, nekako vas put navodi na štand vinarije *Bodrog*.

Nude mi **Biljana Đipanov** i **Davor Francuz** prvo da kušam

BODROG KAO ATLANTIDA

Bodrog fest nosi naziv po srednjovjekovnom gradu i tvrđavi Bodrog, na čijem se prostoru nalazi današnji Monoštor. Priča o ovom gradu je obavijena velom tajne. Njegovi tragovi nalaze se u starim dokumentima i mapama, a pretpostavka je da je grad nestao u dunavskim valovima, jer se nalazio na samoj njegovoj obali.

i vozača. I tako i bi. A onda na pozornici, s pauzama, nastupi kulturno-umjetničkih društva, tamburaških sastava i bendova. Do kasno u noć. Za one koji su i to dočekali.

I OPET MONOŠTOR NA SLICI

Netko je uživao u tome, a neki su radije pogledali dvije zanimljive izložbe. Jedna je izložba slika **Jaroslava Papa** poznatog fotografa na čijim su fotografijama često motivi iz Prirodnog rezervata *Gornje Podunavlje*. Ima se tu što fotografirati, još kada je s druge strane objektiva majstor kakav je Jaroslav, e onda je to više od fotografije. Nedaleko od ove izložbe još jedna, ne baš fotografska, ali zanimljiva. Zanimljiva, jer je zapra-

vice XIX. stoljeća. Kaže to je *košuljara*, od kudjelje iz jednog je dijela, jer oplaćek nije odvojen od krila. Pokazuje nam i štampanu pregaču, nakit od konjske dlake, ubirane pregače...

I onda opet novi krug duž glavnog sokaka, pa još jedan krug. Presreću nas sa štanda *Liberlanda* i u ruke guraju svoj promotivni flajer. Tko se još sjeća *Liberlenda* i **Vita Jedličke** i samoproklamirane države *Liberland*, u dunavski močvarama između Srbije i Hrvatske? A do prije godinu dana Monoštor su opsjedale novinarske ekipe sve u potrazi za što atraktivnijom pričom o *Liberlandu*.

Ali ma koliko bilo zanimljivo ono što se vidi dosadi i to, pa nema druge već natrag u Sombor. A cesta prema Monoštoru prometnija nego ikada.

vo ona prikaz izgleda šokačke nošnje s polovice pretprošlog stoljeća i jer je izložba fotografija i pratećeg teksta djelo **Dušanke Dubajić** koju je rad u školi doveo u Monoštor u kome je provela dvadesetak godina. Pet godina prikupljala je stare fotografije, krojeve, mustre i to ne napamet već pod stručnim vodstvom etnologa. Ponosito nam pokazuje žensku nošnju iz polo-

Gledam kolone automobila idu k selu, pa mi prosto dođe da se i ja vratim. Kao nešto će se važno dogoditi, a mene tamo nema. I nije se dogodilo ništa, osim što je prošao još jedan *Bodrog fest*. Već viđen, ali opet nepo-novljiv. Barem za mene, toliko nepo-novljiv da već sada mogu garantirati evo mene i dogodine na *Bodrogu*.

Z. Vasiljević

TJEDAN U SRIJEMU

Kultura u prvom planu

Međunarodna smotra folklor *Srem folk fest*, koja je proteklog tjedna održana u Srijemskoj Mitrovici, svakako je jedan od najljepših događaja koji je obeležio tjedan iza nas. Razdraganost i šarolikost narodnih nošnji, skup velikog broja gostiju iz više zemalja svijeta, osmijesi na licima mnogobrojnih posjetitelja negirali su sve one izjave što svakodnevno slušamo od političara o zategnutim odnosima naroda u regiji, napose na relaciji Srbija – Hrvatska. A to su potvrdili i sami sudionici. Kultura je još jednom pokazala da povrh svega djeluje u samo jednom smjeru, a to je svakako povezivanje naroda različitih kultura, običaja i tradicije i u predstavljanju drugima svega onoga što krase njihov etnički identitet. A to je i bio cilj održavanja ovakve manifestacije međunarodnog karaktera, kao i pokazati svijetu da Srijem ima srce i dušu, gdje ima mjesta za sve. A kulturni događaji trenutno su aktualni i u ostalim gradovima Srijema. Tako da je nekako politička scena potisnuta u neki drugi plan. Vrijeme godišnjih odmora još uvijek je u tijeku, ili se možda ipak čeka kraj ljeta kako bi se donosile neke ključne odluke, kako čelni ljudi vole reći, »od interesa za građane«. Doduše, dogodile su se izvjesne promjene na čelu mitrovačke Opće bolnice za koje su mnogi vjerovali da će one nastupiti i brže. Tako je umjesto dosadašnjeg direktora dr. **Miroslava Kendrišića** Pokrajinska vlada na to mjesto imenovala mitrovačkog kirurga dr. **Živka Vrcelja** koji je ujedno i narodni zastupnik. A s obzirom na to da su građani već godinama suočeni s dugim listama čekanja po ambulanta-ma i kod doktora specijalista, od novog v.d. direktora stižu obećanja da će taj problem biti riješen i da pacijenti više neće morati dugo čekati na pregled. To su samo neka od obećanja u koje ćemo se moći u skorije vrijeme i uvjeriti. A obećanja stižu i iz šidske općine. Kažu opremanje industrijske zone i njeno konačno otvaranje bit će im prioritet. Planiraju uraditi plansku dokumentaciju koja nažalost do sada nije urađena, a potom izradu strategije razvoja općine. Tek nakon toga slijedi projekat infrastrukture, prometa, vodo-voda, kanalizacije i završetak plinovoda kao jednog od osnovnih uvjeta za dolazak novih investitora. Ali to su za sada samo planovi čija realizacija se ne očekuje tako skoro. I tako dok čekamo ispunjenje obećanja, uživamo u kulturi i svakodnevno ispraćamo svoje najbliže, rodbinu, prijatelje kojima je dosta obećanja i koji su se odlučili na krupan korak: odvojiti se od obitelji i posao potražiti u nekoj drugoj državi, gdje je budućnost nešto izvjesnija.

S. D.

SALAŠARI SOMBORSKI I OVE GODINE NA NERETVANSKOM MARATONU LAĐA

Veslači dosanjali svoj san

Veslačka ekipa HKUD-a Vladimir Nazor Salašari somborski, na 19. Maratonu lađa na Neretvi osvojila 19. mjesto, što je do sada najveći uspjeh momčadi koja od 2011. godine redovito sudjeluje na ovom maratonu. Maraton se vesla od Metkovića do Ploča, a ukupna dužina je 22,5 kilometara. Osmišljen je radi očuvanja i promoviranja specifične neretvanske lađe

Metković, kolovoz 2011. godine, 14. Maratona lađa samo što nije krenuo. Među tridesetak veslačkih momčadi i *Salašari somborski*. Ne, nisu zalutali na ovu prestižnu maratonsku utrku. Došli su ciljano, da budu sudionici neretvanskog maratona. I već na startu peh, potopili ih. Ali ne odustaju, u inat. U inat tomu što su se za ovu utrku pripremali na gumenom čamcu, u inat tome što na njih ovdje gledaju više kao na atrakciju negoli na neku ozbiljnu ekipu. I uspjeli su izveslati svoju prvi maratonsku utrku, iskreno, među posljednjima, ali izveslati su.

Metković, kolovoz 2016. godine, 19. Maraton lađa samo što nije krenuo. Među ekipama koje su izborile start iz prvog reda i *Salašari somborski*. Prekalili se ovi panonski mornari, pa na Neretvi veslaju kao da su na svom Dunavu. Ne manjka im ni samopouzdanja, ni iskustva, pa i na neretvanskoj lađi su trenirali. Imaju već i neku svoju taktiku za ovaj maratonski pothvat. Jeste da puše vjetar i reklo bi se da more teče u Neretvu, a ne Neretva u more. Jeste i još ponešto, ali ne

daju se. Vjetar u leđa dao im je uspješan nastup na brzinskoj utrci u Opuzenu, nekako ih je to osokolilo, pa daju od sebe i ono što ne mogu. I onda konačno Ploče i kraj. Poslije dva sata i 31 minutu. Dovoljno za 19. poziciju u konkurenciji 33 veslačke ekipe. Dovoljno za ostvarenje veslačkog sna.

ČUDLJIVA NERETVA

Neretvanski maraton spektakl je za koji dolina Neretve živi i sprema se godinu dana. Stvar

je prestiža osvojiti štit *Kneza Domagoja* i upisati se u listu neretvanskih šampiona. Nemaju tih ambicija *Salašari somborski*, ali imaju ambicija da svake godine budu bolji i bolji, barem za mjesto-dva. Bila im je želja da ove godine budu među prvih 20 momčadi i uspjelo im je.

»Startali smo ove godine iz prvog reda što je itekako lakše. Kada startate iz dugog ili trećeg reda problem su valovi i problem je uhvatiti ritam. No, bez obzira na prednost koju daje start iz prvog reda bili smo svje-

sni da nemamo snage izveslati cijelu utrku u nekom dobrom ritmu. Zato smo prvih 12-13 kilometara dali sve od sebe da izborimo što bolju poziciju. Stigao nas je poslije toga umor, pali smo i fizički i psihički, pa nas je nekoliko momčadi prestiglo, ali generalno zadovolj-

ni smo onim što smo postigli. Najvažnije je tijekom utrke uhvatiti neku dobru poziciju, uhvatiti se u parić nekoj dobroj lađi, probati prestići one ispred. Zadovoljni jesmo, ali s malo više treninga moglo bi biti i bolje. Pa mi na treningu nijednom nismo izveslali dvadesetak kilometara», priča kapetan ekipe **Gašpar Matarić**, koji je bio sudionikom svih šest maratona.

Rame uz rame s njim, po iskustvu koje imaju na Neretvi su i **Bojan Jozić** i **Danijel Mandić**, **Tomislav Vuković** i **Ivica Pekanović**, a svoj doprinos uspjehu dali su i **Filip Miler**, **Petar Keresteš**, **Srđan Radmilović**, **Antonio Gromilović**, **Nikola Lukić**, **Ivana Filipović** i **Tomislav Dugandžić**.

Odgovorne zadaće prihvatio se ove godine Petar Keresteš. On se uhvatio paričarenja, svjestan da je na sebe preuzeo veliku odgovornost jer paričar je taj

koji može donijeti uspjeh, ali isto tako u samo jednom neopreznom potezu može uništiti sve salašarske nade.

»Lakše je paričariti nego li veslati, ali s druge strane paričariti je odgovornije, jer jedna moja pogreška može biti presudna. Od paričara ovisi start, on drži pravac, odlučuje kada nekoga preteći, koga pratiti i sve to moraš odlučiti u momentu, sam«, priča Petar kome se pozicija parića toliko dopala da nema dvojbe: *Salašari somborski* parića za naredni maraton već imaju.

Ono nešto što ima samo neretvaski maraton osjetila je i prvi puta doživjela Ivana Filipović. Državna je reprezentativka u veslanju, a ovakvo iskustvo još nije imala.

»Ovo je za mene bio jedinstven doživljaj i sada samo pričam o tome. Što se tiče valova kojih je ove godine bilo, za mene je to uobičajeno. Ali samo vesla-

nje i dinamika utrke drugačiji su od onoga na što sam ja navikla«, priča Ivana koja planira u dolinu Neretve vratiti se i naredne godine kao dio (zašto ne i kapetan) ženske veslačke ekipe za utрку lađarica.

UZDAJU SE SAMO U SEBE

Nisu veslali, ali su nezaobilazni dio ove panonsko-neretvanske priče pročelnik sportske sekcije **Pavle Matarić** i predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor* **Mata Matarić**.

»Najveći je ovo naš uspjeh, ne samo po poziciji koju smo osvojili, već i po vremenskoj razlici između prvoplasiranih i nas. Nekada je ta razlika bila tridesetak minuta, a sada desetak minuta. Da su momci malo više veslali na treninzima duže staze, bio bi ovaj plasman i bolji«, kaže pročelnik sportske sekcije ponosito što su *Salašari somborski* postali prepoznatljiviji sudionici

maratona, dragi gosti i prijatelji onima u dolini Neretve.

Toliko su prepoznatljivi da su svoje navijače imali i duž Neretve, pa i u samoj luci Ploče.

»Momci su u ovo uložili mnogo truda i rada i opravdali su potporu koju im je dala ova udruga. Mi tamo promoviramo sredinu iz koje dolazimo, pa bi nam mnogo značila potpora grada, ali za sada na ovom maratону sudjelujemo zahvaljujući pomoći *Nazora* i samih veslača«, kaže predsjednik HKUD-a *Mata* **Matarić**.

Prvi puta, za svih 19. maratonskih godina štit *Kneza Domagoja* nije ostao u dolini Neretve, već je pripao pobjedničkoj ekipi veslača iz Bjelovara. O tome kako su u dolini Neretve nesportski prihvatili ovu pobjedu nekom drugom prigodom. Da ne kvarimo ovu radost *Salašara somborskih*.

Zlata Vasiljević

Sinjski Vlak bez voznog reda

SINJ – Manifestacija *Vlak bez voznog reda*, u organizaciji Kulturnog središta grada Sinja, a u okviru *Dana Alke* održana je 29. srpnja. Gosti ove manifestacije su bili predsjednik HKD *Vladimir Nazor* iz Stanišića i v.d. ravnatelja NIU *Hrvatska riječ* **Ivan Karan**, te članovi *Nazora* iz Stanišića, **Ana Crnković** i **Marko Gundić**, sin pokojnog slikara **Ivana Gundića Čise**, čija je izložba slika otvorena u sklopu programa. Nastupili su i sinjski pjevači *rere*. Tijekom drugog dana programa, predavanje o kolonizaciji Dalmatinaca u Vojvodinu održao je Ivan Karan, a zatim je predstavio djelatnost NIU *Hrvatska riječ*. Karan je ravnateljici Gradske knjižnice Sinj **Mladenki Macan** uručio dar od stotinjak knjiga i drugih publikacija iz bogatog izdavačkog opusa *Hrvatske riječi*. Nakon predavanja, gosti su posjetili *Muzej Alke* i crkvu Čudotvorne Gospe Sinjske, a nekoliko dana kasnije i manifestaciju *Sinjska alka*.

Z. S.

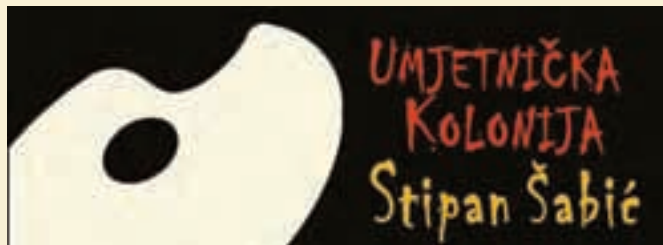
XX. saziv likovne kolonije Bunarić

SUBOTICA – XX. saziv Međunarodne likovne kolonije *Bunarić*, koju organizira Likovni odjel HKC-a *Bunjevačko kolo*, održava se od 18. do 20. kolovoza u Subotici. Svečano zatvaranje kolonije bit

će upriličeno sutra, u subotu, 20. kolovoza, u 18 sati, u HKC-u.

Kolonija Stipan Šabić

SUBOTICA – Šesti saziv Umjetničke kolonije *Stipan Šabić* bit će održan od 23. do 26. kolovoza u Subotici, u organizaciji Hrvatske likovne udruge *Cro Art* iz Subotice. Kolonija će biti održana na salašu *Dorđević* na Paliću (Aleksandrovi salaši br. 11), a okupit će 14 slikara iz Srbije, Hrvatske, Rumunjske, Mađarske, Njemačke, Makedonije i Australije.

Svečano otvorenje kolonije je u utorak, 23. kolovoza, u 19 sati. Zatvaranje kolonije, s prigodnom izložbom nastalih djela, zakazano je za petak, 26. kolovoza, u 18 sati. Svečanost otvorenja i zatvaranja manifestacije bit će održani u sjedištu kolonije, na salašu *Dorđević* na Paliću.

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
KONZULARNI ODJEL - B E O G R A D
Kneza Miloša 82, 11000 Beograd, Republika Srbija
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji, daje sljedeću

OBJAVU O BIRAČIMA

Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor održat će se u subotu 10. rujna i u nedjelju 11. rujna 2016. godine od 7.00 do 19.00 sati u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Kneza Miloša 82/I kat i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6.

SVI BIRAČI OBVEZNI SU PROVESTI PRETHODNU I AKTIVNU REGISTRACIJU BIRAČA KAKO BI MOGLI PRISTUPITI GLASOVANJU NA IZBORIMA I TO:

Birači S PREBIVALIŠTEM u Republici Hrvatskoj koji će se zateći u inozemstvu na dane održavanja izbora trebaju obaviti PRETHODNU registraciju

Birači koji NEMAJU PREBIVALIŠTE u Republici Hrvatskoj trebaju obaviti AKTIVNU registraciju

Birači koji posjeduju e-osobnu iskaznicu s prebivalištem u Republici Srbiji, ne moraju se aktivno registrirati

REGISTRACIJA BIRAČA OBAVLJAT ĆE SE, OVISNO O MJESTU GLASOVANJA, U VELEPOSLANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU (KONZULARNI URED) I GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI. ROK ZA POSTUPAK PRETHODNE I AKTIVNE REGISTRACIJE BIRAČA ISTJEČE 31. KOLOVOZA 2016. GODINE

Državljanima Republike Hrvatske mogu obaviti uvid u registar birača, temeljem svog OIB-a ili MBG i prezimena na internetskoj stranici Ministarstva uprave <https://uprava.gov.hr>

Na navedenoj stranici dostupni su i obrasci potrebni za aktivnu i prethodnu registraciju.

Zahtjevi za aktivnu i prethodnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i to radnim danom od 9.00 do 13.00 sati, a mogu se podnijeti i putem e-mail adresa navedenih u ovoj objavi.

Zahtjev treba sadržavati ime i prezime, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta te kontakt telefon ili e-mail adresu. Zahtjev se vlastoručno potpisuje, a uz njega se prilaže preslika važeće identifikacijske isprave.

Za sve informacije možete se obratiti:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Beograd, Kneza Miloša 82/I kat

tel. (011) 3679 140; fax (011) 3613 566 ili na e-mail crocons.beograd@mvep.hr

Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6

tel. (024) 656 900; 656 907; fax (024) 556 158 ili e-mail: gkrh.subotica@mvep.hr

IZLOŽBA KOLONIJE BUNARIĆ 2015 U HKC BUNJEVAČKO KOLO

Glad za ljepotom

Slikari iz Ade, Srijemske Kamenice, Novog Sada, Rume, Sombora, Srijemske Mitrovice, i Osijeka, Tovarnika i Slavenskog Broda, njih 50 koliko ih je sudjelovalo na likovnoj koloniji Bunarić 2015., izložili su svoje radove u svečanoj dvorani HKC *Bunjevačko kolo*. Ova, 19. po redu izložba gotovo 90 slika nastalih na likovnoj koloniji Bunarić 2015., otvorena je u srijedu, 10. kolovoza.

Slika koja je nositelj ove izložbe i kolonije, *Bunjevka*, djelo je **Jánosa Nagy Pásztora**.

Ovo likovno okupljanje svake godine ponudi ponešto novo i vrednije, neočekivano i suvremeno.

Od realističnog poteza i precizne linije slikari su se na svojim platnima kretali preko impresionističke osunčanosti ne ustežući se također da širokim potezom stvore i ekspresivnu atmosferu svojim djelima, napisao je u recenziji kataloga Likovni kritičar **Mile Tasić**. On je na otvorenju rekao da se ne treba čuditi što dominiraju

pejzaži, jer je kolonija u ljetnom razdoblju, kada se slavi žetva, te su motivi inspirirani upravo tim ravničarskim, žetelačkim trenucima.

Namjerno i svjesno sučeljavanje doajena, onih iskusnih, učenih, već prepoznatljivih slikara, s autodidaktima, s onima koji su učili u nekim drugim školama, koji su na početku svog stvaralaštva, karakteristično je za ovu izložbu, a svaki slikar postavljen pred platno, pokazuje što može, kazao je Tasić i dodao.

To ukrštanje je možda ono najvrednije iako nas dovodi u popriličnu šarolikost kad gledamo izložene radove.

Svaki umjetnik u sučeljavanju sa samim sobom, a pogotovo u susretanju s drugim stvarateljima treba pokušati iz sebe izvući najbolje, najplemenitije, najvrednije i najiskrenije. Bez te iskrenosti nema umjetnosti. To je ta vrijednost koja se ovdje događa i 19 godina za redom poštuje. Ravničarski, urbani, morski motivi, mrtve prirode. Slike su raznolike u izrazu i u tehnici, ima slika na svili, akvarela, pastela, ulja, akrilika, crteža, radova s bogatom pikturalnošću ili sa svedenim koloritom. Svakoliko to ukrštanje ukazuje na to da ovu koloniju treba nastaviti.

Glazbeni ugođaj osigurali su članovi tamburaškog orkestra Centra, a zanimljivo sti izložbe doprinijela je i gošća, književnica iz Splita koja živi u Beogradu, **Ljiljana Crnić**. Ona je na melodičnom splitskom dijalektu pročitala kratku priču *Moja mama Marija*, posvećenu svojoj baki.

Izložbu je otvorila voditeljica likovnog odjela Centra, **Ivana Vukov** koja je i najavila održavanje XX. Bunarićke kolonije. Jubilara kolonija Likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo* će se održati od četvrtka 18. do subote, 20. kolovoza, kada će se u 18 sati, upriličiti svečano zatvaranje u prostorijama Centra.

Među brojnomo publikom otvorenju je prisustvovala i članica gradskog vijeća zadužena za kulturu, **Miroslava Babić**

Nela Skenderović

KULTURAMA

Filmsko ljeto

Kolovoz je i Olimpijske igre u Rio de Janeiru zauzimaju najveći fokus općeg medijskog interesa javnosti. I to je u redu, jer Olimpijada je tek svake četiri godine. Ali, ljeto je i vrijeme kada se diljem svijeta događaju brojni filmski festivali, a pod vedrim, zvjezdanim nebom organiziraju brojne kino projekcije. Zanimljivo, pored značajnih uspjeha hrvatskih sportaša i filmaši se mogu pohvaliti respektabilnim rezultatima koji stižu s raznih meridijana. Mjesec je počeo trijumfom filma *Sve je bio san Branka Ištvančića* na 7. Festivalu katoličkih filmova Trsat, koji je uz nagradu za najbolji film, dobio priznanje i za najbolju režiju.

Tjedan dana kasnije na 30. Filmskom festivalu u Herceg Novom, hrvatska kinematografija je pobrala brojne nagrade u različitim konkurencijama, postajući slobodno se može reći ukupnim pobjednikom. *Grand prix* (Velika mimoza) pripao je filmu **Zrinka Ogreste** *S one strane*, nagrada za najbolje redatelja pripala je **Daliboru Mataniću** za *Zvizdan*, dok je scenaristica **Ines Tanović** laureat u svojoj konkurenciji za hrvatsku manjinsku koprodukciju *Naša svakodnevna priča*. Lijepa vijest je, nekako usporedo, stigla i s 20. Međunarodnog filmskog festivala Fantasia u Montrealu, gdje je hrvatski glumac **Franjo Dijak** dobio priznanje za najbolju mušku ulogu u filmu **Nevija Marasovića** *Goran*. Nikako se ne smije zaobići niti veliko priznanje za kratkometražni igrani film *Cvijec* **Judite Gamulin**, koji je kao jedan od sedam filmova nominiran u kategoriji najboljeg stranog filma u konkurenciji za Studentski Oscar Američke filmske akademije u konkurenciji 1749 prijavljenih filmova od kojih je u sedam kategorija odabrano svega 39 naslova. Konačno, u tijeku je glasoviti Sarajevo Film festival na kojemu se u službenim natjecateljskim konkurencijama prikazuje nekoliko hrvatskih filmova. *Iza lica zrcala* **Katarine Zrinke Matijević**, *Kino otok* **Ivana Ramljaka**, te njemačko-srpsko hrvatska koprodukcija *Četiri pasoša* **Mihajla Jevtića** i srpsko-hrvatska koprodukcija *Zid smrti i tako to* **Mladena Kovačevića**, natječu se u glavnom programu dokumentarnih filmova.

Ostvarenje **Miroslava Sikavice** *Zvir* natječe se u konkurenciji kratkometražnih filmova, dok u konkurenciji programa U fokusu, Hrvatska ima svog predstavnika u filmu *Zrinka Ogreste* *S one strane*.

Kontinuitet uspješnog filmskog ljeta nastavit će i kratkometražni igrani film *Po čovika* **Kristine Kumrić** koji je uvršten u natjecatelji program kategorije Kratki rezovi Međunarodnog filmskog festivala u Torontu (8. – 18. rujna).

D. P.

DUŽIJANCA 2016: KNJIŽEVNA VEČER

U slavu naših velikana

Za skladbu koja je sad već postala sinonim za Dužijancu, Blagoslovljena ova zemlja moja, dali su doprinos i Asić i prof. Gabrić, jedan glazbom, a drugi riječima

»Ne živi čovjek samo o kruhu, već su mu potrebne i kultura, umjetnost, lijepa riječ i skladna melodija da mu oplemene život – zato smo večeras ovdje«, bile su pozdravne riječi vlč. **Mirka Štefkovića** na književnoj večeri organiziranoj u sklopu manifestacije *Dužijanca 2016*. Književna večer u organizaciji Katoličkog društva *Ivan Antunović* upriličena je 11. kolovoza u svečanoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo*. Večer je bila posvećena obilježavanju 15. obljetnice smrti prof. **Bela Gabrića**, a o njemu je govorio mons. dr. **Andrija Anišić**. Na književnoj večeri je bila riječ i o hrvatskom skladatelju i dirigentu **Milanu Asiću**, u povodu 30. obljetnice njegove smrti, o kome je govorio dirigent **Miroslav Stantić**.

MUDROST I USTRAJNOST

Bela Gabrić je bio istaknuti bački hrvatski kulturni djelatnik i pisac iz Vojvodine. Veliki doprinos hrvatskoj kulturi je dao kao sakupljač hrvatskih bunjevačkih narodnih pjesama i običaja, čemu je posvetio cijeli svoj život. Za njega kažu da je nesebično cijeloga sebe i svoj rad unosio u napredak društva i razvitak zajednice u kojoj je živio.

»U povijest ulazite među najsvjetlije likove naše povijesti i živjet ćete u njoj dok bude svijeta i našega hrvatskoga naroda«, citirao je govornik mons. Anišić mr. vlč. **Lazara Ivana Krmpotića** koji je ove riječi izrekao na svečenosti povodom dodjele papinskog odlikovanja profesor **Gabriću**. Istom prigodom govorio je i sam **Gabrić**:

»U ovaj svečani čas svim pripadnicima naših mladih naraštaja, svim našim duhovnim, kulturnim i političkim radnicima želim mudrost i ustrajnost da nastave rad na povijesnom putu koji su počeli izgrađivati brojni naši velikani tijekom godina. Hvala na papinom odlikovanju i s radošću ističem da je ovom čašću počašćen i naš narod u Bačkoj«, citirao ga je mons. Anišić.

»Volio bih da ovo sjećanje na profesora **Gabrića** živi i dalje, ali i da ove poruke koje nam je uputio 1991. godine odjeknu danas ponovno u našim srcima da ne samo poštujemo ono što je on živio i radio, nego da nastavimo i poslušamo njegove upute i savjete da bi naša Subotička biskupija i naš hrvatski narod doista mogao opstati i napredovati«, riječi su s kojima

je mons. Anišić zaključio svoje izlaganje puno emocija prema prof. **Gabriću**.

U znak sjećanja, ljubavi i poštovanja prema **Beli Gabriću** ove godine su bandaš i bandašica položili vijenac i na njegov grob.

SURADNJA ASIĆA I GABRIĆA

O **Milanu Asiću**, hrvatskom skladatelju, glazbeniku i dirigentu govorio je dirigent **Miroslav Stantić**. Asić spada u grupu hrvatskih glazbenika koji su svoju glazbenu naobrazbu stjecali u Hrvatskoj, a umjetničku i kulturnu djelatnost ostvarili izvan nje. Bio je čelnim čovjekom glazbenog odjela subotičkog HNK (koje je kasnije preimenovano u Narodno pozorište), potom je bio u Opernom

nagrađeni s mons. Andrijom Anišićem i vlč. Stjepanom Beretićem

ansamblu i na koncu šef-ravnatelj Subotičke filharmonije. Sa suprugom, solo sopranisticom **Jelkom Asić**, činio je istaknuti dvojac subotičke Opere. Skladao je ozbiljnu glazbu, pisao je i uglazbljivao komade za kazalište (koračnice, tanga, valcere, pjesme), zabavne melodije te zborne i solo pjesme koje su imale nadahnuće u vojvođanskoj tematici, uskršne motete i napjeve.

»U povijesti grada Subotice ostat će zapamćen po osnivanju Opere, rada sa Subotičkom filharmonijom, organizatorskom dirigentskom radu, suradnji s Katedralnim zborom **Albe Vidaković**. Njegova sveobuhvatna djelatnost u Subotici trajala je gotovo 40 godina. Hrvatskoj svjetovnoj glazbi darovao je pregršt komada za scensko izvođenje i kazalište dok je crkvenoj glazbi podario tek mali opus koji je vrijedan pažnje«, govorio je Stantić.

Gotovo nepoznatu suradnju Asića i Gabrića Miroslav je pronašao zapisanu u arhivu subotičke katedrale gdje piše da je Asić 1971. godine skladao prvu bunjevačku kantatu *Zemljo krša, zemljo ravni*, a izbor tekstova povjerio je profesoru Gabriću. Isto tako, 1982., kada je nastala skladba *Blagoslovljena ova zemlja moja*, prva kitica je pjesnika Ante Jakšića, a ostale 4 napisao je profesor Gabrić. Na taj način su za skladbu koja je sad već postala sinonim za Dužijancu, *Blagoslovljena ova zemlja moja*, dali doprinos i Asić i profesor Gabrić, jedan glazbom, a drugi riječima.

NAGRAĐENI

Predsjednik Katoličkog društva **Ivan Antunović Stjepan Beretić** priopćio je ovogodišnje nagrade koje se dodjeljuju zaslužnom pojedincu, obitelji i udruzi koje se na osobit način

zalažu za promicanje kršćanskih vrednota. Nagradu za zaslužnog pojedinca dobila je posthumno **Tonka Šimić**, rođ. **Pelajić** iz Plavne. Obitelj **Paje i Angele Dulić** sa šestoro djece iz Đurđina dobila je nagradu za brojnu obitelj, a hrvatska redakcija **Radio Marije** nagrađena je udruga. U ime nagrađenih iz **Radio Marije** govorio je predsjednik udruge **Marija** koja stoji iza projekta **Radio Marija** u Srbiji **Dražen Marić**:

»Osnovna svrha postojanja Radio Marije jeste da se kršćanski glas čuje u svakome domu. Velika zahvala udruzi **Ivan Antunović** koja je prepoznala ne samo naš religijski i duhovni značaj, nego i širi, društveni, kulturoloski, zašto ne i povijesni, etički i svaki drugi značaj.«

Jozefina Skenderović, predsjednica žirija kojega su činili i **Senka Davčik** te **Dejan Kovač** za natjecanje u aranžiranju izloga na kraju ove književne večeri

proglasila je nagrađene. Prvu nagradu dobio je aranžman **Zahvala Bogu za Dužijancu Marije Bošnjak** iz Male Bosne u butiku **Veruška**. Druga nagrada pripala je aranžmanu **Vodonoša Tanje Dulić** iz Subotice u butiku **Mondo**, a treća nagrada dodijeljena je **Ljubici Mandić** iz Subotice s aranžmanom **Majka nam je šila i slingovala** u butiku **Simp**.

Katoličko društvo **Ivan Antunović** sad ima i novi logo u čijem je središtu biskupska mitra i naliv-pero, istaknula je voditeljica večeri **Klara Dulić**. Mješoviti zbor **Collegium musicum catholicum** pod ravnanjem Miroslava Stantića izveo je dvije Asićeve skladbe koje povezuje s Dužijancu, a stihove Tonke Šimić govorili su **Ana Piuković** i **Davorin Horvacki**. Priredivanje književne večeri pomogli su Grad Subotica i hrvatski Caritas.

J. Dulić Bako.

IZLOŽBA SLIKA NASTALIH NA 31. SAZIVU SLAMARSKE KOLONIJE U TAVANKUTU

Plod zlatnih polja i spretnih ruku

U galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici je 12. kolovoza otvorena izložba slika od slame 31. saziva slamarske kolonije u Tavankutu. Izložbu je otvorio velečasni, dr. **Marinko Stantić** koji je pozdravljajući nazočne rekao:

»Pozvan sam ovdje otvoriti izložbu, a ne propovijedati, ali ja ne mogu drugačije nego da ne spomenem Boga. Naime, za Boga kažemo da je stvoritelj jer od ničega stvara nešto. Mi ljudi smo proizvođači jer od nečega stvarno nešto. Slama je sinonim za nešto što je 'ništa'. Ako naše slamarke stvaraju od toga što nije 'ništa', onda one zbilja sudjeluju u božanskom procesu jer stvarati od ničega nešto, kao što su ove prekrasne slike, doista je božanstveno i sudjeluju u velikoj stvari.« Dr. Stantić podsjetio je kako nastanku slika od slame prethodi niz drugih

teških poslova, od čišćenja do oblikovanja slame, ali i procesi sjetve i žetve, te navodi kako

Danas kada se zahvaljuje Bogu Dužijancu za ubrane plodove žita, u zahvalu Bogu treba uvrstiti i dar slamarki.

Poznata slamarka **Jozefina Skenderović**, navela je kako su ove godine u radu kolonije

sudjelovale dvadeset i tri slamarke i petero djece – članova slamarske sekcije u OŠ **Matija**

Gubec u Tavankutu, čiji su rado vi također izloženi. Kako kolonija nije bila tematska, slamarske su izrađivale slike prema vlastitom afinitetu te su motivi raznoliki, od salaša, religijskih motiva do cvjetnih i prizora iz svakod-

nevnog života. Procjenjuje kako se i ove godine na izložbi može vidjeti puno lijepih slika.

Ladislav Suknović, predsjednik HKPD **Matija Gubec** u Tavankutu, skrenuo je pozornost kako je ovogodišnja tradicionalna izložba slika od slame u okviru gradske Dužijance izuzetak po tome što se izložba slika, za razliku od ranijih godina kada je bila postavljena u Gradskoj kući, održava u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici. Zahvalio je slamarkama koje su sudjelovale u koloniji, ali i mladima koji su podržali koloniju. Suknović je pozvao sve posjetitelje Dužijance da pogledaju izložbu, ali i prodajni štand koji će biti na glavnom trgu.

U glazbenom dijelu svečanog otvorenja izložbe nastupio je tamburaški sastav **Klasovi**.

A. Prčić

RADIONICA – HRVATSKA ETNORIZNICA

Izrada i rekonstrukcija narodnih nošnji

Hrvatska etnoriznica – radionica za izradu i rekonstrukciju hrvatskih narodnih nošnji i tradicijskih tekstilnih vještina održana je ove godine po četrnaesti put sredinom kolovoza u Pučišću na otoku Braču. Organizatorica radionice je **Srebrenka Šeravić** ispred Hrvatske matice iseljenika, dok je voditelj i autor programa **Josip Forjan**, ravnatelj Kulturnog centra Travno i voditelj *Posudionice i radionice narodnih nošnji* iz Zagreba. Radionica okuplja zaljubljenike u ručni rad, tekstilno rukotvorstvo i narodne nošnje iz cijele Hrvatske te dijaspore, a proteklih nekoliko godina prijavljuju se i polaznici iz susjedne Srbije.

Radionica je podijeljena po tehnikama, tako da se svaki dan u prijedopodnevnom terminu nastave uči različita tehnika: tkanje, vez (po pismu i brojem), apliciranje gajtana, metalnih flitera i sukna, zlatovez i svilovez, šlinganje, tehnike raspleta i ažura, paška i lepoglavska čipka, izrada tradicijskog nakita i dr. Međutim, najviše se pažnje daje osnovnim tehnikama veza, budući da su oni najpotrebniji za izradu narodnih nošnji. Početnici tijekom deset dana svladavaju različite tehnike, dok napredni polaznici, oni koji su prošli početnički tečaj, imaju određeni zadatak u vidu izrade dijela narodne nošnje određenom tehnikom koji moraju predati do kraja radionice.

Zapravo, na radionicu mogu doći svi. Ne postoji nikakvo ograničenje ni po pitanju starosti, ni po pitanju spola. Radionicu pohađaju pretežito

žene, no veliki je udio i muškaraca koji se bave različitim tradicijskim tekstilnim tehnikama. Veselimo se naravno kad se mladi prijave na radionicu, jer se uvijek nadamo da će ih to što nauče potaknuti da dolaze i dalje

Josip Forjan, Bojana Poljaković-Popović i Srebrenka Šeravić

i usavršavaju se. Nama su stalno potrebni suradnici.

Budući da Posudionica djeluje dugi niz godina (punih 68), tijekom svih tih godina surađivali smo s brojnim ljudima koji posjeduju vještine potreb-

ne za izradu narodnih nošnji. U početku radionice, demonstratori su bili zaposlenici Posudionice no nakon nekoliko radionica profilirala se određena grupa ljudi koji su pokazali kao vrsni majstori određenih tehni-

ka. Također, neki demonstratori nisu bili polaznici radionice, no s njima smo surađivali na nekim drugim projektima, no svi su se oni iskazali s onim što rade i na taj način zadobili svoje mjesto na radionici.

Na radionici se zaista mnogo toga nauči, no to naravno ovisi o polazniku. Početnicima je sigurno teško pohvatati obimnu količinu podataka koje dobiju tijekom nastave, ali hoće li oni sve to savladati ovisi isključivo o njihovoj ustrajnosti i vježbi. Trudimo se da početnici dobiju osnovne podatke o velikom broju tehnika. Na taj način se lakše opredijele za pojedinu tehniku ako se odluče prijaviti i naredne godine.

Ove godine je bilo 13 početnika, među kojima ima polaznika koji su dobri poznavatelji pojedinih tradicijskih tekstilnih tehnika. Ipak, pravilo radionice je da svi koji se prvi put prijavljuju na radionicu prođu početnički tečaj. Sveukupno je bilo 40 polaznika i demonstratora.

Budući da polaznici svakodnevno prolaze različite tehnike u prijedopodnevnoj nastavi, popodne ponavljaju gradivo od toga dana i usavršavaju ono što im bolje ide, odnosno dodatno vježbaju ono što im nije sjelo

demonstracija rada za mještane i turiste
(u sredini je Nada Sudarević, sudionica iz Subotice)

»od prve«. Uvijek se na radionici izdvoji poneki pojedinac kojeg pratimo i kasnije na način da ga angažiramo za neki od radova koji su potrebni Posudionici.

Zahvaljujući ovoj radionici

obnovljene su pojedine tradicijske tekstilne tehnike kao što je tehnika veza brojem, zvana napuštana pružanka koju je obnovila **Slavica Rajković** jedna od naših najznačajnijih suradni-

ca. Ona je dvije godine odgonetavala način izrade, te je jedina koja poznaje tu tehniku. Također radimo na promoviranju i očuvanju tehnika koje su danas na terenu slabije zastupljene.

Bojana Poljaković-Popović
(viša stručna suradnica za kulturne i edukativne programe u Posudionici i radionici narodnih nošnji)

ECO HERITAGE TASK FORCE 2016.

Kad se male ruke slože, sve se može

Hrvatska matica iseljenika po 25. put je organizirala međunarodni projekt Eco Heritage Task Force. Ovogodišnji projekt odvijao se u suradnji s gradom Šibenikom i NP Krka, koji su domaćini uz suradnju TZ Šibensko-kninske i TZ grada Šibenika i stalnog partnera Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti. U projektu je sudjelovalo četrdesetak mladih Hrvata i njihovih prijatelja iz raznih zemalja diljem svijeta Mađarske, Brazila, Australije, Argentine, Južne Afrike, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Bolivije, Paragvaja, Slovačke, Irske, Rumunjske i Slovenije. Od 24. srpnja do 13. kolovoza mladi iseljenici su se družili, volon-

rali, imali kreativne aktivnosti, međusobno se upoznawali, ali prvenstveno zbližili se s krajem

u kojem borave. Cilj je očuvati prirodno i kulturno bogatstvo Hrvatske, kao i do sada na EHTF-u. Mjesto ovogodiš-

njeg okupljanja je bio povijesni hrvatski grad Šibenik koji slavi svoj 950. rođendan. Sudionici su

bili podijeljeni na dvije volonterске skupine: prva je bila zadužena za održavanje baštinskih bitne utvrde Sv. Mihovila u Šibeniku

dok je druga grupa sudjelovala u arheološkim iskapanjima i održavanju ljepote NP Krke. Osim rada i truda na održavanju spomenutih znamenitosti, postojale i mnoge društvene i edukacijske aktivnosti. Tako se i ove godine organizirala radionica hrvatskog jezika za one koji ne znaju ili nevolodoljno pričaju materinski jezik, medijska radionica, te filmska radionica gdje se po treći put snima amaterski film. Upoznavajući nove prijatelje, širile su se granice Hrvatske, razgovarom i radom se djelovalo za Lijepu Našu uz pjesmu »kad se male ruke slože, sve se može«. Svečana završnica projekta održana je u Šibeniku na tvrđavi Barone u četvrtak, 11. kolovoza.

D. Španović

SVEČANOST U SONTI NA DAN SV. LOVRE

Dan za koji se dugo priprema

U crkvi svetog Lovre u Sonti obilježen je dan zaštitnika župe i četiri desetljeća svećeništva bivšeg župnika mons. Marka Forgića

Za Sončane, u kojem god dijelu svijeta živjeli, kirbaj je oduvijek predstavljao dan za kojega se priprema dugo i kojega je, ukoliko postoji i najmanja mogućnost, najljepše provesti u rodnom mjestu, sa svojima. Toga dana u Sontu se slije veliki broj gostiju, od Sončana u rasijanju, do bliže i dalje rodbine i prijatelja, pa se broj žitelja sela u najmanju ruku podvostruči. U većini župa kirbaj se slavi na dan sveca zaštitnika, čije ime i nosi župna crkva, u Sonti se slavi dvostruko. Crkveno, misno slavlje organizira se na dan sv. Lovre, 10. kolovoza, a civilno u prvu nedjelju poslije ovoga blagdana. Na sam blagdan svetoga Lovre održana je koncelebrirana sveta misa u sončanskoj crkvi, koja nosi ime ovoga sveca.

VELIKA OBLJETNICA

Misno slavlje predvodio je nekadašnji sončanski župnik, danas duhovnik subotičkog sjemeništa mons. **Marko Forgić**, a uz njega je suslavilo dvanaest svećenika i dvojica đakona. Tom prigodom mons. Forgić je sa svojim nekadašnjim župljanima proslavio veliku obljetnicu, četiri desetljeća svećeništva. Za svećenika je zaređen u subotičkoj katedrali na Petrovo 1976. godine, a poslije više dužnosti, od 1985. do 1998. godine bio je župnik u Sonti. Svećenik je koji je u vjerskom životu Sončana ostavio trajan pečat, a u kriznim devedesetim godinama ostao je uz svoje vjernike i ohrabrio mnoge, kojima je ohrabrenje bilo potrebno. Njegovi bivši župljani nisu ga zaboravili. Crkva sv. Lovre već

odavno nije bila tako popunjena kao toga dana.

»Braćo i sestre u Kristu, dragi Sončani, u ovih 18 godina nisam imao toliko susreta s vama, ne zato što nisam pozvan i nisam želio, nego zato što nisam mogao doći. Bolest je uradila svoje, ali uvijek sam se molio za vas u Subotici. Ovih 40 godina je prošlo, isto kao i vaših 40 godina u braku. Kako vi slavite pedesetu obljetnicu, tako i mi slavimo četrdesetu. Davanje Bogu nije baš uvijek najradosnije i mi

smo ljudi, slabi smo, pa nekada i pogriješimo, ali su uvijek dajemo od srca. Bogu hvala za ovih 40 godina, Bogu hvala na mojim roditeljima, rodbini, prijateljima, a nadasve mu hvala na svim župljanima gdje sam ga vjerno služio. Nek je hvala Bogu za sve što mi je omogućio da mogu prenijeti vama, vjernom puku, a je li to baš sve onako kako je moglo biti, ili je moglo biti i bolje, neka sam procijeni. Ovim mislim želim vas sve pozdraviti, želim vam reći da vas volim,

da ostajem s vama u molitvi i želim reći da je Sveti Lovro, zaštitnik župe Sonta, takođe i moj zaštitnik, jer ne može čovjek otići iz jedne župe, a ne ponijeti sa sobom najbolje. Budite sigurni da svećenik voli svoje župljane, kao što Bog voli sve ljude«, riječi su kojima je mons. Forgić pozdravio svoje prijatelje, svoje bivše župljane.

DAROVİ ŽUPNIKU

Dio vjernika na misi je sudjelovao odjeven u starinske narodne nošnje sončanskih Šokaca, slavljeniku toliko drage. Molili su i pjevali, a osim pjesmom i molitvom, svojem nekadašnjem župniku simbolički su se odužili i darovima koje su mu predali **Svetlana Zec** i **Zlatko Krstin**. Poslije mise u dvorištu župnoga doma za sve vjernike je priređen mali domjenak i druženje sa slavljenikom uz tamburaše.

I. Andrašić

Sveti Lovro, zaštitnik župe Sonta, jedan je od najpoznatijih svetaca i njegov spomen dan slavi se 10. kolovoza. Živio je u 3. stoljeću u gradu Rimu i umro mučeničkom smrću. Lovro je bio učenik pape **Siksta II.**, koji ga je zbog njegovih mladenačkih vrlina, a osobito nevinosti, ljubio kao što otac ljubi najboljega sina te ga, unatoč mladoj dobi, kao protođakona uvrstio među sedmoricu uglednih rimskih đakona. Iskazavši mu tako veliko povjerenje, Papa mu je preporučio da ga čeka teška borba za vjeru u Krista. Rekao mu je i neka povjereno mu crkveno blago podijeli siromasima. On je to poslušao, stoga je mogao za vrijeme Valerijanovog progonstva, kad ga je sudac istražitelj upitao za blago Crkve, uprti prst u siromahe te reći: »Evo blaga Crkve!« Na to je bio mučen, izbičevan te na roštilju spaljen. Nalazeći se na tom užasnom strašnom mučilu, dobacio je okrutnom tiraninu: »Na jednoj sam strani pečen, okreni me na drugu!« Mučeništvo sv. Lovre, prema pouzdanim pisanim izvorima, zbilo se 10. kolovoza 258. godine.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Vjernici često razmišljaju o spasenju. Neki su uvjereni, jer se deklariraju kao vjernici, da će se spasiti, dok se drugi pitaju čine li dovoljno da bi ga zaslužili. Pitanje spasenja mučilo je vjernike svih vremena, pa je i evanđelist Luka zabilježio kako je jednom prilikom Isusa netko pitao: »Gospodine, je li malo onih koji se spasavaju?« (Lk 13,23).

ISUSOVA POUKA

Svatko se želi spasiti, ali za vrijeme ovozemaljskog života, čovjeka muče sumnje oko toga živi li dobro, hoće li ga zaslužiti, zato bi želio unaprijed znati čini li dovoljno. To se pita i čovjek koji pristupa Isusu. Isusov odgovor bi mu uvelike pomogao da procijeni je li na pravom putu. Ako Isus kaže da je malo onih koji se spašavaju znači treba dati sve od sebe, jer nije lako, sve treba podrediti tom trudu. Ali, ako Isus kaže da je takvih mnogo, onda je vjerojatno dovoljno što i sada čini. Međutim, Isus ne daje izravan odgovor, već koristi priliku poučiti sve prisutne o spasenju, jer izravan odgovor u brojkama i točnim podacima nema korist za vjernike. Ako bi broj bio mali, vjernici bi mislili da se spasiti ne može svatko, te da se ne vrijedi ni truditi, s druge strane, ako bi broj bio velik onda bi opet trud izostao jer se cilj lako ostvaruje.

Pitanje spasenja

U svojoj pouci Isus najprije želi naglasiti kako se spasiti mogu svi, ali postoje određeni uvjeti, dakako za sve jednaki. No, ljudi moraju shvatiti da doći do spasenja nije lako, jer nije ga dovoljno samo željeti, već se mora uložiti mnogo truda da bi ga se naposljetku i ostvarilo. Nije to suprotno s Božjim milosrđem. Naprotiv, Bog koji je milosrdan i voli svakog čovjeka želi da se svaki čovjek spasi, zato mu daje određena pravila i zahtjeve koji su kao putokazi prema spasenju. Čovjek može birati hoće li ih slijediti ili ne. No, krene li putem spasenja treba imati na umu da taj put nije lak, da će na njemu naići na mnoge protivštine i poteškoće. Zato Isus govori da je potrebno boriti se ući na uska vrata. Na ta vrata se teško ulazi, ali ona su svima jednako otvorena i Isus svima jednako pokazuje kako se do njih dolazi.

Ono što nas u ovom Isusovom govoru može zaplašiti je da on spominje kako će neki kucati na ta vrata i govoriti kako ga poznaju, ali im neće biti otvoreno (usp. Lk 13,25-27). Pitamo se zašto, da se nećemo možda i mi naći među takvima. Ovom slikom Isus je upozorio sve one koji ga istina poznaju, poslušali su ga, znaju što naučava i traži, ali ga nisu nasljedovali, niti su u svome srcu pohranili njegovu riječ. Bilo je u Isusovo vrijeme mnogo onih koji su dolazili da ga slušaju povremeno, kada je dolazio u njihov kraj, koji su iz radoznalosti išli vidjeti kako će ozdraviti bolesnike, ali ga nisu slijedili, nisu se zanimali da budu njegovi učenici i mijenjaju svoj život prema onome što je on poučavao. Takvi poznaju Isusa, ali on njih ne pozna, jer u njihovom životu nije bilo

dovoljno mjesta za njega i njegovu riječ.

ŽIVJETI ZA SPASENJE

Suvremeni vjernici s jednakom strepnjom pitaju se o spasenju, kao i u Isusovo vrijeme. I pravila su ista kao u ono vrijeme. Do spasenja se dolazi na uska vrata, ali su nam ona otvorena. Stoga treba znati da se svaki trud i muka za spasenje isplate, jer Bog vjerne uvijek nagrađuje.

Nekad nam se čini da su ta uska vrata preuska, da je nemoguće izvršiti sve što vjera od nas traži, ona šira vrata koja otvara svijet mnogo su primamljivija i ne zahtijevaju napor. Kršćani su uvijek vodili borbu s ovim svijetom. Uvijek je biti Kristov sljedbenik značilo biti drugačiji, a čovjek ima u sebi težnju uklopiti se, pripadati većini. No, ne treba se uklopiti u svijet, nego u Kristov nauk, među njegove učenike, čak i onda kada je to teško, kada znači da ćemo doživjeti neugodnosti, podsmjeh i odbacivanje. Ali, to će nam otvoriti uska vrata spasenja. I što znači istrpjeti malo podsmjeha naspram cijele vječnosti u Božjem kraljevstvu? I nije li Isus svojom smrću za nas zaslužio da i mi za njega nešto otrpimo i tako mu pokažemo da i mi njega ljubimo?

Nemojmo se zavaravati da je površna religioznost dovoljna, da je dovoljno poznavati molitve, izmoliti ponekad nešto, doći o Božiću i Uskrsu u crkvu i tek ponekad pokazati da smo kršćani. Tako rade oni koji će reći Isusu da ga poznaju, a on će to poznanstvo zanijekati. Za prolazak kroz vrata spasenja potrebno je cijeli život usmjeriti k tome cilju, čak i kad to znači žrtvu i odricanje.

MINI INTERVJU: DUNJA IVKOVIĆ IVANDEKIĆ, ĐURĐIN

Velike kilaže su mi izazov

Dunja Ivković Ivandekić iz Đurđina studentica je na Fakultetu tehničkih nauka u Novom Sadu. U slobodno vrijeme voli kuhati i fotografirati, a najveći izazov predstavlja joj teretanu.

Kako se javila želja ili potreba za teretanom?

»Ajde samo malo da smršavam i dovedem se 'u red'«, bila mi je rečenica s kojom sam krenula u teretanu, a sada je to puno više od toga. Naravno, fizički izgled je i dalje razlog broj 1, ali nekako je više poseban taj osjećaj nakon treninga. Na neki način se i mentalno napreduje, spoznaješ koliko si sposoban nešto uraditi za sebe.

Koliko često trenirate? Jesu li treninzi zaista »zarazni«?

Treniram 5-6 puta tjedno, ovisno o slobodnom vremenu. Nemam neki poseban program, pa mogu sama sebi rasporediti vrijeme i treninge. Trudim se imati dva dana pauze tjedno. A je li zarazno trenirati? Hmm, možda je više

zarazan, kao što sam spomenula maloprije, taj osjećaj nakon treninga ili osjećaj da radiš nešto dobro za sebe. Sumnjam da baš netko ima osmijeh od uha do uha dok trči na traci i dok mu se sliva znoj niz tijelo. Prije bih rekla da ponavlja u sebi: »Što meni ovo treba?!«

Imate li trenera koji Vas prati?

Trenera nemam, iako smatram da bi bio jedan veliki plus kada bih to mogla sebi priuštiti. Uglavnom sam pravilno izvođenje vježbi i »trikove« naučila od ljudi u teretani i jednim dijelom na internetu.

Kakvi su muško-ženski odnosi u teretani? Vlada li i dalje stereotip da smo »smotaniji« spol?

Iskreno, ne obraćam toliko pažnju na to, ali mislim da je pojava ženske osobe u teretani danas već najnormalnija stvar i da smo sada nekako jednaki što se toga tiče. A to da smo smotanije... Nije da nisam viđala djevojke koje rade puno, puno ozbiljnije treninge od većine momaka u teretani, tako da taj stereotip otpada!

Koji dio tijela najviše vježbate? Koje kilaže utega koristite?

Najviše volim vježbati noge. U različitim vježbama koristim različite kilaže, pa ne mogu baš točno odgovoriti na pitanje, ali mogu reći da vježbam s velikim kilažama, jer mi je tako zanimljivije i izazovnije.

Jeste li promijenili i način ishrane?

Jesam. Naravno, ima dana i kada bih se najradije kupala u jezeru slatkiša, ali imam jasan cilj od kojeg ne odustajem – želim imati lijepe mišiće, zdrav postotak tjelesnih masti, biti zdrava i tako se i osjećati. Najvažnije je naći ravnotežu, to bih stvarno mogla staviti na vrh liste »pravila« zdravog života.

J. Dulić Bako

IGRA

QWIRKLE

CILJ IGRE

Postavljanje pločica u križaljku kako bi skupili što više bodova.

POSTAVKA IGRE

Trebat će vam papir i olovka za bilježenje bodova. Postavite sve pločice licem nadolje. One predstavljaju kup za povlačenje. Svaki igrač povlači 6 pločica i postavlja ih van pogleda ostalih igrača. To je vaša ruka.

POČETAK IGRE

Igrači kažu najveći broj pločica koji imaju u nekoj boji ili obliku (ne uključujte iste pločice u ovaj zbroj). Igrač koji ima najviše pločica u nekoj boji ili obliku počinje igru. Ako su igrači izjednačeni u ovom broju, najstariji igrač od izjednačenih započinje igru. Igra se dalje nastavlja u smjeru kazaljke na satu.

TIJEK IGRE

Kada ste na redu, činite jednu od tri stvari:

1. Dodajte jednu pločicu u križaljku i povucite jednu pločicu kako bi ih imali 6
2. Dodajte dvije ili više pločica u križaljku. Sve odigrane pločice moraju imati ili istu boju ili isti oblik. Pločice moraju biti dijelom jedne, iste linije, koje se ne smiju dodirivati.
3. Zamijenite neke ili sve pločice s drugima iz kupa za povlačenje.

Povucite pločice iz kupa kako bi ih imali 6 u ruci.

DODAVANJE U KRIŽALJKU

Igrači u svojim potezima dodaju pločice u križaljku koju su stvorili u prvom potezu. Sve pločice uvijek se moraju vezati na križaljku. Postoji šest boja i šest oblika. Igrači tvore linije od oblika ili boja. Dvije ili više pločica koje se dodiruju tvore liniju ili iste boje ili istog oblika. Pločica koja se dodaje na liniju mora dijeliti istu boju ili isti oblik kao pločice koje već jesu u liniji. Ponekad postoje mjesta u križaljci gdje se ne može dodati niti jedna pločica. Linije istog oblika mogu imati samo pločice u šest različitih boja. Na primjer, linija kvadrata može imati samo jedan plavi kvadrat. Linije iste boje mogu imati samo pločice u šest različitih oblika. Na primjer, linija žute boje može imati samo jedan žuti krug.

ZAMJENA PLOČICA

Kada ste na redu možete po želji zamijeniti neke ili sve pločice umjesto da ih dodajete u križaljku. Stavite sa strane pločice koje želite zamijeniti, te tada povucite nove pločice. Konačno, umiješajte pločice koje ste stavili sa strane natrag u kup za povlačenje. Ako i dalje ne možete postaviti niti jednu pločicu u križaljku, morate opet zamijeniti neke ili sve pločice.

BODOVANJE

Kada stvorite liniju, osvajate po jedan bod za svaku pločicu u liniji. Također, kada dodajete na postojeću liniju, zbrajate i svaku pločicu iz te linije, uključujući pločice koje se već nalaze u toj liniji. Jedna pločica može donijeti po dva boda ako pripada dvjema linijama. Pogledajte primjere igre za potpuno objašnjenje.

SUBOTA, 20. KOLOVOZA, HRT 1 10.50

Hrvatsko vodeno blago: Velebit, dokumentarna serija

Iz mora se uzdigao kameni div, u povijesti teško premostiv, prepreka i zaštita, sluga i gospodar, utočište i spas. Između Velebitskog kanala i ličko-gacke zaravni započet ćemo naše 145 kilometara dugo putovanje od sjevera i Senjskog bila, kroz povijest važne Jozefinske ceste preko Vratnika. Preko Oltara, Plišivice ispod koje je izduženo Krasno. U svojim njedrima Velebit čuva zaštićeno područje Nacionalnoga parka Sjeverni Velebit s posebno lijepim Vučjakom, Velikim i Malim Zavižanom i Kozjakom. Hajdučki kukovi, s Rožanskim, strogi je rezervat prirode stjenovitih vrhova međusobno odvojenih dubokim ponikvama i provalijama, u sebi kriju Lukinu jamu. Od Zavižana prema južnom Velebitu slijedimo od kamena u kamenu, vijugavu Premužićevu stazu. Provlačeći se uskim kanjonima, gustim šumama i zaravnima nabrojiti će 57 kilometara. Velebit je sa zaštićena 2274 četvorna kilometra najveće,

ali i najvažnije endemsko čvorište flore i kopnene faune u Hrvatskoj. Preko Alančića dolazimo do prijelaza Velikog Alana, razdjelnice i granice sjevernog i srednjeg Velebita. Najdominantnija u srednjem Velebitu, Šatorina s livadnom zaravni dominira nad koritastom mističnom i drevnom Štirovačom i Klepinom dubibom. Ovdje se stoljetne šume smreke prošarane jelama i bukvama rađaju, stare i umiru bez utjecaja čovjeka. Preko Budakova brda dolazimo do 10 kilometara dugih Dabarskih kukova, predvođenih Bačić kukom. Kukove prate duboke koritaste udoline, dabrovi. Kraj Dabarskih kukova i završetak Premužićeve staze dovodi nas do prirodne razdjelnice Baških Oštarija i važne komunikacije između Karlobaga i Gospića. Starom drevnom Terezijanom prelazimo u krševitiji južni Velebit. Vijencem Groba, nazubljenih, kamenih vrhova letimo iznad Visočice, ogledala najvećega ličkoga grada Gospića. Ribničkim vratima i Javornikom dolazimo do drugoga zaštićenog područja, NP Paklenice.

Scenarij: Miro Andrić

Režija: Miro Andrić

Produkcija: HRT i Car Herc d.o.o.

Snimatelji: Miro Andrić, Hrvoje Bobetić, Željko Černić, Denis Humić

KNJIGA

SANJA PILIĆ

I što sad?

Novi roman Sanje Pilić *I što sad?* namijenjen je dobnom uzrastu od 5. do 8. razreda osnovne škole. Kao i dosad u svojim romanima, autorica je i u ovoj knjizi obradila aktualne teme s kojima se djeca sve češće susreću, te se tako lako mogu poistovjetiti s likovima i pronaći utjehu u činjenici da se i drugi vršnjaci (ma koliko fikcionalni) susreću sa sličnim životnim izazovima. Glavna junakinja romana je djevojčica Dora koja završava osmi razred i u čijem se životu događaju brojne promjene: njezina mama mijenja zaposlenje, zbunjena je osjećajima koje gaji prema dvojici dječaka, smiješi joj se filmska karijera, a sve se to događa na kraju školske godine... *I što sad?* je roman uz koji će se dijete zabaviti, ali i naučiti kako je važno biti uporan i optimističan.

Sanja Pilić najčitanija je hrvatska dječja književnica. O njejoj popularnosti među djecom i mladima dovoljno govori činjenica da joj se naslovi godinama nalaze na popisu najposuđivanijih knjiga u knjižnicama. Autorica je velikog broja naslova i slikovnica, od kojih su neki ušli i u obaveznu lektiru za djecu i mlade. Dobitnica je više prestižnih nagrada poput Nagrade Grigor Vitez, Nagrade Ivana Brlić Mažuranić, Nagrade Kiklop, Diplome časne liste IBBY-ja i mnogih drugih.

PJESMA ZA DUŠU:

Ravno do dna Azra

Stopedeset ruža i djelić tvog sna
marširalo je sinoć bez prestanka
dao sam svoj najbolji grad
padali su uz put
oznojeni šampioni ugašenih pogleda
dolazim ti kao fantom slobode
i zato pokaži što znaš
dolazim ti kao fantom slobode
da te vodim ravno do dna

loše prikrivena želja daleki cilj
rutinsko svođenje računa za majmun-
ska lica
provincijski bal s pjesmom na kraju
rasturala se noć
zaspao sam nad otvorenom knjigom
okovana svijest u zlatnom izdanju

dolazim ti kao fantom slobode
i zato pokaži sve što znaš
dolazim ti kao fantom slobode
da te vodim ravno do dna

a kada zaželiš da se vratiš
pogledaj
omamljena samoćom tvoja sjena
na prozoru
u ogledalu
pred vratima

vidio sam bijes tvrdih momaka
demonška igra odbačenih ljudi
tko je zauzeo mjesto u raju
poštenje ili vlast
tko je hvalio carevo ruho
patuljci s naslovnih strana

IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (21.)

Piše: Milovan Miković

Teatar – nužna kulturna potreba

Nakon što se izgleda odnosi Subotičana sa SNP, tijekom dva gostovanja u sezoni 1925./1926. Novosađani (prosina 1925.) izvedu šest predstava: *Gejšu*, *Poljačku krv*, *Igračicu Kaću*, *Kneginju čardaša*, *Verenicu Njegova Veličanstva* i *Holandsku ženu*. Dočim za uskršne blagdane (1926.) nastupe s još četiri predstave: *Groficom Maricom* i *Fraskitom*, a uz *Gejšu* i s *Kneginjom čardaša*.

DOJMOVI REDOVITOG KRITIČARA

I premda su se posjetitelji teatra doimali zadovoljnima, kazališni kritičar Književnog severa ni ne pokušava skriti vlastiti nepovoljni dojam scenskog učinka gostiju: »Nikad se opereta nije učinila tako slična jedna drugoj i po radnji i po muzici, a naročito u zapletu kao za ova tri dana«. Ansambl je ocijenjen kao »nepotpun po kakvoći«.

Nastojanja da Subotica dobije stalno glumište, pri kraju 1925. godine vidljiva su i kroz nastojanja skupine mjesnih diletanata, koji uz suradnju s nekolicinom gostujućih profesionalnih glumaca, pripreme više predstava. Kao prva je (22. prosinca 1925.) izvedena Nušićeva komedija *Običan čovjek*, čime je označen početak rada stalne trupe u Subotici. Pišući o ovoj suradnji i spominjući dobar prijam kod publike **Milivoj V. Knežević** izdvaja, uz redatelja **Matijevića**, pojedine glumce, kao što su: **Spasić** (Jovanča) i glumica **Antićeva** (Zorka), dok su ostali: gđa **Bunić**, gđa **Spasić**, gđa **Vod** i g. **Zaklan**, bili na svom mestu.

Uslijede potom postavke: Trulog doma **Srdana Tucića** i **Šokica Ilije Okrugića Srijemca**, ocijenjeni kao do tada najvećim

uspjehom ovdašnjeg glumišta, a posebno je istaknut dobar prijam *Šokice* što je protumačeno i navlastitim mjesnim zadanoštim, ili kako prikazivač navodi: radi potrebe ovog kraja, koji sigurno pripada krajevima gdje je nacionalna nivelacija prva potreba i tako samo davanje *Šokice* opravdava svoju zakašnelost. Prikazane su, također, predstave: *Narodni poslanik*, *Zulumćar*, *Hasanaginica*, te djela *Razbojnici Friedricha Schillera* i *Hoće žena da vidi papu*.

Prema ocjeni kritičara *Književnog severa* koji redovito prati kazališna zbivanja i nastojanja, sudionici u predstavama

uvjerenje o potrebi dovođenja poznatih i afirmiranih glumaca u Suboticu, kako bi se ono utemeljilo u stalnu i profesionalnu scenu.

ZGRADA JE, KONAČNO, OBNOVLJENA 1927.

Iduće dvije sezone: 1926./1927. i 1927./1928. protekle su u ozračju uspješne obnove kazališne zgrade i gostovanja upriličenih tim povodom. Sve je započelo svečanim otvorenjem 10. siječnja 1927., kada je izvedena operna predstava *Carska nevjestica* **Rimskog-Korsakova** u izvođenju Narodnog pozori-

Upravnom odboru Gradskog kazališta, sastavljenom od pet članova, zapala je ni malo laka zadaća, jer je trebalo uspješno voditi cjelokupno to poduzeće, koga je činilo gradsko kazalište, svečana koncertna sala i kino. Članovi uprave bili su mišljenja kako bi se u slučaju kad bi Narodno pozorište iz Beograda postalo redoviti gost na subotičkoj sceni i prihvatilo ovdašnje Gradsko kazalište za »svog posinka«, kako je to subotički gradonačelnik predlagao ministru prosvjete u ime članova Upravnog odbora, u tom slučaju bi: »ovo pozorište doprinelo u ovom kratkom vremenu, u

Nina Vavra (Križevci, 1879. – Zagreb, 1942.), prvakinja zagrebačkog HNK. Završila Miletićeovu Hrvatsku dramatsku školu. Tumači mnoge likove iz djela klasične dramske literature, počevši od grčkih tragedija do tragikomičnih malograđanskih sudbi svojega vremena: *Kasandra*, *Elektra*, *Antigona*, *Hasanaginica* i dr. Napisala dramu *Dolazak Hrvata* i prevela 50-ak dramskih djela s češkog i njemačkog. Igrala je i u prvim hrvatskim filmovima *Matija Gubec* i *Vragoljanka*. Slovi za autentičnu celebrity svoga doba.

na najboljem su putu da: »podela uloga dobija svoju bolju meru«. Glavne uloge preuzima profesionalni glumac Matijević, koji vodi cijelo kazalište, uz pomoć također profesionalne glumice Bunićeve. Njih dvoje čine zაციјelo oslonac svim ostalim sudionicima, koji su jamačno kazališni dragovoljci. U tim je prilikama gostovanje zagrebačke prvakinje **Nine Vavre** u *Hasanaginici* zabilježeno kao osobito veliki uspjeh, što je dodatno učvrstilo

šta iz Beograda. Kako Subotica nije dobila očekivanu državnu potporu, gradsko će čelništvo odrediti da predstave mogu prirediti samo gostujući glumci, a i oni samo dva puta na tjedan, dok se ostalim danima prikazuju kino projekcije. Prihod od sve popularnijega kina služi za otplatu kredita utrošenog za uređenje zgrade, kao i za pokriće razlike između troškova gostovanja kakve pozvane trupe i prihoda od prodanih ulaznica.

prvom redu da se u našem slavenskom življu podigne ponos i samopoštovanje kod neslavena (Mađara i židova), a podiglo bi se veliko priznanje i poštovanje naših narodnih institucija«. Dakako, jedno su želje, a drugo je bila zbilja. Beogradsko se Narodno pozorište nije moglo prihvatiti ponuđene uloge, ali je obećalo svake godine otvoriti sezonu i potom izvesti još po nekoliko predstava, tijekom sezone.

Sa' će čika iz Osika

Priložena fotografija snimljena je u Sonti, na kirbaj 1957. godine. Kirbaj se održavao prvu nedjelju nakon blagdana svetoga Lovre, koji je 10. kolovoza, i zaštitnik je sončanske župe. Na fotografiji je djevojčica N N (ime i prezime poznato autorici). Fotografiju je snimio **Antun Lutrov** iz Osijeka u djevojčicinom dvorištu čiji je dio za tu priliku bio uređen s ćilimima kućne izrade po ondašnjoj modi.

ČIKINA SLASTIČARNA

Fotograf je bio stric djevojčici, ali u daljem srodstvu. Volio je ovo dijete, jer je bila odlična učenica što je neizmjereno cijenio. Bila je prava, mala seljancica koja se iz petnih žila trudila oko knjiga pozajmljujući ih gdje god se to moglo (u Sonti, tada još nije bilo čitaonice), a vrlo sretna kada joj je čika, kako ga je oslovljavala, donosio koju knjigu ili novine čak iz Osika. Svaki njegov dolazak u goste u Sontu je bio novo otkrovenje za malu. Strpljiv i nježan sa širokim osmijehom u kojem su blještala dva zlatna zuba, bio je pun priča iz dijela Osijeka, Višnjeva. Često ju je pozivao u Osijek, jer čika je imao slastičarnicu, a u njoj što ti srce poželjeti može. Licitarskih igračaka, kolača i torti, svilenih bombona punjenih kremom od lješnjaka i meda, tvrdih bombona od jagoda, sokova, a tek sladoledi! Kugle su bile kao djevojčicina pesnica! U to vrijeme djeca su slabo jela slatkiše, što zbog nemaštine, što zbog nedostataka istih na tržištu, te se curica u čikinoj slastičarnici osjećala carski. U dnevnoj sobi je imao biblioteku, gramofon i televizor (ne znam je li tada u Sonti i imao

netko TV). U dvorištu je imao radionicu u kojoj je popravljao bagatke, singerice i sve druge šivaće mašine, bicikle i rijetke mopede. U Sonti su rođaci za njega govorili: »Naš Tuna je ko vilovnjak, što smisli to i napra-

ja, a stariji su odgovarali: »Ta, neka se brinit, sa' će čika iz Osika!«

Unaprijed je znala što će biti za kirbaj. Čika je dolazio u subotu popodne. Njezin stari (otac po ocu) je prezaio konje

sjedalo, otvorio jedan od kofera i izvlačio poklon.

NOVAC NA ASTALU

Sutradan, na sam kirbaj, ispred crkve svetog Lovre, raspakiravale su se vašardžije. Među njima je bio i čika i zauzimao je veliki *astal* na koji su slagali njegovu robu iz slastičarnice. Djevojčica je cijeli dan pripomagala oko robe, a ako joj se prijateljica obratila, bilo joj je dozvoljeno da po nešto i proda na što je bila veoma ponosna.

Ponedjeljak jutro nakon kirbaja se urezalo u pamćenje djevojčici za sva vremena. U velikoj sobi, majka (mati po ocu) je sastavljala dva *astala*, obrisala ih, a čika je istresao iz kofera ogromnu količinu novaca od papira i kovanica od jednog, dva i pet dinara. Papirni novac je brojao čika, a strina, teta, majka i djevojčica s fotografije su brojali i slagali kovanice po veličini. Složene kovanice su se slagale u fiške od novina, čika ih je bilježio i odlagao u kofer.

Fotografija je snimljena na kirbaj, poslije obilnog, svečanog ručka u brizi da se stigne na vrijeme na vašar uz obećanje da će i sljedeće godine školska godina završiti s »pet«. Dijete je odjeveno u haljinicu na faltne. Na ušima nosi zlatne bočice s *klicom* (suzom), na vratu ima crveno zrnje, a na ruci bijelu torbicu. Obuvena je u *merkovanje ljope* (ispletene od vune na pet igala, a zatim vezene). Stoji na malom ćilimu.

Djevojčica s fotografije je završila srednju školu 1969. godine s odličnim uspjehom.

Te godine, nekoliko dana pred kirbaj poštar je donio malu kutijicu tražeći da se ona osobno potpiše na primitak. U njoj je bio vrijedan poklon za nju od čike iz Osika.

Ruža Silađev

vi. Nijedan se posov tomu nije oto!«

Sve je to za ovo dijete bila prava magija. Čika je često dolazio u Sontu kod rođaka, a obvezno za kirbaj. Po završetku žetve već se pripremalo za kirbaj, a u tim pripremama je »planiran« i naš Tuna. Djevojčica je nebrojeno puta pitala koliko puta još treba spavati do kirba-

i kretao na željeznički kolodvor na Tunin doček. Ona je neizostavno sjedila uz kočijaša i nestrpljivo iščekivala pisak lokomotive. Čika je s još dvoje troje rođaka i pet-šest velikih kofera silazio iz vlaka. Čim bi je ugledao, uzimao ju je sa sjedala, podigao u vis i pitao koliko ima petica. Na trijumfalan odgovor: »sve«, spustio bi je ponovno na

DUŽIJANCA 2016.

I mi mali znamo reći Bogu hvala

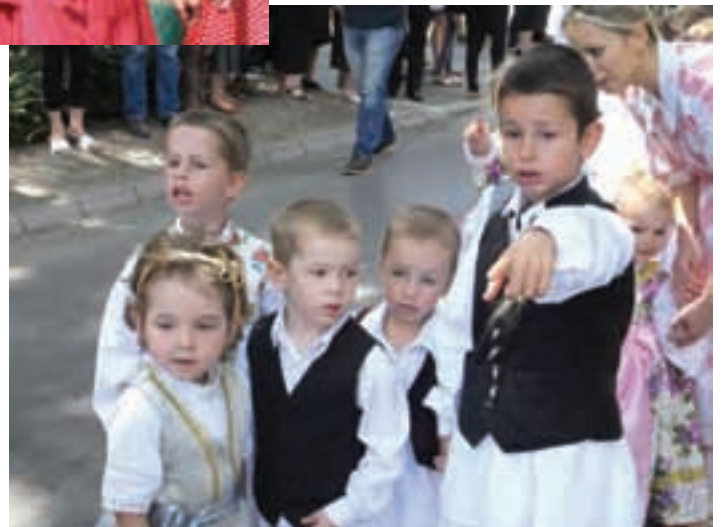

*U ime Oca, Sina i Svetoga Duha
O, daj nam, Bože, uvide biloga kruva.
To žele naša ponizna, skromna srdašca
Sada, kada se slavi naša Dužijanca...*

...ovako je spjevao u pjesmi **Jakov Kopilović**, a moglo se i vidjeti na djelu u nedjelju, 14. kolovoza na 106. Dužijanci u Subotici.

S koliko ponosa, ljubavi i vjere su naši najmlađi sudjelovali u ovogodišnjim žetvenim svečanostima. Gledajući vas obučene u nošnju mnogima ste ispunili srca radošću i dikom jer ovaj lijepi običaj zahvale Bogu za žito neće nikad nestati.

Pogledajte fotoreportažu, možda se prepoznate na nekoj od fotografija!

U ponedjeljak počinje IX. Etno kamp

Iz Hrvatske čitaonice podsjećaju svu prijavljenu djecu osnovnoškolske dobi da u ponedjeljak, 22. kolovoza, počinje IX. Etno kamp. Očekuju vas u 14 sati u domu DSHV-a, Beogradski put 31. Doći u dobrom raspoloženju, a ponijeti kecelje i tambure (oni koji sviraju ovaj instrument). Vidimo se!

PETAK 19.8.2016.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
09:08 Djeca ljubavi, serija
09:56 Sto mjesta koja treba vidjeti
10:52 Divlja Francuska
12:00 Dnevnik 1
12:25 Talijanska mlada, telenovela
13:13 Dr. Oz
14:00 McLeodove kćeri, serija
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Veliki jelovnik od male ribe
15:10 Veliki brodolomi
Jadrana: Svom silom put Visa
15:55 Kuda idu divlje svinje, serija
17:00 Vijesti u 17
17:15 TV kalendar
17:32 Hrvatska uživo
18:14 HAK - promet info
18:15 Odmori se, zaslužio si - serija
19:00 Dnevnik 2
20:00 Kulturni Kolodvor
20:35 Kordon, američki film -
Ciklus Clint Eastwooda
22:50 Eurojackpot
23:00 Dnevnik 3
23:15 Vijesti iz kulture
23:35 Kuća od karata, serija
00:30 Večer na 8. katu:
Alfi Kabiljo
01:15 Rekonstrukcija:
Navijačka
01:45 Šušur
02:30 Kordon, film
04:15 Reprizni program
04:49 Hrvatska uživo
05:31 Kulturni Kolodvor

05:55 Sadie J
06:30 Juhuhu
06:45 Hello Kitty i prijatelji
08:03 Žak i Kvak, crtana serija
08:14 Juhuhu
08:15 Tajni dnevnik Patke
Matilde: Telefon
08:58 Ubojice između polova
09:26 Juhuhu junior
09:27 Prvi koraci,
dokumentarna serija
09:32 Juhuhu junior
09:45 H2O: Uz malo vode!,
serija za mlade
10:10 Svaki dan dobar dan:
Draga, želim rastavu
10:40 Phil Spencer: Tajni
agent za nekretnine
11:25 Capri
12:20 Bela moja, češki film
14:00 Olimpijske igre Rio

2016: Odbojka na pijesku -
finale
14:55 Olimpijske igre Rio
2016: Badminton
15:00 Olimpijske igre Rio
2016: Konjički sport -
preponsko jahanje
16:40 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika
18:00 Olimpijske igre Rio
2016: Odbojka
19:00 Olimpijske igre Rio
2016: Boks - polufinale,
prijenos
20:25 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
22:40 Olimpijske igre Rio
2016: Cropacabana
23:55 Olimpijske igre Rio
2016: Košarka
01:35 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika
03:40 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
05:00 Olimpijske igre Rio

2016: Odbojka
06:25 RTL Danas,
informativna emisija
07:05 Sve u šest, magazin
07:35 Lego Ninjago,
animirana serija
08:35 Ruža vjetrova,
dramska serija
09:20 Pet na pet, kviz
10:25 Shopping kraljica
11:40 Bibin svijet
12:50 Ruža vjetrova
13:45 Budva na pjenu od mora
14:50 Kriza, humoristična
15:20 Andrija i Anđelka
16:30 RTL Vijesti,
informativna emisija
17:00 Wipeout, game show
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas,
informativna emisija
19:10 RTL Vrijeme,
informativna emisija
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Shopping kraljica,
lifestyle emisija
21:00 X-Men početak:
Wolverine - Film
23:00 Epidemija, igrani film,
drama/ horor
00:35 Krvavo iskupljenje,
igrani film, akcijski
02:00 RTL Danas,
informativna emisija
02:40 Kraj programa

SUBOTA 20.8.2016.

06:59 TV kalendar
07:14 Klasika mundi

08:05 Tulsa, američki film
09:30 Mijenjaj dom
10:15 Kućni ljubimci
10:50 Hrvatsko vođeno blago:
Velebit
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik
12:21 HAK - promet info
12:25 Prizma
13:15 Mladenka s interneta,
kanadski film
14:43 Povijest: Historija ili
teorija
15:11 Jelovnici izgubljenog
vremena: Zemlja pošipa
15:32 Najljepše gradske obale
Copacabana
16:05 Emma, serija
17:00 Vijesti u 17
17:10 TV kalendar
17:22 HAK - promet info
17:23 Skica za portret
17:33 Loza, serija
18:25 Prvi, s glazbom -
Tomislav Bralić i Klapa
Intrada
19:00 Dnevnik 2
21:00 Festival dalmatinske
šansone Šibenik 2016.,
prijenos
22:45 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:20 Preljub
00:10 Kuća od karata, serija
01:00 Tulsa, američki film -
02:20 Večer na 8. katu:
Ksenija Erker
03:05 Damin gambit: Vesna
Butorac Blaće
03:50 Šlep šou
04:35 Šušur
05:20 Mladenka s interneta,
kanadski film

05:55 Sadie J.
06:30 Juhuhu
07:28 Pjesmice i brojalice:
Zeko i potocić
07:29 Juhuhu
07:30 Pjesmice i brojalice:
Pliva patka
08:07 Juhuhu
08:08 Moj mali poni,
crtana serija
08:21 Simfolije,
animirana serija
09:02 Juhuhu
09:03 Laboratorij na kraju
svemira
09:55 Umorstva u Midsomeru
11:35 Vrtlarica: Nove metode
12:05 Rio i njegovi stanovnici,
dokumentarni film
13:00 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika
14:30 Olimpijske igre Rio
2016: Badminton
16:30 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
17:55 Olimpijske igre Rio

2016: Vaterpolo
20:25 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
22:45 Olimpijske igre Rio
2016: Vaterpolo - finale
00:00 Olimpijske igre Rio
2016: Cropacabana
01:00 Olimpijske igre Rio
2016: Nogomet
01:30 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika - finale
03:15 Olimpijske igre Rio
2016: Odbojka
05:00 Olimpijske igre Rio
2016: Košarka

06:20 RTL Danas
07:40 Jezikova juha,
reality show
07:55 Legenda o Tarzanu
08:20 Lego Ninjago,
animirana serija
09:25 Babybonus
09:55 Naša mala klinika
11:00 10 najvećih nogometnih
skandala Hrvatske
12:15 Mađioničari,
zabavna emisija
14:30 Pasji dani, igrani film
16:20 X-Men početak:
Wolverine - Filmski hit,
igrani film
16:30 RTL Vijesti,
informativna emisija
16:45 X-Men početak:
Wolverine - Filmski hit,
igrani film
18:30 RTL Danas
19:10 RTL Vrijeme
20:00 10 najkontroveznijih
osoba Hrvatske,
zabavna emisija
21:00 Dan poslije sutra, film
23:20 Šakal, igrani film,
akcijski
01:35 Epidemija, igrani film,
drama/ horor
03:05 Astro show
04:05 RTL Danas,
informativna emisija

NEDJELJA 21.8.2016.

07:39 TV kalendar
07:54 Prvi, s glazbom -
08:25 Run For the Sun, film
10:00 Moravče: Misa, prijenos
11:00 Biblija
11:10 Pozitivno
11:38 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:21 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Mir i dobro
14:30 Pirati napadaju!,,

15:41 Prvi, s glazbom
16:02 Emma
17:00 Vijesti u 17
17:24 Bajkovita Hrvatska:
Kaštel - Mletačka
utvrda
17:30 HAK - promet info
17:40 Lijepom našom:
Pregrada 1
19:00 Dnevnik 2
20:05 Kornatska tragedija
21:14 Prosjaci i sinovi, serija
22:14 Dnevnik 3
22:29 Vijesti iz kulture
22:47 Kuća od karata, serija
23:44 Senzacija: Priča o
Tommyju grupe
The Who
00:49 Večer na 8. katu:
Jadrana Ivaniš Yaya
01:34 Damin gambit:
Daša Drndić
02:19 Tun For the Sun film
03:54 Reprizni program
04:55 Plodovi zemlje
05:45 Mir i dobro
06:10 Rijeka: More

05:55 Sadie J.
06:30 Juhuhu
06:31 Dvorac igračaka
06:52 Juhuhu
07:35 Pjesmice i brojalice
08:28 Juhuhu
08:29 TV vrtić: Pekmez
08:59 Laboratorij na kraju
svemira: Elektromagneti
09:13 Andyjeve divlje
pustolovine
09:44 Umorstva u Midsomeru
11:26 Vrtlarica: Ljepota
trajnica
11:53 Nećemo reći mladenki
13:00 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika, snimka
14:30 Olimpijske igre Rio
2016: Atletika - maraton
15:30 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
17:00 Olimpijske igre Rio
2016: Košarka
18:10 Olimpijske igre Rio
2016: Odbojka
18:55 Olimpijske igre Rio
2016: Rukomet
20:00 Olimpijske igre Rio
2016: Boks - finale
20:40 Olimpijske igre Rio
2016: Košarka
22:30 Olimpijske igre Rio
2016: Cropacabana
23:30 Olimpijske igre Rio
2016: Odbojka
01:00 Olimpijske igre Rio
2016 - svečano
zatvaranje
04:00 Glazbeni program

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkaí Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

MILENIJUM®
OSIGURANJE

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

06.15 RTL Danas, informativna emisija
 06.55 Jezikova juha, reality show
 08.40 Lego Ninjago
 09.35 Sportske igre mladih, emisija za mlade
 10.05 Naša mala klinika
 11.05 10 najkontroveznijih osoba Hrvatske
 12.20 Pidžama party, igrani film, komedija
 14.05 U zemlji žena, igrani film, drama
 16.00 Dan poslije sutra, avanturistički film
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Dan poslije sutra, film
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 20.00 10 najpoznatijih haljina Hrvatske, zabavna emisija
 21.00 Sammy 2: Morska avantura - TV premijera, igrani film,
 22.45 Kako se riješiti frajera u 10 dana, igrani film, komedija
 00.40 Amerikanka u Tokiju - TV premijera, igrani film, romantična komedija

PONEDJELJAK 22.8.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Plodovi zemlje
 10:52 Smrt morskog čudovišta, dokumentarni film
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada, telenovela
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Jetrica
 15:10 Blajska plokata, dokumentarni film
 15:50 Kornatska tragedija, dokumentarni film
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:45 Berlinska saga, serija
 21:40 Turistička klasa

22:15 Otvoreno
 22:50 Dnevnik 3
 23:25 Kuća od karata, serija
 00:20 Godišnjica mature
 01:45 Rekonstrukcija: Lana i Milana
 02:15 Satirikon
 03:00 Dr. Oz, talk-show
 03:45 Skica za portret / Fotografija u Hrvatskoj
 04:13 Turistička klasa
 04:43 Hrvatska uživo

05:55 Sadie J., serija za djecu
 06:31 Pjesmice i brojalice: Mama Kukunka
 06:32 Juhuhu
 06:33 Hej Dagi, crtana serija
 07:58 Juhuhu
 07:59 Tuc Muc, crtana serija
 08:02 Juhuhu
 08:03 Žak i Kvak, crtana serija
 08:40 Vedranovi velikani: Tamara Rajić
 08:50 Sara i Patka
 09:45 H2O: Uz malo vode
 10:10 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine

11:25 Capri, telenovela
 12:20 Velečasni Brown
 13:05 Boje Maroka, dokumentarna serija
 13:50 Vezani i obvezani film
 15:30 Junak u kuhinji
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Velikani sporta, dokumentarna serija
 17:00 Bitange i princeze, humoristična serija
 17:35 Milostiva prije svega, humoristična serija
 18:05 Brodovi hranitelji, dokumentarna serija
 18:35 Dubine
 19:20 Luda kuća, humoristična serija
 20:00 Špijun među pingvinima, dokumentarna serija
 20:51 Vrijeme na Drugom
 21:00 Graham Norton i gosti
 21:50 Vikinzi, serija
 00:10 Špijun među pingvinima, dokumentarna serija
 01:00 Velečasni Brown, serija
 01:45 Velikani sporta, dokumentarna serija
 02:10 Noćni glazbeni program - Spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program - Koncerti i Festivali

06:55 RTL Danas
 07:30 Sve u šest, magazin

08.05 Legenda o Tarzanu
 08.45 Ruža vjetrova
 09.50 Pet na pet, kviz
 10.55 Shopping kraljica
 12.10 Bibin svijet
 13.20 Ruža vjetrova
 14.20 Sammy 2: Morska avantura - TV premijera, igrani film
 16.05 Andrija i Anđelka
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza, humoristična serija
 00.05 Budva na pjenu od mora, dramska serija
 01.15 CSI
 03.00 Astro show
 04.00 RTL Danas, informativna emisija

UTORAK 23.8.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Dvorci Loire: Dvorac Amboise - Duh renesanse
 10:52 Obitelj polarnog vuka i ja, dokumentarna serija
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada, telenovela
 13:13 Dr. Oz
 14:00 McLeodove kćeri
 14:48 Požeški jelovnici Franje pl. Cirakija
 15:10 50 godina Međunarodne smotre folklor
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Berlinska saga
 20:50 Dečki su se vratili, australsko-britanski film
 22:40 Otvoreno
 23:15 Dnevnik 3
 23:30 Vijesti iz kulture
 23:48 Kuća od karata
 00:43 Godišnjica mature: Dalmatinci u Zagrebu
 01:58 Rekonstrukcija: Psihomodopop

02:28 Dečki su se vratili, australsko-britanski film
 04:08 Reprizni program
 04:43 Hrvatska uživo
 05:25 Otvoreno
 05:55 Talijanska mlada

05:55 Sadie J.
 06:30 Juhuhu
 07:05 Simfolije
 08:03 Žak i Kvak, crtana serija
 08:14 Juhuhu
 09:27 Prvi koraci
 09:32 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan: Ranko Rajović - učenje pokretom
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Velečasni Brown
 13:05 Boje Maroka, dokumentarna serija
 13:50 Knjižara krimića: Tajna Divljeg zapada, američki film
 15:30 Junak u kuhinji, dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Velikani sporta
 17:00 Bitange i princeze
 17:35 Milostiva prije svega
 18:05 Brodovi hranitelji
 18:35 Dubine
 19:20 Luda kuća
 20:00 Planet prirodnih čuda, dokumentarna serija
 21:00 Graham Norton i gosti - talk-show
 21:50 Vikinzi, serija
 00:10 Planet prirodnih čuda, dokumentarna serija
 01:00 Velečasni Brown, serija
 01:45 Velikani sporta, dokumentarna serija
 02:10 Noćni glazbeni program - Spotovi
 05:00 Noćni glazbeni program

06.25 RTL Danas
 07.05 Sve u šest, magazin
 07.35 Lego Ninjago
 08.15 Ruža vjetrova
 09.20 Pet na pet, kviz
 10.25 Shopping kraljica
 11.40 Bibin svijet
 12.50 Ruža vjetrova
 13.45 Budva na pjenu od mora, humoristična dramska serija
 14.50 Kriza
 15.20 Andrija i Anđelka, humoristična serija

16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza
 00.05 Budva na pjenu od mora, dramska serija
 01.15 CSI, kriminalistička serija
 03.00 Astro show
 04.00 RTL Danas, informativna emisija

SRIJEDA 24.8.2016.

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Vijesti
 09:08 Djeca ljubavi, serija
 09:56 Dvorci Loire: Dvorac Angers - Anđeli apokalipse
 10:52 Obitelj polarnog vuka i ja, dokumentarna serija
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada, telenovela
 13:13 Dr. Oz
 14:00 McLeodove kćeri, serija
 14:48 Orada ili komarča, kraljica oborite ribe
 16:05 Strana igrana serija
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Berlinska saga
 20:50 Iskra života, film
 22:35 Otvoreno
 23:10 Dnevnik 3
 23:25 Vijesti iz kulture
 23:43 Kuća od karata, serija
 00:38 Večer na 8. katu: Jakša Fiamengo
 01:23 Rekonstrukcija: Gustafi
 01:53 Šušur
 02:38 Iskra života
 04:13 Reprizni program
 04:43 Hrvatska uživo
 05:25 Otvoreno
 05:55 Talijanska mlada

05:55 Sadie J.
 06:30 Juhuhu
 08:58 Ubojice između polova
 09:26 Juhuhu junior

09:27 Prvi koraci
 09:32 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan:
 U braku, a sama
 10:40 Phil Spencer:
 Tajni agent za
 nekretnine
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Velečasni Brown
 13:05 Boje Maroka,
 dokumentarna serija
 13:50 Neka glazba ne utihne,
 film
 15:30 Junak u kuhinji
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Velikani sporta
 17:35 Milostiva prije svega
 18:05 Brodovi hranitelji
 18:35 Dubine
 19:20 Luda kuća
 20:30 Nogometna LP - emisija
 20:35 Nogometna LP -
 prijenos utakmice
 22:35 Nogometna LP - emisija
 22:46 Vrijeme na Drugom
 22:55 Vikinzi
 23:45 Strana igrana serija
 00:30 Strana igrana serija
 01:15 Velečasni Brown
 02:00 Velikani sporta,
 dokumentarna serija
 02:25 Noćni glazbeni
 program - Spotovi
 05:00 Noćni glazbeni
 program

06.25 RTL Danas
 07.05 Sve u šest, magazin
 07.35 Lego Ninjago

08.15 Ruža vjetrova
 09.20 Pet na pet, kviz
 10.25 Shopping kraljica
 11.40 Bibin svijet
 12.50 Ruža vjetrova
 13.45 Budva na pjeni od mora
 14.50 Kriza
 15.20 Andrija i Anđelka
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas,
 informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica,
 lifestyle emisija
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka -
 nove epizode,
 humoristična serija
 22.15 RTL Direkt,
 informativna emisija
 22.50 Andrija i Anđelka -
 nove epizode,
 humoristična serija
 23.30 Kriza,
 humoristična serija
 00.05 Budva na pjeni od
 mora, dramska serija
 01.15 CSI, kriminalistička
 serija
 03.00 Astro show,
 emisija uživo
 04.00 RTL Danas,
 informativna emisija

**ČETVRTAK
 25.8.2016.**

06:40 TV kalendar
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 09:08 Heartland, serija
 09:56 Dvorci Loire: Dvorac
 Azay-Le-Rideau -
 Zrcalo renesanse
 10:53 Obitelj polarnog vuka
 i ja
 11:44 TV kalendar
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Talijanska mlada
 13:13 Dr. Oz, talk-show
 14:00 McLeodove kćeri
 14:48 Jelovnici izgubljenog
 vremena:
 Zlarinski caiku
 15:09 Viktorijanska farma
 16:10 Ironwoman
 17:00 Vijesti u 17
 17:15 TV kalendar
 17:32 Hrvatska uživo
 18:14 HAK - promet info
 18:15 Odmori se, zaslužio si
 19:00 Dnevnik 2
 20:00 Roditelji i djeca, serija
 20:50 Prete-moi ta main,
 francuski film
 22:25 Otvoreno
 23:00 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:26 Vrijeme
 23:33 Kuća od karata, serija
 00:28 Večer na 8. katu:
 Uloga za cijeli život
 01:13 Rekonstrukcija: BOA
 01:43 Sušur
 02:28 Prete-moi ta main,
 francuski film
 04:43 Hrvatska uživo

05:55 Sadie J., serija za djecu
 06:31 Pjesmice i brojalice:
 Mama Kukunka
 06:33 Hej Dagi, crtana serija
 06:41 Pjesmice i brojalice:
 06:43 Juhuhu
 07:36 TV vrtić: Rudnik
 08:58 Ubojice između polova
 09:26 Juhuhu junior
 09:27 Prvi koraci
 09:32 Juhuhu junior
 09:45 H2O: Uz malo vode!
 10:10 Svaki dan dobar dan:
 Djeca El Shata
 10:40 Phil Spencer: Tajni
 agent za nekretnine
 11:25 Capri, telenovela
 12:20 Velečasni Brown, serija
 13:05 Boje Maroka: Crvena,
 dokumentarna serija
 13:50 Vjenčanja,
 američki film
 15:03 Village folk
 15:14 Kultovi životinja
 15:30 Junak u kuhinji,
 dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:35 Velikani sporta
 17:00 Bitange i princeze
 17:35 Milostiva prije svega
 18:05 Brodovi hranitelji
 18:35 Dubine,
 dokumentarna serija
 19:05 Kultovi životinja,
 kratki dokumentarni
 film
 19:20 Luda kuća,
 humoristična serija
 20:00 Gradnja antičkog grada:
 Atena,
 dokumentarni film
 21:01 Vrijeme na Drugom
 21:10 Graham Norton i gosti

- talk-show
 22:00 Vikinzi
 22:50 Viši inspektor Banks
 00:20 Gradnja antičkog grada:
 Atena, dokumentarni film
 01:20 Velečasni Brown
 02:05 Velikani sporta,
 dokumentarna serija

06.25 RTL Danas
 07.05 Sve u šest, magazin
 07.35 Lego Ninjago
 08.15 Ruža vjetrova,
 dramska serija
 09.20 Pet na pet, kviz
 10.25 Shopping kraljica,
 lifestyle emisija
 11.40 Bibin svijet,
 humoristična serija
 12.50 Ruža vjetrova
 13.45 Budva na pjeni od mora
 14.50 Kriza
 15.20 Andrija i Anđelka
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Wipeout, game show
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 RTL Vrijeme
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Shopping kraljica
 21.00 Wipeout, game show
 21.50 Andrija i Anđelka
 22.15 RTL Direkt
 22.50 Andrija i Anđelka
 23.30 Kriza
 00.05 Budva na pjeni od mora
 01.15 CSI
 03.00 Astro show
 04.00 RTL Danas
 04.40 Kraj programa

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu
 Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme
 emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetionik* nedjeljom
 od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u
 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD *Vladimir Nazor* iz Stanišića
 emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekven-
 cij 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od
 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje
 radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina
 (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira
 se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregle-
 dom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

HEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog
Bolja Srbija • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija
 - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik
Govorimo hrvatski

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki
 majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock
 vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) •
Znanjem do zdravlja (srijedom) • *Razmišljanje dopu-
 šteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom)
 • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz
 kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za
 moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

**HEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota**

• 18.00 Najava programa, Vijesti
 dana, zabavna glazba
 • 18.15 *Vojvođanski tjedan*
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
 • 20.00 Divni novi svijet
 • 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

U NEKO LIKO SLIKA

Etnoriznica u Pučišću

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Samun

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi, jevo me malkoc sam sio oduvat, uvatit ajera. Lipo čovik ne mož dat odvida od posla, a niki u posljednje vrime se olako zadušem. Veli mi Pere da to nije krivo »posljednje« vrime neg nama lagano izlazi vrime. No, mož bit svašta... Ja se niki vesči-

nim da sam još mladolik, al onaj odozgor broji. No dspiye se fala Bogu za sad sve poradit i svugdi na vrime prispit. Tako sam se ja niki dan stvorijo u Tavankutu. Ajd baš da vidim čeljadi jel se štogod opravlja od oni silni obećanja što su njim ondak obećali ovo dvoje što su se litos tako lipo izdivanili, a svit spratili u avlije pa nismo smili maknit sa salaša više od po dana, kaže moj pajdaš **Ivan Petreš**. Njemu baš nestalo cigaretile, a nedadu da ode do dućana, a vamo nije spremijo ni rezerve duvana. Istina čeljadi, i kod nas kad su prolazili nise smilo na drum. Mom komšiji isto nestalo sitne paprike pa mu s paradičkom čorba ostala suparna. I jeto, obašo sam Tavankut i Donji i Gornji, od Hajnoginog kraja i Bukte pa skroz do Golićovog i Čikerijske šume, pa priko Božanove grede do pod Mirgeš, vratijo Rakić krajom, al nisam tamo borme vidijo nikake pravljacine. Jedina hasna mi bila što sam od stare ženine drugarice **Eme** kupijo zdravo dobru lubenicu i veliku. Jedva mi mogla stat u kotercu od bicigle, a nije borme mala koterca, već ona od zamrzivača. Sve se mislim da je to **Pere** proreko kad se smijo i kazo da od tog neće bit ništa, prominiće se vlast pa će kast da su to oni prešnji obećali opraviti sokake i šta ti ja znadem. Al čeljadi moja, ta koji prešnji? Pa ja već dvajst i kusur godina uvik i stalno vidim jedne te iste. Doduše, okrećedu oni odastrag naprid, menjadu partije, saveze i stranke, al uvik isti. Iako, sad posljednji put na onoj dugačkoj skupštini kad su nako dugo nazglabali vidim da su i oni siroti fajin omatorili. Kaže moj rođo **Joso**: »Ove s futelje neće niko otirat, samo će ji nagrist zub vrimena.« Kandar baš tako, al divan njim baš lip čeljadi, kugod da smo u zemlji dembeliji... Jedino je malkoc nezgodno kad se čovik trevi probudit, onda vidi da nije baš sve zlato što sjaji. Al zato smo mi imali lipu Dužijancu. Lipo se, ko i uvik, mladež dotirala u naša stara lipa ruva. A tek konji i karuca što su bila lipo iskićena slamom i vlačom... Svaka čast bač **Grgi Pijuku** što je još sačuvo malo Bankuta, makar imade za pravljenje krune i ukrasa. Doduše, sad ponovo imade nikog žita s osi, al borme nije od njeg tako brašno ko od Bankuta. Spljošti se samun kruva, a taki samun nije za prid Gradonačelnika pa da je kaki. Da ste vidili kako sam ja samo okitijo lipo biciglu. Namećo sam na nju samo taki od slame ukrasa al me ova moja natirala da skinem, kaže: »Nisi valda kaki balo, di se pojaviš samo će ti se svit smijati.« No, malo mi bilo krivo, al sam skinijo. Pa šta ako se smije, danas se mora čovik smijati da ne bi plako... Zbogom čeljadi, idem gledat sva-tove prid našu crkvu u kraj Ivković šora.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Kirbaj prošo, sve ostalo isto

Bač Iva se o prija dvaj-sjedne godine više ni ne raduje kirbaju. Dojdu mu gosti sa više strana. Bilo ji i što se krstu š tri prsta i sa cilom šakom, a i ni što se nikako ni ne krstu, baram ka ji kogod vidi. Al koliko on poštovo nji, poštovali i oni njega, pa bi svi zajedno ošli na misu. Istina, ni on baš ni bijo veliki virnik, na misu išo za Božić, za Uskrs i za kirbaj. Potli mise bi ošli na jednu pri ručka, al morali pazit da se ne zadržu, jal na kirbaj supa o stare kokoše mora bit nastalu u podne. Potli ručka bi se svi krenili u selo, žen-

cke na vašar, a muški bi zasili digoda u ladovinu, pa po pivu, na kirbaj vada najslađe popit koju kriglu. Te godine mu kirbaj prisijo, vada što mu se unaprid toliko radovo, jel mu nikoliko miseci prija na svit došla starija. Ko uvračani, svi gosti što mu svake godine dolazili, otkazali. Velu slušali radijon, gledali televiziju, pa ništa lipo ne divanu. Svi se boju nikake lujе, pa velu ne bi bilo zgodno da ji zavati. Bač Iva na misu ošo sam. Zabardo da te godine i u crkve bilo puno manje svita neg što uvik bude. I u zraku ko da se ništa osićealo. Potli mise se malo zadržo prid crkvom, al se svit brzo razišo, ko da svi nikuda žurili pobić. Ni ošo ni na jednu, nikada mu ni bilo slatko sam unit u bircuz. On i njegova ručali, pa ka je oprala sude i naranila malu, opravila je, pa u kolica. Obišli vašar, digod štogod je i kupili, pa doma, počelo je se jako drimat. Samo što su za sobom zatvorili vraga, počela nika cika i vriska, a bome, stalo se i pucat. Potli čuli, došli nikaki, jedni sa brda drugi iz dole i napravili cili džumbus. Prošli kroz vašar, potli i kroz nikoliko sokakeva, ko čorda ka se otme čordašu. Žandari samo gledali, ko da jim kogod reko da se ne mišu. To vada i ni njev posov, ka nisu ništa ni u pisanke zabiližili. Na sriću, došli ni iz veće varoši, pa napravili reda. Dobili malo vrućega i domaći. Vi iz varoši ostali duže vrimenta, pa se sve i smirilo. U to vrime u selu imali samo njevu staru crkvu, vu novu napravili potli, ka se već smirili svi vitrovi. Bač Iva se malo i čudijo, veli šta će jim još jedna crkva, ka jedva možu izdržavat i toga jednoga popu. Po njemu, a ni se prezo izreć no što misli, te novce bilo korisnije potrošit na škulu i škulare, al džabe, ka tako ni mislijo čak ni gospodar iz škole. Ka je bač Iva to reko na koferencije, samo ga popriko pogledo. Do kraj se i ozbiljno priričili. Ko što ko njegovi uvik i bivalo, glasali jedan po jedan, pa zadobili ni što bi se najmanje nado. Nikoliko njegovi, kadgoda u te stare crkve i krstiti i krizmani, a priko noći, ka niko ne vidi i vinčani, nikako sramežljivo digli dva prsta. Nisu digli visoko, malo ji ko i smotali, al džabe, sapi se ko da su i najspravniji. Tako jim zapovidali iz njevi partija. Ni mogo to više gledat, samo se digo sa stolca, glasno otpljunijo i napušćo koferenciju. Jedino se sitijo da tako bilo i potli oslobođenja. Upravo njevi, jal po nalogu partije, jal brog dokazivanja partijašima, isela otirali najučenije o njegovi, pa ji potli mogo gazit ko je tijo. A selo zauvik zaostalo.

19. kolovoza 2016.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Mandela:** Nakon penjanja na brdo čovjek otkrije kako ima još mnogo brda na koja se treba popeti.
- **Majka Tereza:** Nađi vremena za prijateljstvo, to je put do sreće.
- **Sokrat:** Ljenjivci nisu samo oni koji ne rade, već i oni koji mogu raditi bolje.

KVIZ

Nikola Nalješković

Koje godine i gdje se rodio hrvatski pjesnik i dramatik **Nikola Nalješković**?

Gdje se školovao?

Čime se profesionalno bavio?

Što je pisao u svom literarnom opusu?

Kakva je tematika njegovih djela?

Zbog čega je Nalješković važan za hrvatsku književnost?

Kako se zovu njegova najpoznatija djela?

Kada i gdje je umro Nikola Nalješković?

Umrro je 1587. godine u Dubrovniku.
Pjesni ljuvene, pjesni od maskerate, sedam nenaslovljenih komedija.
Jezik kojim je pisao svoja djela je nazivao izričito hrvatskim.
Paradigima srednjovjekovne, renesansne i manirističke poetike.
Pjesma, ljubavne kanconijere, maskerate...
Bio je pisar, mjerilnik, astronom, matematičar.
U rodnom gradu.
Rodio se oko 1500. godine u Dubrovniku.

FOTO KUTAK

okrjepa

VICEVI

Trče tri studenta DIF-a oko jezera.

Poslije deset krugova kaže jedan od njih:

- Dosta smo učili. Idemo na piće!

Prilazi djevojka i maše:

- Čao dragi.

- Oprosti, ali ja imam djevojku – kaže momak.

- Ma to sam ja, samo sam se zaboravila našminkati!

POGLED S TRIBINA

POVIJESNI DAN

Utorak, 16. kolovoza, ostat će zlatnim slovima upisan u povijest hrvatskog olimpizma. U samo jednom danu hrvatski sportaši donijeli su svojoj zemlji nekoliko medalja, te u zbroju s dotad osvojenim odličjima ukupni saldo podigli na rekordnu brojku. Populacijski mala država ponovno se pokazala velikom sportskom silom, još jednom podsjećajući svijet na svoj nepresušni izvor talenata u brojnim sportovima.

Sandra Perković je već godinama apsolutno dominantna u bacanju diska, pa čak i onda kada joj to i ne ide baš najbolje. Ali, dovoljan joj je bio samo jedan ispravan hitac (za nekoliko metara duži od svih ostalih protivnica) i Hrvatska je imala još jedno zlato u Rio de Janeiru.

Nažalost, zlato je u posljednjem plovu izmaklo **Tončiju Stipanoviću** u klasi *Laser*, ali je njegovo srebro prva hrvatska olimpijska medalja u jedrenju. A kada ide, onda ide, jer je kasnije istoga dana dvojac u klasi 470 **Šime Fantela** i **Igor Marenčić** osigurali najmanje broncu.

Boksač **Filip Hrgović** je nokautirao Kubanca **Pera** i potvrdio kako je jedan od najboljih svjetskih amaterskih superteškaša, a je li uspio stići dalje od bronce znat ćemo kada ovaj tekst bude pred vama.

Super uspješni dan zaokružili su vaterpolisti koji su u četvrtfinalnom dvoboju bili bolji od Brazila i posve zaslužno se plasirali u borbu za medalje.

Na dan zaključenja ovoga teksta Hrvatska ima 3 zlata (**Glasnović**, **Perković**, braća **Sinković**), 2 srebra (**Martin**, **Stipanović**), te minimalno 2 osigurane bronce koje mogu biti i jačeg sjaja (Fantela/ Marenčić, Hrgović) što ukupno čini 7 olimpijskih odličja. Ali, ovu brojku mogu uvećati i momčadski sportovi (vaterpolo, košarka, rukomet), te **Vlašić**, **Šimić**, **Kolak** (atletika), sestre **Zaninović** (tekvondo)...

Rekordi postoje da bi se obarali.

No, čini se da će ovakav dan, kao utorak, 16. kolovoza, teško biti oboriv.

Za to će zauvijek ostati upisan!

D. P.

NOGOMET

Dinamo i Rijeka drže vrh

Minimalnim pobjedama protiv *Intera* (2:1) odnosno *Lokomotive* (1:0), *Dinamo* i *Rijeka* zadržali su vodeće pozicije na tablici 1. HNL.

Ostali rezultati 5. kola: Osijek – Hajduk 1:1, Istra 1961 – Slaven 0:0, Split – Cibalia 2:2

Tablica 1. HNL: *Dinamo*, *Rijeka* 13, *Hajduk*, *Osijek* 10, *Slaven* 9, *Split* 3, *Lokomotiva*, *Cibalia*, *Slaven*, *Istra* 1961 2.

Neodlučeno u prvom susretu

Hrvatski prvak *Dinamo* nije uspio realizirati prednost domaćeg terena protiv *Red Bull Salzburga* u prvom susretu posljednje runde kvalifikacija Lige prvaka. Prvih 90 minuta završeno je 1:1, jedini pogodak postigao je **Marko Rog**, pa će modri šansu za prolaz u skupine tražiti za tjedan dana u Salzburgu.

TENIS

Naslov za Karlovića

Pobjedom protiv Španjolca **Lopeza** (7:6, 6:2) u finalnom susretu ATP turnira u meksičkom Los Cabosu, 37 godišnji Hrvat-

ski tenisač **Ivo Karlović** stigao je do svog 8. šampionskog naslova u 17. finalu karijere. Zahvaljujući novim osvojenim bodovima Karlović je skočio na 20. mjesto svjetske ranking ljestvice.

Bjorkman novi trener Čilića

Najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** angažirao je Šveda **Jonasa Bjorkmana** za svog novog trenera, nakon što je nedavno prekinuo suradnju s **Goranom Ivaniševićem**. Tijekom 2015. godine Bjorkman je vodio trenerski tim **Andy Murraya**.

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom.
www.apartmani-karasic.com

Prodaje se trosoban stan od 73 m², dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u nase-lju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

Prodajem kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m², dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

Mijenjam ili prodajem veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čašure s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za posteljinu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

Prodaju se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marame, pregače, ponjave, čaršavi, muške čašure i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

Prodaje se dvosoban stan (51 m² + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

Izdajem (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramvaja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

Hitno prodajem mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

Potrebni radnici za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

Prodajem veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

Prodaje se apartman od 36 m² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

Prodaje se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetninom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

Prodajem trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

Prodajem stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

Prodajem ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

Prodajem poslovni prostor u centru grada cca, 350 m² na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člana ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m², topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

Izdajem apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kuniće. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 meteri po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

Potrebno udumljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

Prodaje se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tere-ta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 26. 8. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internet

već od **649** din

TIPPNET
SUBOTICA
KARADORJEV PUT 2

TEL: 024/555785
WWW.TIPPNET.RS

OLIMPIJADA: RIO DE JANEIRO 2016

HRVATSKA

Rekordni broj medalja

VESLANJE

Drugu zlatnu medalju za Hrvatsku osvojila su braća **Martin** i **Valent Sinković** u dvojcu na pariće finalnom pobjedom u vremenu 6:50, 28. Bila je to njihova 29 uzastopna pobjeda na utrkama u ovoj disciplini.

Srebrnu medalju u disciplini samac, prvu u hrvatskoj povijesti nastupa u ovoj disciplini, osvojio je **Damir Martin** koji je u cilj prošao s istim vremenom kao i pobjednik Novozelandsanin **Drysdale** (6:41, 34). Hrvatski olimpijski odbor se žalio na odluku sudaca u fotofinišu, jer se vrijeme mjeri stotinkama, a ne tisućinkama i čeka se konačna odluka.

JEDRENJE

Tonči Stipanović je osvajanjem srebra u klasi *Lasers* donio Hrvatskoj prvo olimpijsko odličje u povijesti ove discipline. Imao je veliku šansu i za zlato, ali je propustio priliku u finalnom plovu za odličja. **Šime Fantela** i **Igor Marenčić** osigurali su najmanje bronzicu u natjecanju klase 470, jer su uoči zadnjeg plova bili na vodećoj poziciji.

ATLETIKA

Jedan uspješan hitac (69,21 m) bio je dovoljan **Sandri Perković** za obranu olimpijskog naslova iz Londona i novu zlatnu medalju za hrvatsku atletiku. Najbolja svjetska i hrvatska bacačica diska ponovno je dokazala kako

je suverena vladarica u disciplini u kojoj je osvojila sve što se može osvojiti.

KOŠARKA

Pobjedom protiv Litve 90:81 hrvatski košarkaši su osvojili prvo mjesto u skupini B i u noći srijede na četvrtak igrali su četvrtfinalni duel protiv Srbije. Na putu do liderske pozicije zabilježena je još pobjeda protiv Brazila (80:76) i poraz od Nigerije (76:90).

RUKOMET

Plasman u četvrtfinale rukometnog turnira hrvatski rukometaši izborili su pobjedama protiv Francuske (29:28) i Tunisa (41:26), osvojivši prvo mjesto u svojoj kvalifikacijskoj skupini. U noći srijede na četvrtak igrali su protiv Poljske susret za mjesto u polufinalu Olimpijskih igara.

VATERPOLO

Sigurnom četvrtfinalnom pobjedom nad domaćim Brazilom (10:6) vaterpolisti su izborili plasman u polufinale, gdje će se ponovno susresti s Crnom Gorom, koji su u skupini pobijedili s 8:7.

Odličnom igrom potpuno su izbrisali loš dojam nakon poraza od Francuske (8:9) u posljednjem susretu skupine B.

BOKS

Tehničkim nokautom protiv Kubanca **Pera** hrvatski superteškaš **Filip Hrgović** plasirao se u polufinale boksačkog turnira i osigurao najmanje brončanu medalju. Za stepenicu više na olimpijskom podiju borio se protiv aktualnog svjetskog prvaka Franzuca **Yoke**.

HRVANJE

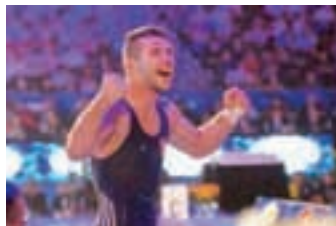
Božo Starčević, koji je na Olimpijadu stigao nakon specijalne pozivnice, odlično se borio u svojoj disciplini do 75 kg grčko-rimskim stilom (u prvom kolu je svladao trostrukog svjetskog prvaka Turčina Cebija) i na koncu je u borbi za bronzicu poražen od Korejca Kim Hyeon-Wooa. U konačnom poretку zauzeo je peto mjesto.

SRBIJA

Zlatni Davor Štefanek

HRVANJE

Subotičanin **Davor Štefanek** je pobjedom u finalu kategorije do 66 kg grčko-rimskim stilom protiv Armenca **Arutyunyana** (1:1) osvojio zlatnu medalju, prvo odličje za Srbiju na Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru. Pohod na zlato, Štefanek je započeo pobjedom protiv Japanca **Inounea** (tehnički tuš), potom je svladao svjetskog prvaka Nijemca

Steblera, da bi u polufinalu tušem u prvoj rundi bio bolji od Gruzijca **Bolkvadzea**.

KOŠARKA

Senzacionalnom četvrtfinalnom pobjedom protiv favorizirane Australije (73:71) košarkašice Srbije plasirale su se u polufinale olimpijskog turnira gdje su se za prolazak u finale borile protiv Španjolske.

VATERPOLO

Rutiniranom igrom, poslije puno slabijih partija u dosadašnjem tijeku natjecanja, vaterpolisti Srbije su u četvrtfinalnom duelu svladali Španjolsku (10:7) i izborili polufinale protiv Italije, koje je bilo na programu u četvrtak.

ATLETIKA

Skokom od 6,87 m **Ivana Španović** je izborila plasman u finale skoka u dalj, a prema viđenom objektivno je bila jedna od favoritkinja za osvanje jedne od medalja.

MATEJ SABANOV, TENISAČ

Igranje na višoj profesionalnoj razini

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Već nekoliko godina uzastopno hrvatski tenisač rodom iz Subotice **Matej Sabanov** sudjeluje na profesionalnom teniskom Futures turniru u svom rodnom gradu. Iako je skupa s bratom blizancem **Ivanom** napredovao na ranking ljestvici igrača parova i nastupaju na znatno jačim *challenger* turnirima diljem Europe i svijeta, tjedan kada se igra na terenima TK *Spartak* u Dudovoj šumi rezerviran je za tzv. domaći teren.

»Volim igrati u Subotici jer se osjećam kao kod kuće i uopće ne osjećam pritisak igranja pred svojom publikom. Također, ovo je i prilika biti malo kod svoje stare kuće na Paliću, jer već godinama, kada nismo na turnirima, živimo i treniramo u Osijeku«, priznaje na početku razgovora Matej.

IGRA PAROVA JE PRIORITET

Protekla 2016. godina u profesionalnoj karijeri teniskih blizanaca prolazi u mnogo većoj posvećenosti isključivo igri parova, što je rezultiralo i slabijim rankingom u pojedinačnoj konkurenciji. No, Matej je i sa svojom trenutačnom pozicijom upao u glavni ždrijeb subotičkog turnira, dok je brat Ivan, s kojim će kao prvi nositelji nastupiti u turniru parova, morao igrati kvalifikacije.

»Uglavnom igramo u konkurenciji parova na *challenger* turnirima, pa su se i proredili nastupi u pojedinačnoj konkurenciji što je imalo za posljedicu mnogo slabiji ranking. Ipak, fokus je na igri parova i tome smo

maksimalno posvećeni. Trenutačno zauzimamo 230 mjesto na svjetskoj ljestvici, s time što smo u jednom trenutku bili i 210. Put prema višim pozicijama je izuzetno težak jer mnogo kvalitetnih tenisača nastupa u konkurenciji parova, pogotovo onih koji već zarana procijene kako u singlu nemaju prevelike šanse. Mi još uvijek nastojimo igrati u obje konkurencije, ali ponavljam kako je igra parova prioritet.«

SVIJET CHALLENGERA

Za one koji slabije prate profesionalni tenis vrijedi kazati kako su *challenger* turniri znano jači od Futuresa i predstavljaju prijelazni stepenik prema najjačim turnirima kakvi su ATP 250 i 500, te on i iz Masters serije 1000. Borba za bodove i turnirske premije odigrava se tijekom cijele godine na svim svjetskim kontinentima, a trenutačni ranking presudan je za mogućnost nastupa u glavnoj konkurenciji svakog pojedinog turnira.

»Početkom godina igrali smo na *challenger* turnirima u Južnoj Americi (Argentina i Brazil), tamo smo igrali u dva četvrtfinala, potom smo nastupali na natjecanjima u Francuskoj, Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj, Poljskoj, a proteklih mjesec dana samo bili na turneji u Italiji, gdje smo igrali na nekoliko turnira. Izborili smo plasman u nekoliko polufinala, osvojili nove bodove, a trudimo se da poboljšamo naš trenutačni plasman kako bi nam u budućnosti bilo lakše kada konkuriramo za nastup na određenom turniru. Nažalost, često nam se događalo da ispadamo od prvih ili drugih nositelja, i to

nakon igre u tri seta, što samo potvrđuje činjenicu da smo uz možda malo više sportske sreće mogli ostvariti i veće rezultatske uspjehe. Nadam se kako će to već u bliskoj budućnosti biti puno bolje«, nasmijao se Matej Sabanov.

NASTAVAK SEZONE

Svijet profesionalnog tenisa praktično traje tijekom cijele godine i jedan turnir se odmah zamjenjuje drugim. Kakvi su planovi nakon Subotice?

»Poslije ovog turnira ćemo uzeti jedan tjedan odmora, jer smo odigrali nekoliko turnira u nizu, a potom planiramo nastupiti na *challengerima* u Italiji i Francuskoj. Cilj nam je skupiti što više bodova i ustaliti se oko 200 pozicije što bi nam na početku sljedeće godine omogućilo igranje na brojnim turnirima *challenger* serije. S obzirom na to da će od sljedeće godine na svim ovim turnirima biti osiguran *hospitality* (besplatan smještaj za igrače), to bi nam u velikoj mjeri umanjilo troškove koji su ponekad zbilja veliki i praktično nesrazmjerni s turnirskim nagradama. Ali, takav je put dok

se ne stigne do bodova i viših pozicija«, sliježe ramenima naš sugovornik.

Do tih viših pozicija stigao je nedavno hrvatski par **Šančić/Mektić**, koji i dalje nastupa na *challengerima*, a u Umagu su stigli do finala ATP turnira. Bilo je govora kako bi i par Matej i Ivan Sabanov mogao dobiti pozivnicu organizatora za jedini hrvatski ATP turnir.

»Jeste. Bili smo u kombinaciji za *wild card*, ali ga je dobio par **Draganja/Serdarušić**. U Hrvatskoj ima mnogo dobrih *dubl* igrača i konkurencija je velika, no mi se nadamo kako će i naše vrijeme za pozivnicu ubrzo doći. Što se tiče para Šančić/Mektić oni su zbilja iskoristili svoju priliku na velikoj sceni i napravili odličan rezultat u Umagu. Prije par mjeseci smo na jednom *challengeru* igrali protiv njih i izgubili smo tijesno u trećem *tie break* setu 8-10 i zbilja nam je malo nedostajalo da ih pobijedimo. Zato nam je njihov rezultat velika inspiracija i potvrda da bi i mi mogli u budućnosti napraviti veliki rezultat koji bi nas podigao u visine ATP ranking ljestvice igrača parova«, zaključio je na kraju razgovora Matej Sabanov.

Od ove godine teniski blizanci nastupaju na challenger turnirima

